

Regeringens proposition

2005/06:3

Fokus på film – en ny svensk filmpolitik

Prop.
2005/06:3

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 22 september 2005

Göran Persson

Leif Pagrotsky
(Utbildnings- och kulturdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen redovisas ett nytt filmavtal, 2006 års filmavtal, som gäller för tiden 2006-2010. Avtalet träffades den 15 september 2005 mellan staten, Sveriges Biografägareförbund, Föreningen Sveriges Filmproducenter, Sveriges Filmuthyrareförening u.p.a., Sveriges Television AB, TV 4 AB (publ.), Riksföreningen Våra Gårdar, Folkets Hus och Parker, Svenska Filmdistributörers Förening u.p.a., Modern Times Group MTG AB, Kanal 5 AB och C More Entertainment AB. De fyra sistnämnda är nytillkomna avtalsparter i och med 2006 års filmavtal.

Avtalet innebär en offensiv satsning på stöd till bl.a. svensk filmproduktion och till internationell lansering av svensk film. Avtalet omfattar även ett nytt stöd till åtgärder mot olovlig hantering av film i alla visningsformer. Avtalet genomsyras av ett tydligt genusperspektiv.

I propositionen beskrivs även inriktningen på de åtgärder som kommer att ligga inom ramen för de statligt finansierade insatserna. Åtgärderna omfattar bl.a. stöd till regionala resurscentrum för film och video, stöd till film i skolan, stöd och åtgärder för främjande av distribution och visning av värdefull film, arkivverksamhet, utlandsverksamhet samt stöd till film och video för syntolkning och textning på svenskt språk.

I propositionen föreslås att ansvaret för filmpolitiken skall vara delat på så sätt att ett nytt filmavtal koncentreras till produktionsstöd till svensk film och vissa stöd till distribution och visning av film i hela landet, medan staten övertar ansvaret för finansieringen av Stiftelsen Svenska Filminstitutets övriga uppdrag, huvudsakligen inom det filmkulturella området.

I propositionen föreslås även att all verksamhet, utom verksamhet som avser fördelning av stöd enligt filmavtal, vid Stiftelsen Svenska Filminstitutet bör omfattas av reglerna om handlingsoffentlighet.

Slutligen föreslås i propositionen att det även fortsättningsvis bör vara möjligt för avtalsparterna att vid inkomstbeskattning få avdrag för avgifter och bidrag som betalas till Stiftelsen Svenska Filminstitutet.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	5
2	Lagtext.....	6
2.1	Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).....	6
2.2	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).....	8
3	Ärendet och dess beredning.....	9
4	Bakgrund	10
5	Filmen i Sverige och omvärlden.....	13
6	Inriktning på insatserna för filmen	18
7	Ett delat ansvar för filmpolitiken.....	21
8	2006 års filmavtal	23
8.1	Målet med ett nytt filmavtal.....	24
8.2	Filmstödet i ett genusperspektiv	25
8.3	Produktionsstöd till svensk film.....	26
8.3.1	Förhandsstöd till långfilm, barn- och ungdomsfilm samt kort- och dokumentärfilm	27
8.3.2	Förhandsstöd i form av utvecklingsstöd	30
8.3.3	Stöd till regionala produktionscentrum	31
8.3.4	Publikrelaterat filmstöd	32
8.3.5	Upphovsmannastöd.....	33
8.4	Stöd till distribution och visning av film i hela landet.....	34
8.4.1	Lanseringsstöd	34
8.4.2	Stöd till parallelldistribution	35
8.4.3	Biografstöd.....	36
8.5	Stöd till samarbete mellan filmbranschen och TV-företagen	37
8.6	Stöd till åtgärder mot olovlig hantering av film i alla visningsformer	38
8.7	Internationell lansering av ny svensk film samt internationella avgifter	38
8.8	Kostnader för administration och förvaltning av filmavtalets stöd	39
8.9	Reservmedel.....	39
9	Statens ansvar för andra filmpolitiska åtgärder	40
9.1	Målet för andra filmpolitiska åtgärder	40
9.2	Stöd till regionala resurscentrum för film och video	41
9.3	Stöd till film i skolan.....	43
9.4	Stöd och åtgärder för främjande av distribution och visning av värdefull film.....	44
9.5	Digital biografutveckling	46
9.6	Stöd till film och video för syntolkning och textning på svenskt språk.....	47
9.7	Arkiv, dokumentation, Cinemateket m.m	48
9.8	Informationsverksamhet	52
9.9	Utlandsverksamhet.....	53

9.10	Kostnader för administration av statligt stöd till filmpolitiken.....	54	Prop. 2005/06:3
10	Handlingsoffentlighet i Filminstitutets verksamhet – ändring i sekretesslagen	54	
11	Avdrag vid inkomstbeskattningen för avgifter och bidrag.....	56	
12	Ekonomiska och andra konsekvenser.....	56	
13	Författningskommentar	57	
Bilaga 1	Sammanfattning av departementspromemorian Inriktning på filmpolitiken från 2006 (Ds 2005:8).....	58	
Bilaga 2	Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1998:100)	61	
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	63	
Bilaga 4	2006 års filmavtal.....	64	
	Utdrag ur protokoll vid regeringsammanträde den 22 september 2005.	84	

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2005/06:3

Regeringen föreslår att riksdagen

1. antar regeringens förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
2. antar regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
3. godkänner vad regeringen föreslår om ett delat ansvar för filmpolitiken (avsnitt 7).

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Härigenom föreskrivs att bilagan till sekretesslagen (1980:100)¹ skall ha följande lydelse.

Bilaga²

Nuvarande lydelse

I enlighet med vad som anges i 1 kap. 8 § skall vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av handlingar hos myndighet i tillämpliga delar gälla också handlingar hos något av de organ som nämns nedan i den mån handlingarna hör till där angiven verksamhet hos organet. Verksamheten anges i förekommande fall med hänvisning till numret i Svensk författningssamling (SFS) på den författning med stöd av vilken verksamheten har uppdragits åt organet.

Organ

Verksamhet

<i>Organ</i>	<i>Verksamhet</i>
Stiftelsen Norrlandsfonden	förvaltning av statligt reglerade regionala utvecklingslån och lokaliseringlån som beslutats enligt förordningen (1990:642) om regionalpolitiskt företagsstöd eller motsvarande äldre bestämmelser (SFS 1998:775)
Stiftelsen Svenska Institutet	all verksamhet
Stiftelsen Svensk-norska samsamarbetsfonden	statligt stöd i form av stipendier (SFS 1992:318)

Föreslagen lydelse

I enlighet med vad som anges i 1 kap. 8 § skall vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av handlingar hos myndighet i tillämpliga delar gälla också handlingar hos något av de organ som nämns nedan i den mån handlingarna hör till där angiven verksamhet hos organet. Verksamheten anges i förekommande fall med hänvisning till

¹ Lagen omtryckt 1992:1474.

² Senaste lydelse 2004:1263.

numret i Svensk författningssamling (SFS) på den författning med stöd Prop. 2005/06:3 av vilken verksamheten har uppdragits åt organet.

<i>Organ</i>	<i>Verksamhet</i>
Stiftelsen Norrlandsfonden	förvaltning av statligt reglerade regionala utvecklingslån och lokaliseringsslån som beslutats enligt förordningen (1990:642) om regionalpolitiskt företagsstöd eller motsvarande äldre bestämmelser (SFS 1998:775)
<i>Stiftelsen Svenska Filminstitutet</i>	<i>all verksamhet utom verksamhet som avser fördelning av stöd enligt filmavtal</i>
Stiftelsen Svenska Institutet	all verksamhet
Stiftelsen Svensk-norska samsamarbetsfonden	statligt stöd i form av stipendier (SFS 1992:318)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006 och skall tillämpas på handlingar som från den tidpunkten inkommer till eller upprättas hos Stiftelsen Svenska Filminstitutet.

2.2 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Prop. 2005/06:3

Härigenom föreskrivs att 16 kap. 11 § inkomstskattelagen (1999:1229) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 kap.

11 §

Avdrag skall göras för sådana avgifter och bidrag till Stiftelsen Svenska Filminstitutet som avses i ett avtal som träffats den 3 september 1992 mellan å ena sidan staten och å andra sidan Sveriges Biografägareförbund, Folkets *Husföreningarnas Riksorganisation*, Riksföreningen *Våra Gårdar*, Sveriges Filmuthyrareförening u.p.a., Föreningen Sveriges Filmproducenter, *Sveriges Videodistributörers Förening (VHF)*, *VideoHandelns Samarbetsorganisation (VHS)*, *VIDSAM-Videouthyrarnas Samarbetsorganisation (VIDSAM)*, Sveriges Television AB och *Nordisk Television AB*.

Avdrag skall göras för sådana avgifter och bidrag till Stiftelsen Svenska Filminstitutet som avses i ett avtal som träffats den 15 september 2005 mellan å ena sidan staten och å andra sidan Sveriges Biografägareförbund, Folkets *Hus och Parker*, Riksföreningen *Våra Gårdar*, Sveriges Filmuthyrareförening u.p.a., *Svenska Filmdistributörers Förening u.p.a.*, Föreningen Sveriges Filmproducenter, Sveriges Television AB, *TV 4 AB (publ.)*, *Modern Times Group MTG AB*, *Kanal 5 AB* och *C More Entertainment AB*.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006 och tillämpas första gången vid 2007 års taxering.

2. 16 kap. 11 § i sin äldre lydelse tillämpas på avgifter och bidrag som lämnats för tid före ikraftträdandet. I dessa fall skall vad som sägs om avdragsrätt även gälla för sådana avgifter och bidrag som avses i ett avtal som träffats den 29 april 1999 mellan å ena sidan staten och å andra sidan Sveriges Biografägareförbund, Folkets *Husföreningarnas Riksorganisation*, Riksföreningen *Våra Gårdar*, Sveriges Filmuthyrareförening u.p.a., Föreningen Sveriges Filmproducenter, Sveriges Television AB och *TV 4 AB (publ.)*.

Efter förlängning av 2000 års filmavtal i juni 2004 prövades förutsättningarna för att filmpolitiken fortsatt skulle utgå från en avtalsmodell, eller om staten själv skulle ta över hela ansvaret. En viktig förutsättning för en fortsatt avtalsmodell var att även andra s.k. visningsfönster för film – utöver biograferna, Sveriges Television AB och TV 4 AB – skulle bidra till avtalets finansiering.

Den 6 oktober 2004 enades de befintliga parterna och flera nya intressenter som bedriver kommersiell TV-verksamhet om att det fanns förutsättningar för att träffa ett nytt filmavtal för tiden den 1 januari 2006 till den 31 december 2010. Parterna enades om att inriktningen skulle vara att ett nytt avtal koncentreras till åtgärder för produktion och distribution av film, medan staten skulle ta över hela ansvaret för andra filmpolitiska stöd. Överenskommelsen kom till uttryck i en avsiktsförklaring.

Med avsiktsförklaringen som grund har i Utbildnings- och kulturdepartementet tagits fram en promemoria med förslag till inriktning på filmpolitiken från 2006. En utgångspunkt för bedömningarna i promemorian har även varit Filminstitutets rapporter Synpunkter på 2000 års filmavtal från april 2003 och Underlag till en ny filmpolitik från november och december 2004. En sammanfattning av promemorian Inriktning på filmpolitiken från 2006 (Ds 2005:8) samt promemorians lagförslag finns i *bilaga 1* och *2*.

Promemorian remitterades i mars 2005 till ett stort antal myndigheter samt organisationer och andra aktörer inom film- och TV-området. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En sammanställning av remissvaren finns tillgänglig i Utbildnings- och kulturdepartementet (dnr U2005/3389).

Parallellt med remissen har Utbildnings- och kulturdepartementet fört diskussioner med befintliga och nya avtalsparter för att inhämta deras synpunkter på förslagen om den framtida filmpolitiken. I avtalsförhandlingarna har även synpunkter från remissinstanserna beaktats.

Parterna enade sig den 15 september 2005 om ett nytt filmavtal, 2006 års filmavtal, som skall träda i kraft den 1 januari 2006 och gälla till och med den 31 december 2010, se *bilaga 4*. Regeringen godkände avtalet genom regeringsbeslut den 22 september 2005.

I avtalet anges att en förutsättning för dess giltighet är att Europeiska gemenskapens kommission godkänner de stödformer som anges i avtalet, samt att riksdagen godkänner att ett nytt filmavtal begränsas till produktionsstöd till svensk film och vissa stöd till distribution och visning av film i hela landet samt att staten övertar ansvaret för finansiering av Stiftelsen Svenska Filminstitutets övriga uppdrag, huvudsakligen inom det filmkulturella området.

Propositionen bygger på en överenskommelse mellan den socialdemokratiska regeringen och vänsterpartiet.

Ärendet innehåller förslag till lag om ändring av sekretesslagen (1980:100) respektive inkomstskattelagen (1999:1229). Ändringarna är författningstekniskt och till sitt innehåll emellertid av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

4 Bakgrund

Kort historik

Avtalsmodellen har använts inom svensk filmpolitik sedan början av 1960-talet. Det första avtalet ingicks 1963 mellan företrädare för staten och filmbranschen. Branschen representerades då av Föreningen Sveriges Filmproducenter u.p.a., Sveriges Biografägareförbund, Sveriges Filmuthyrareförening u.p.a., Folkets Husföreningarnas Riksorganisation och Riksföreningen Våra Gårdar. Genom avtalet tillskapades Svenska Filminstitutet. Staten började 1973 att ge direkta bidrag till avtalets ändamål. I 1982 års film- och videoavtal ingick också videobranschen i avtalskretsen.

Genom 1993 års avtal knöts även Sveriges Television AB och Nordisk Television AB (numera TV 4 AB) till avtalet. För att klargöra Filminstitutets juridiska status kom avtalsparterna överens om att bilda en stiftelse, Stiftelsen Svenska Filminstitutet. I 1993 års avtal gjordes för första gången en uppdelning av de filmpolitiska stöden så att stöd till svensk filmproduktion, stöd till biograf- och videoverksamhet på mindre och medelstora orter, stöd till samarbete mellan film- och videobranscherna samt TV-företagen, och avgifter till internationellt samarbete låg inom avtalet, medan staten tog ansvar för övriga stöd. Det gällde stöd till bl.a. arkivverksamhet, publikations- och informationsverksamhet, verksamhet riktad till barn och ungdomar samt främjande av spridning och visning av värdefull film.

2000 års filmavtal

Sedan den 1 januari 2000 gäller nuvarande avtal – 2000 års filmavtal. Parter i avtalet är staten, Sveriges Biografägareförbund, Föreningen Sveriges Filmproducenter, Sveriges Filmuthyrareförening u.p.a., Sveriges Television AB, TV 4 AB, Riksföreningen Våra Gårdar och Folkets Husföreningarnas Riksorganisation (numera Folkets Hus och Parker).

Genom 2000 års filmavtal skedde en återgång till den tidigare ordningen med ett samlat avtal. Det innebar att alla filmpolitiska stöd som då hanteras av Filminstitutet lades inom avtalets ram. I 2000 års filmavtal regleras således produktionsstöd till svensk film, stöd till distribution och visning av film i hela landet samt stöd till filmkulturell verksamhet m.m.

Inom produktionsstödet ryms förhandsstöd till långfilm, barn- och ungdomsfilm, kort- och dokumentärfilm samt utvecklingsstöd, publikrelaterat stöd och upphovsmannastöd.

Inom stödet till distribution och visning av film i hela landet ryms lanseringsstöd, stöd till parallelldistribution, biografstöd, stöd till regional verksamhet och till film i skolan. Vidare omfattas enligt indelningen i 2000 års filmavtal stöd till visningsorganisationer, till filmfestivaler samt till import och lansering av kvalitetsfilm.

Stödet till filmkulturell verksamhet innefattar enligt 2000 års filmavtal internationella avgifter och internationell lansering, stöd till textning på svenska av film och video och till syntolkning, stöd till samarbete mellan filmbranschen och TV-företagen samt övrig filmkulturell verksamhet. Stödet till övrig filmkulturell verksamhet avser bl.a. stöd för att bevara och tillgängliggöra det svenska filmarvet samt för att informera om och dokumentera filmen som konst och nöjesindustri. Avtalet reglerar också kostnader för Filminstitutets ledning och administration.

Avtalsparterna träffade i december 2002 ett avtal om ändring av filmavtalet som bl.a. innebar att extra medel till förhandsstöd och publikrelaterat stöd tillfördes avtalet.

2000 års filmavtal omfattade 2004 ca 404 miljoner kronor, varav staten årligen tillskjuter ca 225,5 miljoner kronor. Biografägare, filmdistributörer och – när det gäller svensk film – filmproducenter bidrar till avtalet genom s.k. biografavgifter, motsvarande tio procent av bruttobiljettintäkten vid biografställning, och genom att filmhyran och producentens arvode inte beräknas på den del av intäkterna som utgör avgiften. Avgiften uppgick 2004 till ca 119 miljoner kronor. De TV-företag som är parter i 2000 års filmavtal, Sveriges Television AB och TV 4 AB, bidrar med ca 41,5 miljoner kronor respektive ca 7,9 miljoner kronor per år. I avtalet uttrycks vidare SVT:s och TV 4:s avsikt att använda medel för samproduktion, medfinansiering och köp av visningsrätter när det gäller film som får stöd genom avtalet. Föreningen Sveriges Filmproducenter bidrar, utöver vad som angetts ovan, årligen till avtalet med ytterligare ca 2 miljoner kronor. Därutöver tillkommer Filminstitutets egna intäkter, som 2004 uppgick till ca 8,4 miljoner kronor.

Avtalstiden för 2000 års filmavtal förlängdes den 1 juni 2004 att gälla till och med den 31 december 2005.

Ett avtal med bidragsgivare utanför 2000 års filmavtal träffades den 27 september 2004 mellan staten och Svenska Filmdistributörers Förening u.p.a. Avtalet innebär att Svenska Filmdistributörers Förening ansluter sig till de bestämmelser om biografavgifter som gäller enligt 2000 års filmavtal och att de medel som på så sätt tillförs Filminstitutet skall användas till de ändamål som anges i avtalet. Avtalet gäller under tiden den 1 januari 2005 till den 31 december 2005.

Stöd till filmpolitiska insatser utanför avtalet

Staten ger även stöd till vissa filmpolitiska insatser utanför avtalet. Det gäller stödet till Filmarkivet i Grängesberg och det filmstöd till produktion av kortfilm som hanteras av Konstnärsnämnden.

Filmarkivet i Grängesberg är ett arkiv med ansvar för icke-fiktiv film som upptagits på filmbas, men som inte är avsedd för visning på biograf. Filmarkivet utgör en integrerad del av Filminstitutets verksamhet och ingår i den filmhistoriska avdelningen Cinematek och Dokumentation.

Under 2004 tillfördes Filminstitutet 5 miljoner kronor för verksamheten utanför avtalets ram.

Konstnärsnämnden fördelar statliga stipendier och bidrag till enskilda konstnärer inom bild- och formområdet och inom ton-, scen- och filmområdena. På filmområdet hanterar Konstnärsnämnden vissa projektbidrag. Under 2004 fördelade Konstnärsnämnden totalt nästan 3,5 miljoner kronor, varav 800 000 kronor som stöd till Stiftelsen Filmform och resterande del som stöd till produktion av kortfilm.

För 2005 får Filmpool Nord ett statligt stöd på 1 miljon kronor för att bl.a. täcka det ekonomiska bortfall som en successiv minskning av medel från EU:s strukturfonder innebär. Regeringen har i budgetpropositionen för 2005 aviserat att ytterligare medel beräknas att successivt kunna överföras till verksamheten (prop. 2004/05:1, utg.omr. 17, s. 27).

Filmavtalets arbetsgrupp

I samband med förlängningen av det nuvarande filmavtalet tillsattes i juni 2004 en arbetsgrupp under ledning av dåvarande statssekreteraren, Gunilla Thorgren, med uppdrag att pröva förutsättningarna för ett nytt filmavtal från 2006. I arbetsgruppen, kallad Filmavtalets arbetsgrupp, ingick till att börja med representanter för Kulturdepartementet, Sveriges Biografägareförbund, Föreningen Sveriges Filmproducenter, Sveriges Filmuthyrareförening u.p.a., Sveriges Television AB, TV 4 AB (publ.), Riksföreningen Våra Gårdar och Folkets Hus och Parker. Under arbetets gång knöts representanter för Svenska Filmdistributörers Förening u.p.a. och för mediekoncernen Modern Times Group MTG AB samt för TV-företagen C More Entertainment AB och Kanal 5 AB till arbetsgruppen som ledamöter. Sveriges Videodistributörers Förening (SVF) deltog från november 2004 som en av ledamöterna i Filmavtalets arbetsgrupp. SVF lämnade dock arbetsgruppen under våren 2005.

Avsiktsförklaring om ett nytt filmavtal 2006

Den första fasen av gruppens arbete redovisades genom den tidigare nämnda avsiktsförklaring den 6 oktober 2004.

Avsiktsförklaringen undertecknades av samtliga befintliga filmavtalsparter, av Svenska Filmdistributörers Förening samt av Modern Times Group MTG AB, C More Entertainment AB och Kanal 5 AB. Avsiktsförklaringen innebär att parterna förbinder sig att fortsätta arbetet i arbetsgruppen med syfte att träffa ett nytt filmavtal för tiden den 1 januari 2006 till den 31 december 2010. Sveriges Videodistributörers Förening ställde sig i en särskild avsiktsförklaring positiv till att under vissa villkor delta i förhandlingarna om ett nytt filmavtal. Detta återspeglas i avsiktsförklaringen av den 6 oktober 2004.

I avsiktsförklaringen kommer den gemensamma målsättning med ett nytt filmavtal som parterna enats om till uttryck.

Med den utgångspunkten uttalade parterna i avsiktsförklaringen att de var överens om att ett nytt filmavtal skall begränsas till produktionsstöd till svensk film och till vissa stöd till distribution och visning av film i hela landet.

Parterna förklarade bl.a. att de var överens om att ett nytt filmavtal skall genomsyras av ett tydligt genusperspektiv som kommer till uttryck både i riktlinjerna för fördelningen av de olika stöden och i övergripande målformuleringar.

Slutligen uttalade parterna som sin avsikt att fortsätta arbetet att pröva möjligheterna till utökad finansiering genom ytterligare tillkommande parter.

Avsiktsförklaringen har utgjort grunden för förhandlingarna mellan parterna om 2006 års filmavtal. Avsiktsförklaringen i sin helhet finns i en bilaga till departementspromemorian Inriktning på filmpolitiken från 2006 (Ds 2005:8).

5 Filmen i Sverige och omvärlden

I en tid när den rörliga bilden får allt större betydelse i samhället och i våra liv är det högst väsentligt att vi i Sverige kan se film som skildrar vår del av världen, på svenskt språk och i miljöer som vi känner igen. Från kulturpolitiska utgångspunkter är det därför av avgörande betydelse att svensk filmproduktion kan upprätthållas och utvecklas. Filmen för- enar också på ett unikt sätt kulturpolitiska och näringspolitiska intressen. Film- och videobranchen sysselsätter enligt uppgifter från branschen omkring 4 000 personer. Mer än hälften av dessa arbetar med film- och videoproduktion, övriga inom distribution och visning. Film- och videobranchen ger därutöver även sysselsättning hos underleverantörer inom en rad andra näringar, t.ex. annonsbyråer, teknikbolag, datakonsulter, hotell och transportsektorn.

En rad faktorer påverkar förutsättningarna för filmen i Sverige när det gäller produktion, distribution och visning av film, liksom filmkulturell verksamhet. De insatser som görs inom ramen för den nationella filmpolitiken är av avgörande betydelse för filmens utveckling. Men den nationella filmpolitiken samspekar givetvis också med och påverkas i sin tur av andra faktorer på filmområdet.

Teknikutvecklingen har i ett historiskt perspektiv spelat en viktig roll på filmområdet, och kommer av allt att döma att göra så även i framtiden. Digitaliseringen kan enligt bedömare i branschen innebära ett paradigmskifte för filmen och den rörliga bilden. Möjligheterna att distribuera och visa film och andra rörliga bilder i olika visningsformer och olika sammanhang kommer att öka markant. Digitaliseringen väntas också i hög grad påverka förutsättningarna för att bevara och tillgängliggöra filmen som kulturarv.

En annan faktor, som inte heller den historiskt sett är ny, men som likväl fått ökad betydelse på filmområdet under senare år, är internationaliseringen. Filmproduktionen i Sverige, Norden och Europa bedrivs i allt större omfattning genom samarbete över nationsgränserna. Av detta följer ett ökat internationellt samarbete även när det gäller distribution av film. Denna utveckling understöds i sin tur av att olika stödsystem utvecklats på nordisk och europeisk nivå, som komplement till de nationella stöden. Likaså ökar betydelsen av samarbete mellan filmarkiv och

cinematek i olika länder när det gäller att bevara och tillgängliggöra filmarvet.

Sedan ett tiotal år tillbaka har det på filmområdet även skett en regional utveckling, genom etablerandet av regionala resurscentrum för film och video samt regionala produktionscentrum. Detta har drastiskt förändrat villkoren för bl.a. svensk filmproduktion. Svensk filmproduktion bedrivs i dag i betydligt större utsträckning i Västra Götalandsregionen, Norrbotten och Skåne än i Stockholm, som tidigare utgjorde svensk filmproduktions självklara centrum. Regionaliseringen är en förhållandevis ny faktor som påverkar filmens utveckling, inte bara i Sverige utan även i många andra europeiska länder. Det finns också ett nära samband mellan den regionala utvecklingen och internationaliseringen av filmproduktionen, då regionerna gärna söker samarbete över nationsgränserna. Till stor del är den regionala utvecklingen resultatet av kulturpolitiska och delvis näringspolitiska insatser på regional och nationell nivå.

Teknikutvecklingen, internationaliseringen och regionaliseringen medför såväl utmaningar som möjligheter för filmen i Sverige och för den nationella filmpolitiken inom olika områden. I strävan efter att förbättra villkoren för svensk film och svensk filmkultur är det därför nödvändigt att beakta samtliga dessa dimensioner.

Teknikutveckling

Den digitala biografutvecklingen är på frammarsch. Satellit, fiberoptiska bredbandsnät och högupplösta dvd-skivor skapar möjligheter till en betydligt snabbare och billigare filmdistribution över hela landet. Övergången innebär en strukturomvandling som enligt vissa bedömare på sikt kan ge lägre kostnader, större spridning och högre lönsamhet för filmbranschen. Dessutom kan publiken få tillgång till ett mer aktuellt och varierat filmutbud, innefattande både stora spelfilmer och lokala dokumentärer. Dagens utmaning ligger i att minska investeringskostnader, upprätta teknik- och säkerhetsstandarder samt hitta modeller för hur den nya tekniken bäst kan tillämpas. Genom bl.a. Folkets Hus och Parkers projekt Digitala Hus har Sverige internationellt sett kommit att ligga i framkant av e-bioutvecklingen. Tillsammans med Danmark har Sverige även varit ledande i Europa när det gäller digital långfilmsproduktion.

Digitaliseringen av distribution och visning av film påverkar också utbudet av film och hur snabbt det är möjligt att sprida kopior av filmerna till biografier utanför storstäderna. Digitalisering medför också att det i det korta perspektivet är lättare att bevara film och göra den tillgänglig för allmänheten på olika sätt. När det gäller att långsiktigt bevara digital film för kommande generationer finns det dock ännu inte någon vedertagen säker metod på samma sätt som det gör för film på filmbas. Den digitala tekniken har förändrat många delar av filmproduktionen och innebär stora möjligheter, men också problem. Den ger möjlighet till att förnya den rörliga bildens uttrycksmedel och till större variation i produktionsprocesserna. Samtidigt är teknikövergången kostsam och förutsätter ny kunskap i filmproduktionens alla led. I dag produceras omkring hälften av alla svenska långfilmer digitalt.

I takt med den digitala utvecklingen har möjligheterna att distribuera, visa och exploatera film ökat. Film visas i dag på biograferna, i de kom-

mersiella TV-kanaler som distribueras via marknätet, satellit eller kabel och i public service-TV. Film säljs eller hyrs ut som video- eller dvd-film och finns numera också tillgänglig för beställning via t.ex. Internet som s.k. beställvideo (video on demand). Utvecklingen av distribution av TV via bredband går snabbt. Den tekniska utvecklingen ökar även möjligheterna och förutsättningarna för olovlig användning av filmer. Inom filmområdet rör den olovligen hanteringen dels filmer som olovligt kopieras till olika lagringsmedia (exempelvis vhs och dvd), dels film som olovligt läggs ut på internationella nätverk som Internet. All denna hantering brukar i vanligt språkbruk kallas piratkopiering.

Piratkopiering uppfattas av många som ett stort och växande problem. Den olovligen användningen av bl.a. filmer uppmärksammas både nationellt och internationellt. Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället – det s.k. infocodirektivet – och direktiv 2004/48/EG om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter – det s.k. sanktionsdirektivet – innehåller bestämmelser som syftar till att värna upphovsrätten och till att säkerställa skyddet för immateriella rättigheter inom EU:s medlemsstater. Lagen (1960:29) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk har anpassats till infocodirektivet. Arbetet med att genomföra sanktionsdirektivet pågår inom Regeringskansliet. Likaså påverkar den relativt utbredda användningen av olovlig avkodningsutrustning förutsättningarna för betal-TV-branschen. Frågan om även privat olovlig användning av avkodningsutrustning skall kriminaliseras kommer att utredas under hösten 2005.

Åtgärder för att stärka upphovsmäns och närstående rättighetshavares ställning, t.ex. genom lagstiftning, är viktiga som motkraft mot piratkopiering, men väsentligt är också att skapa en medvetenhet kring frågorna och att genom information och upplysning ändra felaktiga attityder.

Internationalisering

Gällande filmavtal slår fast att ett av Filminstitutets mål är att verka för internationellt samarbete inom filmens område. Filminstitutets internationella verksamhet är kulturell, samtidigt som den kommersiella dimensionen alltid är närvarande. Under innevarande avtalsperiod har tonvikten lagts på ett starkt internationellt filmpolitiskt engagemang, främst i nordiska och europeiska sammanhang, internationell marknadsföring och lansering av svensk film, främst på tongivande filmfestivaler, internationellt produktionssamarbete och utveckling genom samarbete med ytterligare länder; Vietnam och Sydafrika, samt genom kontakt med östeuropeiska stater.

Ramarna för den svenska film- och mediepolitiken utformas i betydande grad i europeiska och internationella sammanhang som t.ex. inom EU, Europarådet och WTO. Under nuvarande avtalsperiod har Filminstitutet intagit en aktiv position inom det europeiska och internationella filmsamarbetet.

Med de prioriteringar som Filminstitutet gett den internationella verksamheten under innevarande avtalsperiod har tyngdpunkten lagts på internationell marknadsföring och lansering av svensk film, främst på de

tongivande filmfestivalerna. Under den avtalsperioden har Filminstitutet inriktat det internationella arbetet bl.a. på internationellt lanseringsstöd, närvaro vid filmfestivaler och filmveckor.

Svensk film är sedan lång tid stark på hemmamarknaden, men har också en potential på den internationella marknaden i olika visningsformer. Det finns exempel från senare år på svenska filmer med stora framgångar på hemmamarknaden som mött en än större publik internationellt.

Nordiska Film- och TV-fonden har varit och är en positiv faktor för svenska producenter i det nordiska samarbetet. Svensk filmbransch har på senare år även i allt större omfattning fått stöd via EU:s Mediaprogram. År 2004 inbringade godkända svenska stödansökningar inom utveckling och distribution ca 4 miljoner euro. Det internationella produktionssamarbetet har ökat i Norden och Europa. Samarbetet bidrar både till att öka mångfalden i filmutbudet och till att öka de samlade resurserna för produktion och distribution av film. Det nordiska produktionssamarbetet är också viktigt för filmer på nationella minoritetsspråk som talas i flera av de nordiska länderna.

En relativt ny företeelse i Sverige är bildandet av regionala s.k. *film commissions*, vars uppgift är att informera om och marknadsföra regioner internationellt som inspelningsplatser för filmproduktioner, samt att på olika sätt assistera de produktioner som förläggs till regionerna. Sweden Film Commission samordnar det svenska nätverket av *commissions* och marknadsför Sverige internationellt som inspelningsland.

Regionalisering

Den nationella kulturpolitiken strävar efter att skapa förutsättningar för kultur i hela landet. Sedan 1997 har Svenska Filminstitutet disponerat ett anslag för att initiera och utveckla regional filmverksamhet, dvs. stöd till regionala resurscentrum för film och video. Den regionala filmverksamheten har haft en snabb utveckling och genererat en mycket stor ekonomisk motprestation från regionerna. Utifrån ett filmavtalsperspektiv har det regionala stödet nått filmavtalets målsättning om film i hela landet. För tio år sedan saknades en regional filmindustri, liksom regionala möjligheter för filmare och för produktion av kort- och dokumentärfilmer och en regionalt förmedlande länk till skolbio.

Det statliga stödet till regional filmverksamhet ökade under åren 1997–1999 i en trappstegsmodell med 4,5 miljoner kronor per år upp till 13,5 miljoner kronor. Ett villkor för stödet var en regional motprestation på minst samma nivå som det statliga stödet. Från och med år 2000 blev stödet en del av filmavtalet. I dag fördelas stöd till 19 regionala resurscentrum som täcker hela landet.

I 2000 års filmavtal infördes också ett stöd till regionala produktionscentrum, som fungerar som medfinansierare av långfilmsproduktion. Stödet fördelas till Film i Väst i Västra Götalandsregionen, Filmpool Nord i Norrbotten och Film i Skåne. I dag bedrivs den absoluta merparten av svensk filmproduktion i dessa regioner. Utvecklingen har också inneburit att filmproduktionen i Stockholmsregionen har minskat.

Trots en snabb och kraftfull expansion av den regionala filmstrukturen ser villkoren för regionala resurscentrum olika ut. För de län som tidigt satsade på att etablera regionala resurscentrum har utvecklingen varit

relativt gynnsam. De har i dag de högsta bidragsnivåerna. För de län som kom in i bidragssystemet i ett senare skede har förhållandena varit svårare. De har i dag de lägsta bidragsnivåerna.

De regionala resurscentrumens verksamhet omfattar i huvudsak film-pedagogik för barn och ungdom och i varierande grad även distribution och visning av kvalitetsfilm och produktion och distribution av kort- och dokumentärfilm. Verksamheten inom regionala resurscentrum och produktionscentrum har varit starkt bidragande till det lyft som svensk film har upplevt på senare år. Regionaliseringen på filmområdet har varit en allmän europeisk trend under senare år. Sverige är dock unikt i denna utveckling genom att i dag ha en rikstäckande regional struktur och genom huvudinriktningen på barn- och ungdomsverksamhet.

Svensk films förutsättningar

De många nya visningsformerna för film har på många sätt förändrat filmens exploatering. Den traditionella biografen har sedan många år kompletterats av hyr- och köpvideo och sedan ännu längre tillbaka av visning av film i TV. Reklamfinansierad TV och betal-TV samt beställning av film via nätverk som Internet – s.k. beställvideo (video on demand) – har ökat antalet visningsformer ytterligare. Billigare dvd-spelare och ökad försäljning av s.k. hemmabioanläggningar har bidragit till en förändring i visningen av film. Utbyggnaden av bredband öppnar för bredbandsdistribution av TV och beställvideo. Konvergensen mellan olika medier spränger också etablerade gränser. Filmens livslängd på biografen har minskat påtagligt till förmån för distribution på video och dvd, men fortfarande är biografvisning oöverträffat när det gäller att skapa uppmärksamhet för en film och för att mäta publikintresset.

När det gäller finansiering av en filmproduktion, dvs. i det här sammanhanget finansiering utöver förhandsstöd, publikrelaterat filmstöd och produktionsbolagets egeninsats, är TV-företagen viktiga medfinansiärer för i stort sett alla långfilmer. Även video- och dvd-distributörerna är viktiga finansiärer av långfilm, bl.a. genom förköp av visningsrätter. De regionala produktionscentrumen har blivit allt större medfinansiärer. Därtill kommer medel från utländska samproducenter och internationella stödprogram som Nordiska film- och TV-fonden. Andra privata finansiärer än bolag i film- och TV-branscherna är än så länge ovanliga i filmproduktionen.

Jämfört med under 1993 års film- och videoavtal har TV:s andel av finansieringen av svensk filmproduktion minskat under innevarande avtalsperiod, medan regionernas andel ökat. Även förhandsstödens storlek och relativa andel av den totala finansieringen har minskat jämfört med under 1993 års avtal. Detta har fått till resultat att inspelningstider har pressats för att minska kostnaderna och att produktionsbolagen måste satsa allt större delar av sitt arvode som egenkapital. Även flera av de medverkande framför och bakom kameran bidrar med delar av sina arvoden för att filmen skall kunna produceras. En effekt av detta är enligt Filminstitutet att filmer med betydande konstnärliga kvaliteter som kräver stora ekonomiska insatser inte alltid finner finansiärer och därför inte heller blir realiserade.

För att stärka svensk films förutsättningar inför framtiden är det nödvändigt med ökade insatser, från såväl staten som branschen. När det gäller filmstödet är det framför allt produktionsstöden som behöver förstärkas. Det är även angeläget att genom ökade insatser förbättra förutsättningarna för att svensk film skall kunna nå en större internationell publik. Det är också viktigt att bidra till att den regionala strukturen på filmområdet långsiktigt kan upprätthållas och utvecklas. Svensk films ryktbarhet vilar till stor del på historisk grund. Därför är det väsentligt att bevara och i ökad utsträckning tillgängliggöra filmarvet.

6 Inriktning på insatserna för filmen

Regeringens bedömning: Inriktningen på de framtida insatserna för filmen bör vara att

- upprätthålla, utveckla och stimulera till förnyelse av värdefull svensk filmproduktion och verka för att svensk filmproduktion skall utgöra en dynamisk tillväxtbransch,
- förbättra kvinnliga filmskapares villkor,
- främja arbetet mot olovlig hantering av film i alla visningsformer,
- uppmärksamma och stärka film på de nationella minoritetsspråken,
- verka för att svensk film skall spegla hela landet,
- medverka till att svensk film når en större publik i alla visningsformer, både i Sverige och internationellt,
- stimulera till förnyelse och utveckling av distribution och visning av värdefull film och säkerställa tillgången till ett brett utbud av värdefull film i olika visningsformer i hela landet,
- upprätthålla och utveckla biografens roll som kulturell mötesplats i hela landet och medverka till att antalet biobesök ökar,
- främja regional och lokal filmkultur, särskilt med tanke på barn och ungdom,
- öka intresset för och kunskapen om filmen och den rörliga bilden,
- bevara filmer och material av film- och kulturhistoriskt intresse och i ökad utsträckning tillgängliggöra dem för forskning och allmänhet samt
- upprätthålla och utveckla det internationella utbytet och samarbetet på filmområdet.

Promemorians bedömning: Stämmer i huvudsak överens med regeringens bedömning. Till övriga filmpolitiska mål har lagts målet att främja arbetet mot olovlig hantering av film i alla visningsformer samt målet att uppmärksamma och stärka film på de nationella minoritetsspråken.

Remissinstanserna: Flertalet av de remissinstanser som yttrat sig om inriktningen på insatserna för filmen delar promemorians bedömning. Flera instanser betonar vikten av åtgärder för att motverka olovlig hantering av film.

Skälen för regeringens bedömning: Filmen berör och engagerar fler människor än de flesta andra konstarter. Filmen har som konstform och

massmedium en unik potential att nå människor med olika bakgrund och inom olika miljöer och skikt i samhället. Svensk filmproduktion har ökat på senare år och svensk film har en stark ställning hos den svenska publiken. Samtidigt är kulturpolitiska insatser en förutsättning för att filmproduktionen skall kunna fortleva nationellt och även nå en internationell publik. Det gäller för Sverige liksom för många andra länder, särskilt inom små språkområden. Olika filmpolitiska stöd och åtgärder är också nödvändiga för att filmen till fullo skall kunna utnyttja sina möjligheter att nå en bred publik i hela landet, och för att upprätthålla mångfalden i filmutbudet. Det är vidare en viktig uppgift för filmpolitiken att se till att de filmer som produceras och visas också bevaras och tillgängliggörs för eftervärlden.

Den tekniska utvecklingen på filmens och den rörliga bildens område har historiskt sett varit central för hur de filmpolitiska insatserna utformats. Digitaliseringen av filmen och den rörliga bilden har redan påbörjats på flera områden. Det är viktigt att som ett led i filmpolitiken nära följa utvecklingen på filmområdet och att utifrån hur det förändras förlöpande värdera de insatser som görs.

Den grundläggande inriktningen på de insatser för filmen som framöver görs på nationell nivå bör med dessa utgångspunkter i huvudsak vara densamma som under innevarande avtalsperiod (jfr. prop. 1998/99:131). Samtidigt finns det skäl att i inriktningen på de framtida nationella insatserna för filmen lyfta fram aspekter som på olika sätt har fått ökad aktualitet på filmområdet under de senaste åren.

Det bör därför vara en viktig uppgift för en framåtsyftande filmpolitik att i än högre grad stimulera till förnyelse av svensk filmproduktion. Svensk film har under senare år inlett en intressant utveckling. En ny generation filmare har mött publiken och mångfalden i svensk film har ökat. Denna utveckling bör stimuleras än mer, för att på så sätt flytta fram positionerna för svensk film.

En kvalitativ utveckling av svensk film och en filmproduktion präglad av dynamik och tillväxt utgör på många sätt varandras förutsättningar. Därför är det i ett kulturpolitiskt perspektiv också angeläget att i de framtida insatserna för filmen också beakta tillväxtaspekter.

Redan de nuvarande insatserna för filmen är inriktade mot målet att förbättra kvinnliga filmskapares villkor. Filmavtalets parter är överens om att detta mål skall komma till uttryck även i filmavtalet. Ökad jämställdhet på filmområdet är i första hand att se som en demokratifråga. Men insatserna för att förbättra kvinnliga filmskapares villkor är dessutom ett led i strategin för att öka förutsättningarna för förnyelse av svensk filmproduktion. Insatser för en ökad jämställdhet i svensk film är därför väsentliga. Likaså bör de framtida filmpolitiska insatserna även syfta till att främja en ökad etnisk, kulturell och språklig mångfald i svensk film. Det gäller bl.a. åtgärder för att särskilt uppmärksamma film på nationella minoritetsspråk.

I takt med den tekniska utvecklingen har olovlig hantering av film blivit ett allt mer omfattande internationellt problem. Olovlig kopiering av filmer, s.k. piratkopiering, via nätverk som Internet riskerar enligt många bedömare att på sikt försvaga ekonomin i produktionen och distributionen av film inom alla visningsformer. Detta kan få konsekvenser för filmen både som näring och som konstform. Parterna i 2006 års filmavtal

har mot bakgrund av detta enats om att inom ramen för avtalet avsätta medel för insatser som syftar till att främja arbetet mot olovlig hantering av film i alla visningsformer.

En avgörande faktor för den svenska filmens utveckling och påbörjade förnyelse under senare år har varit regionaliseringen av svensk filmproduktion. Svensk film produceras i dag till stor del utanför Stockholm. Det är viktigt, inte minst ur publikens perspektiv, att genom de framtida insatserna för filmen verka för att svensk film skall spegla hela landet, vilket inbegriper såväl stad som land.

En central uppgift för den framtida filmpolitiken bör också vara att medverka till att svensk film når en större publik i alla visningsformer, både i Sverige och internationellt. Svensk film har under lång tid varit stark på hemmamarknaden, men har även under perioder de senaste åren visat en överraskande potential att ytterligare öka sina publikandelar. Här finns också ett tydligt samband mellan andelar av publiken och hur många svenska filmer som har producerats och visats.

Ett viktigt område för den framtida svenska filmpolitiken bör vara filmens ökande internationalisering. Historiskt sett har svensk film varit mycket framstående internationellt. De nationella framgångarna för svensk film på senare år har i några fall också följts av internationella framgångar. Det finns anledning att stödja denna positiva utveckling, och att öka fokus på hur svensk film kan nå en större publik även utanför landets gränser.

En grundläggande uppgift för den nuvarande svenska filmpolitiken är att säkerställa tillgången till ett brett utbud av värdefull film i olika visningsformer i hela landet. Möjligheterna att se aktuell film är radikalt olika beroende på om man bor i en större tätort eller på en mindre ort. Den digitala utvecklingen kommer enligt bedömningar i branschen på sikt att ge helt nya möjligheter att erbjuda aktuell film till en större, geografiskt mer spridd publik. Samtidigt som digitaliseringen i dagsläget är förenad med mycket stora initiala investeringskostnader bör de framtida insatserna för filmen följa och så långt möjligt uppmuntra denna utveckling. Det är väsentligt att biografstrukturen i Sverige kan upprätthållas och utvecklas även i framtiden.

Regional och lokal filmkultur med huvudinriktning på barn och ungdomar har sedan ett knappt decennium tillbaka haft en mycket stark utveckling i landet, genom etablerandet av regionala resurscentrum för film och video. Barns och ungdomars intresse för att tillägna sig den rörliga bildens språk stimuleras både genom skolbiovisningar och eget filmskapande i videoverkstäder. Det bör vara en angelägen uppgift för den framtida filmpolitiken att upprätthålla och stärka denna utveckling i hela landet.

Filmarvet är av såväl kulturhistoriskt som filmhistoriskt intresse. Filmer är både dokument och konstnärliga uttryck. Sverige har ett unikt filmarv, som väcker beundran och intresse över hela världen. Det är en självklarhet att de filmer som görs också bevaras för eftervärlden. I en tid när den rörliga bildens uttryck får allt större betydelse i människors liv och i samhället är det också angeläget att i ökad utsträckning tillgängliggöra filmen som en del av vårt moderna kulturarv och att öka kunskapen om filmen som medium och konstform.

Kvalitet bör vara ett överordnat begrepp i hela filmpolitiken. Enligt 2000 års filmavtal skall Filminstitutets styrelse ansvara för att tillgodose behovet av värdefull svensk filmproduktion. Samma formulering återfinns i 2006 års filmavtal, som en tydlig markering av kvalitetsens avgörande betydelse för svensk film.

Det finns anledning att i detta sammanhang åter erinra om det första filmavtalet från 1963. I detta avtal lyfts fram att kvalitetsbegreppet bör fattas i sin vidaste bemärkelse för att möjliggöra en fri utveckling av den svenska filmkonsten. Vidare framhålls att en rad från varandra oberoende faktorer kan bli avgörande för kvalitetsbedömningen, såsom ”förnyelse av filmens uttrycksmedel och formspråk, angelägenhetsgraden i filmens ärende, intensiteten eller fräschören i dess verklighetsuppfattning eller samhällskritik, graden av psykologisk insikt och andlig nivå, lekfull fantasi eller visionär styrka, episka, dramatiska eller lyriska värden, den tekniska skickligheten i manus, regi och spel samt övriga artistiska komponenter hos film”. Dessa faktorer är fortfarande grundläggande för kvalitetsbegreppet.

De nationella filmpolitiska målen omfattar i huvudsak de tre centrala områdena produktion, distribution och visning samt filmkulturell verksamhet. De olika målen förutsätter och adderar alla till varandra. Den nationella filmpolitiken utgör en helhet, oavsett om enskilda insatser finansieras genom ett avtal mellan staten och berörda branscher eller med enbart statliga medel. De insatser för filmen som görs på nationell nivå samspelar också med olika regionala och lokala insatser. För att uppnå målen för den framtida nationella filmpolitiken är det nödvändigt att bygga vidare på de insatser som görs i dag, men också att på flera områden flytta fram positionerna.

Regeringen redogör i kapitel 8 och 9 för de närmare överväganden som ligger bakom dels 2006 års filmavtal, dels andra statligt finansierade filmpolitiska åtgärder utanför avtalets ram.

7 Ett delat ansvar för filmpolitiken

Regeringens förslag: Ett nytt filmavtal begränsas till produktionsstöd till svensk film och vissa stöd till distribution och visning av film i hela landet. Staten övertar ansvaret för finansieringen av Filminstitutets övriga uppdrag, huvudsakligen inom det filmkulturella området.

Promemorians förslag stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet av de remissinstanser som yttrat sig över förslaget tillstyrker detta. Några instanser förordar dock en fortsättning av den nuvarande avtalsmodellen, medan ytterligare några instanser föredrar en helstatlig filmpolitik framför en avtalslösning.

Riksdagens tidigare överväganden: I propositionen Film- och videoavtalet och statens stöd till filmkulturell verksamhet (prop. 1992/93:10) föreslog regeringen att staten skulle överta ansvaret för finansieringen av olika filmkulturella verksamheter hos Filminstitutet, medan 1993 års finansieringsavtal i huvudsak behandlade stöd till svensk filmproduktion och vissa stöd till distribution och visning av film. Riksdagen beslutade i

enlighet med regeringens förslag (bet. 1992/93:KrU7, rskr. 1992/93:60). I propositionen Kulturpolitik (prop. 1996/97:3) föreslog regeringen inrättandet av ett statligt bidrag till regionala resurscentrum för film och video, liksom ett nationellt uppdrag till regional och lokal filmverksamhet med tyngdpunkt på barn och ungdom. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 1996/97:KrU1, rskr. 1996/97:129). I propositionen Ny svensk filmpolitik (prop. 1998/99:131) föreslog regeringen att alla filmpolitiska stöd som då hanterades av Filminstitutet skulle samlas i 2000 års filmavtal. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 1999/2000:KrU5, rskr. 1999/2000:13). Regeringen lämnade i budgetpropositionen för år 2002 (prop. 2001/02:1, utg. omr. 17) förslag om att utanför filmavtalets ram avsätta statliga medel för etablerandet av en filmvårdscentral för icke-fiktiv film i Grängesberg, numera Filmarkivet i Grängesberg. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2001/02:KrU1, rskr. 2001/02:76). Filminstitutet är huvudman för verksamheten.

Skälen för regeringens förslag: Filmavtalen har haft olika omfattning under skilda avtalsperioder. I och med 1993 års avtal skedde för första gången en uppdelning av filmpolitikens finansiering i ett avtal mellan staten och berörda branscher för stöd till produktion och viss distribution och visning respektive ett statligt ansvar för i huvudsak filmkulturella ändamål. I tidigare filmavtal liksom i nu gällande filmavtal har samtliga filmpolitiska stöd samlats inom avtalets ram. Det förslag som nu läggs innebär en återgång till den uppdelning av ansvaret för filmpolitiken som gällde i 1993 års avtal.

En utgångspunkt för förslaget är att det finns ett värde i en fortsatt avtalslösning som en grund för filmpolitiken. Avtalsmodellen har sedan den först infördes i 1960-talets början i huvudsak varit framgångsrik. Att ett nytt filmavtal nu har träffats med befintliga och tillkommande parter vittnar om en samstämmighet mellan staten och stora delar av branschen i denna uppfattning.

När regeringen i propositionen Ny svensk filmpolitik (prop. 1998/99:131) föreslog att alla filmpolitiska stöd som då hanterades av Filminstitutet skulle samlas i 2000 års filmavtal var det utifrån förutsättningen att berörda branscher var beredda att gemensamt med staten ansvara för finansieringen av filmpolitiken som helhet. I förhandlingarna om ett nytt filmavtal har dock flera såväl nuvarande som tillkommande branschparter framhållit att avtalet i högre grad bör koncentreras till områdena produktion samt, till vissa delar, distribution och visning. Det har ifrågasatts om övriga filmpolitiska insatser, som uppfattas i huvudsak ha en mindre omedelbar koppling till branscherna, skall vara avtalsfinansierade.

Parterna har mot bakgrund av detta kunnat konstatera att det med en mer koncentrerad inriktning finns förutsättningar för ett långsiktigt och bärkraftigt filmavtal, som också har en bredare finansieringsbas än vad som nu är fallet. Genom att staten tar över ansvaret för finansieringen av Filminstitutets övriga uppdrag garanteras vidare fortsatta insatser inom huvudsakligen det filmkulturella området. Uppdelningen av ansvaret ligger även i linje med synpunkter som under den gångna avtalsperioden framförts av flera berörda inom det filmkulturella området.

Det nya filmavtalet, 2006 års filmavtal, mellan staten, filmbranschen och en rad TV-företag innebär en väsentlig förstärkning av stödet till svensk film. Fyra nya parter har knutits till avtalet, Svenska Filmdistributörers Förening u.p.a., Modern Times Group MTG AB, Kanal 5 AB och C More Entertainment AB. Stödet till svensk filmproduktion – såväl långfilmsproduktion som produktion av barn- och ungdomsfilm och kort- och dokumentärfilm – får ökade resurser. Likaså ökar det publikrelaterade stödet och utvecklingsstödet som går till bl.a. manusutveckling och satsningar på s.k. växthusverksamhet.

Regionala produktionscentrum får ett förstärkt stöd. Stödet till paralleldistribution och biografstödet förstärks likaså. Lanseringsstödet blir behovsprövat. Ett nytt stöd till åtgärder mot olovlig hantering av film, s.k. piratkopiering, införs. En satsning görs på stödet till internationell lansering.

De stöd och insatser som omfattas av avtalet beräknas till sammanlagt 337 miljoner kronor under år 2006. Under 2007 och 2008 ökar intäkterna till avtalet med 5 miljoner kronor per år genom en ökad insats från statens sida. Till det kommer att TV-företagen i avtalet lämnat ett garantiåtagande på totalt 58 miljoner kronor per år till samproduktioner, medfinansiering och inköp av visningsrätter när det gäller nya svenska långfilmer samt nya svenska kort- och dokumentärfilmer.

Under 2006 uppgår statens insats till Filminstitutet för åtgärder inom ramen för filmavtalet till 175 miljoner kronor. Under 2007 kommer insatsen att vara 180 miljoner kronor. Från och med 2008 uppgår statens insats till 185 miljoner kronor.

Därutöver kommer staten att under 2006 fördela ca 115 miljoner kronor i stöd till andra filmpolitiska åtgärder, i huvudsak till filmkulturella ändamål. Dessa åtgärder ligger alltså utanför avtalets ram. Under 2007 och 2008 kommer staten att öka insatsen till dessa åtgärder med 5 miljoner kronor per år. Från och med 2008 blir således statens stöd till filmpolitiska åtgärder utanför filmavtalet ca 125 miljoner kronor.

Sammanlagt ökar de medel som ryms inom filmpolitiken från en nivå på ca 430 miljoner kronor innevarande år till ca 530 miljoner kronor per år när systemet är fullt utbyggt.

Regeringens bedömning: Filmpolitikens centrala mål, att främja värdefull svensk filmproduktion samt distribution och visning av film i hela landet, bör genom 2006 års filmavtal mellan staten och berörda branscher ha goda förutsättningar att uppnås.

Promemorians bedömning: Promemorians bedömning beträffande vilka filmpolitiska åtgärder som bör rymmas inom ramen för ett nytt filmavtal stämmer i huvudsak överens med innehållet i 2006 års filmavtal. Det finns dock några mindre skillnader. I promemorian bedöms att det nuvarande särskilda förhandsstödet till barn- och ungdomsfilm bör begränsas till filmer som riktar sig till barn upp till 12 år. I 2006 års filmavtal bibehålls istället stödets inriktning på både barn- och ungdomsfilm. I promemorian bedöms vidare att ett nytt filmavtal bör inbegripa ett stöd

till utgivning av svensk kvalitetsfilm på dvd. Ett sådant stöd ingår inte i 2006 års filmavtal, utan bör enligt regeringens bedömning istället fördelas utanför avtalets ram och därmed finansieras med statliga medel. Enligt promemorians bedömning bör Filminstitutet fördela stöd till åtgärder mot olovlig hantering av film. Parterna i 2006 års filmavtal har enats om att ett sådant stöd istället skall fördelas av branschparterna i filmavtalet efter samråd med Filminstitutet.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser delar promemorians bedömning om vilka filmpolitiska åtgärder som bör rymmas i ett nytt filmavtal. Flera instanser framhåller samtidigt behovet av ökade resurser, i synnerhet när det gäller produktionsstöden till svensk film. Vid sidan av det flertal remissinstanser som förordar införandet av ett jämställdhetsmål i det nya filmavtalet är några instanser kritiska till ett sådant mål, medan ytterligare några tvärtom menar att målet inte är tillräckligt långtgående. Kritik framförs mot bedömningen att förhandsstödet till barn- och ungdomsfilm bör begränsas till barnfilm, vilket enligt kritikerna kan få negativa effekter på produktionen av film för ungdomar.

Promemorians bedömning, att stödet till regionala produktionscentrum bör kunna fördelas till högst fyra centrum, får kritik av dem som menar att stödet inte bör ha någon sådan begränsning, men stöds samtidigt av ett flertal instanser. Bedömningen att ett upphovsmannastöd inte bör ingå i 2006 års filmavtal delar remissopinionen mellan dem som är positiva och dem som menar att stödet är betydelsefullt och tvärtom bör få ökade resurser. Viss kritik framförs mot att låta ett stöd till utgivning av svensk kvalitetsfilm på dvd ingå i det nya filmavtalet, då man menar att stöd till klassikerutgivning snarast bör vara ett rent statligt ansvar. Vissa invändningar görs också mot bedömningen att Filminstitutet, snarare än branschens parter i filmavtalet, bör ansvara för fördelningen av stöd till åtgärder mot olovlig hantering av film.

Skälen för regeringens bedömning: Regeringen redovisar nedan de närmare överväganden som ligger bakom 2006 års filmavtal. Avtalet omfattar produktionsstöd till svensk film, stöd till distribution och visning av film i hela landet, avgifter till internationellt samarbete och stöd till internationell lansering av ny svensk film, stöd till åtgärder mot olovlig hantering av film i alla visningsformer samt kostnader för administration och förvaltning av avtalets stöd.

8.1 Målet med ett nytt filmavtal

Parterna i 2006 års filmavtal har enats om ett antal gemensamma övergripande mål med avtalet. Målet med avtalet skall vara *att* stödja och stimulera förnyelse och utveckling av värdefull svensk filmproduktion samt distribution och visning av film i hela landet, *att* verka för att svensk filmproduktion skall utgöra en dynamisk tillväxtbransch, *att* förbättra kvinnliga filmskapares villkor, *att* främja arbetet mot olovlig hantering av film i alla visningsformer, *att* verka för att svensk film skall spegla hela landet, *att* verka för att svensk film skall nå en större publik i alla visningsformer, både i Sverige och internationellt, samt *att* verka för att antalet biobesök i Sverige skall öka.

8.2 Filmstödet i ett genusperspektiv

För att motverka den manliga dominansen bland filmskapare i svensk film har regeringen tidigare beslutat om vissa jämställdhetsmål för statens filmstöd. Sedan 2000 är ett av de övergripande målen för statens filmstöd att förbättra kvinnliga filmskapares villkor. Sedan 2003 har detta mål kompletterats med målet att öka andelen kvinnor bland de filmskapare som får produktionsstöd. Samtidigt har Filminstitutet fått i uppdrag att redovisa åtgärder som vidtas för att uppnå målet samt att redovisa andelen män och kvinnor som fått produktionsstöd och andra former av filmstöd. Filminstitutet har sedan målen infördes drivit frågan om ökad jämställdhet i filmbranschen bl.a. genom att arrangera seminarier och att publicera rapporterna Män, män, män och en och annan kvinna 2002 samt Hur svårt kan det vara? Filmbranschen, jämställdheten och demokratin 2004. Sedan 2003 fördelar Filminstitutet stödet till oberoende producenter i 2000 års filmavtal med särskild hänsyn till produktionsbolag med kvinnor i ledningen. Filminstitutet har på fortbildningsområdet även infört en särskild stipendieordning för kvinnliga filmare.

Andelen kvinnor i centrala funktioner bland de filmprojekt som får produktionsstöd av Filminstitutet varierar från år till år. Vid en jämförelse under en längre period kan dock konstateras att andelen kvinnor bland manusförfattare, regissörer och producenter totalt sett varit i klar minoritet. Det gäller även för innevarande och närmast föregående avtalsperiod. Sett över tid skiljer sig könsfördelningen tydligt åt mellan olika kategorier av film. Andelen kvinnor är högre – vissa år betydligt högre – inom kort- och dokumentärfilm och barn- och ungdomsfilm än inom långfilm. Det skall ställas mot att långfilmen är den i branschen dominerande filmkategorin, när det gäller såväl produktionsresurser som publikandelar och kommersiella intäkter. Filminstitutets hittillsvarande återrapportering om stödfördelningen mellan kvinnor och män omfattar åren 2003 och 2004.

Fördelade stöd	2003		2004	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Total stödfördelning	39 %	61 %	37 %	63 %
Utvecklingsstöd kort- och dokumentärfilm	43 %	57 %	50 %	50 %
Utvecklingsstöd barn- och ungdomsfilm	46 %	54 %	46 %	54 %
Utvecklingsstöd långfilm	41 %	59 %	32 %	68 %
Förhandsstöd kort-/dokumentärfilm – producenter	42 %	58 %	49 %	51 %
Förhandsstöd kort-/dokumentärfilm – manusförfattare	40 %	60 %	55 %	45 %
Förhandsstöd, kort-/dokumentärfilm – regissörer	37 %	63 %	56 %	44 %
Förhandsstöd, långfilm – producenter	32 %	68 %	29 %	71 %
Förhandsstöd, långfilm – manusförfattare	41 %	59 %	34 %	66 %
Förhandsstöd, långfilm – regissörer	35 %	65 %	23 %	77 %

Källa: Svenska Filminstitutets resultatredovisning för 2004.

För regeringen har det varit en viktig utgångspunkt för förhandlingarna om ett nytt filmavtal att målet att förbättra kvinnliga filmskapares villkor tydligare skall avspeglas i avtalet. Denna synpunkt delas av filmavtalets

branschparter. Ökad jämställdhet i svensk filmproduktion är i sig ett viktigt mål, både med hänsyn till dem som arbetar inom filmen och till publiken. Förutsättningarna bör även öka för en såväl konstnärlig som kommersiell vitalisering av svensk film.

Parterna i 2006 års filmavtal har mot bakgrund av detta enats om att i avtalet införa en genusparagraf med ett tydligt mål. I paragrafen anges att parterna är eniga om att verka för att öka jämställdheten på filmområdet. Målet är att stödet till svensk filmproduktion skall fördelas jämnt mellan män och kvinnor. Målet innebär att andelen kvinnor i för filmproduktionen centrala funktioner skall öka under avtalsperioden. Senast ett år före avtalsperiodens slut bör endera könet, räknat i antalet projekt som får stöd, vara representerat till minst 40 procent inom de respektive kategorierna manusförfattare, producent och regissör. Målet gäller för filmkategorierna långfilm, barn- och ungdomsfilm respektive kort- och dokumentärfilm. Filminstitutet skall årligen redovisa könsfördelningen när det gäller manusförfattare, producenter och regissörer i de filmprojekt som ges stöd samt de genomsnittliga stödnivåerna för filmer av enbart eller i huvudsak kvinnor respektive män. Även könsfördelningen inom filmteamet i övrigt i dessa filmprojekt skall redovisas. För stödet till regionala produktionscentrum gäller samma mål och redovisningskrav som för förhandsstödet (se avsnitt 8.3.3).

Utvecklingsstödet är ett strategiskt viktigt stöd för svensk film och filmbransch (se avsnitt 8.3.2). Filmavtalets parter har enats om att behovet av ökad jämställdhet särskilt skall beaktas vid fördelningen av utvecklingsstöd.

Målet att uppnå minst 40 procents representation av endera könet senast ett år före avtalsperiodens slut har ett brett stöd bland närmast berörda remissinstanser, bl.a. flertalet av de inom filmen yrkesverksammans organisationer, Föreningen Sveriges Filmproducenter, Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd (KLYS), Sveriges Dramatikerförbund, Sveriges Regissörer och Teaterförbundet, och de regionala produktionscentrumen Film i Väst och Filmpool Nord. Det är givetvis av central betydelse att Filminstitutet, som ett led i arbetet för ökad jämställdhet i svensk film, för en kontinuerlig dialog med andra viktiga instanser på filmområdet. Det gäller utöver branschen och regionala produktions- och resurscentrum inte minst även högskoleutbildningar inom film.

Jämställdhetsmålet kommer under avtalsperioden att fortlöpande utvärderas i förhållande till resultatet, med utgångspunkt i Filminstitutets årliga redovisning.

8.3 Produktionsstöd till svensk film

Svensk filmproduktion är beroende av offentligt stöd. Det är en situation som Sverige delar med i stort sett alla länder i Europa. Produktionsstöd till svensk film har utformats på flera olika sätt sedan 1960-talet, men gemensamt för alla stödformer har varit att skapa ekonomiska förutsättningar för en filmproduktion på hög nivå.

En av den framtida filmpolitikens huvuduppgifter bör vara att upprätthålla, utveckla och stimulera till förnyelse av värdefull svensk filmpro-

duktion, och att verka för att svensk filmproduktion skall utgöra en dynamisk tillväxtbransch. För att åstadkomma detta krävs det vissa förändringar av nuvarande produktionsstöd till svensk film liksom en förstärkning av de medel som ställs till förfogande för produktion av svensk film. Avtalet omfattar i den här delen förhandsstöd till långfilm, barn- och ungdomsfilm samt kort- och dokumentärfilm, förhandsstöd i form av utvecklingsstöd, stöd till regionala produktionscentrum samt publikrelaterat filmstöd.

Under senare år har den etniska, kulturella och språkliga mångfalden ökat i svensk film. Inte minst de regionala produktionscentrumen har varit bidragande till denna utveckling. Tydligast har utvecklingen varit när det gäller filmer som gjorts av och som ofta skildrar svenskar med utländsk bakgrund. Även flera filmer där det talas nationella minoritetsspråk eller som handlar om minoriteters villkor har rönt uppmärksamhet under de senaste åren. Den ökande mångfalden i svensk film är en positiv utveckling som i likhet med en ökad jämställdhet bör stimuleras ytterligare inom ramen för produktionsstöden till svensk film. Särskilt angeläget är det att främja denna utveckling inom barn- och ungdomsfilmen.

För att uppmärksamma filmer på nationellt minoritetsspråk avser regeringen att ge Filminstitutet i uppdrag att – i nära samarbete med berörda organisationer – se över hur produktionen av dessa filmer bäst kan stärkas. Filminstitutet bör redovisa resultatet av ett sådant uppdrag under 2006.

8.3.1 Förhandsstöd till långfilm, barn- och ungdomsfilm samt kort- och dokumentärfilm

Huvuddelen av produktionsstödet skall även i 2006 års filmavtal lämnas som förhandsstöd. Förhandsstödet spelar en central roll för finansieringen av svenska filmprojekt. Förutom att utgöra en films ekonomiska bas underlättar förhandsstödet även möjligheterna för filmens upphovsmän att finna annan, kompletterande finansiering. För de allra flesta svenska filmprojekt söks också förhandsstöd.

Erfarenheterna från den gångna avtalsperioden visar att förhandsstödens storlek och relativa andel av den totala finansieringen av svenska filmprojekt har minskat jämfört med föregående avtalsperiod. Det har bl.a. inneburit att filmer med betydande konstnärliga kvaliteter som kräver stora ekonomiska insatser inte alltid har funnit tillräcklig finansiering och därför inte heller har kunnat realiseras.

En viss produktionsvolym är nödvändig för att det skall gå att upprätthålla och utveckla en professionell och kreativ produktionsmiljö. Det finns som tidigare påpekats också ett samband mellan produktionsvolym och marknadsandelar för svensk film. Enligt bedömningar i branschen bör ett rimligt kvantitativt mål för svensk film vara en produktion av 35 långfilmer per år och en publikandel på de svenska biograferna på 25 procent. För att svensk filmproduktion skall kunna upprätthålla en viss produktionsvolym med hög kvalitet och rimliga villkor för upphovsmännen och branschen är det av avgörande betydelse att medlen till förhandsstödet förstärks. Ökade resurser till förhandsstödet bör också kunna

ha en positiv effekt i strävan att öka jämställdheten och mångfalden i svensk film.

I och med 2006 års filmavtal får förhandsstödet högre prioritet och medlen till förhandsstödet ökar. Parterna i 2006 års filmavtal har vidare enats om att i avtalet införa en regel om skyldighet att återbetala förhandsstöd för filmer som genererar vinst över en viss angiven nivå. Samma regel skall gälla även för det publikrelaterade filmstödet.

Förhandsstödet till långfilm i 2006 års filmavtal omfattar, liksom i nuvarande avtal, såväl långfilm för vuxna som långfilm för barn och ungdom, liksom dokumentärfilm i långfilmsformat. Avtalet anger vissa krav på visningstid för att en film skall klassas som långfilm och därmed vara berättigad förhandsstöd, men undantag från dessa krav kan göras för barn- och ungdomsfilm och dokumentärfilm.

Det finns därutöver anledning att särskilt värna barnfilmens ställning. Barnfilmer har som regel mindre intäkter på grund av lägre biljettpriser, men kostar ofta mer att producera än vuxenfilmer. Samtidigt har populära barnfilmer ett mycket längre liv än de flesta vuxenfilmer, då ständigt nya generationer barn tillkommer. Det krävs dock en kontinuitet i barnfilmsproduktionen för att bibehålla publikens intresse för svensk barnfilm på det egna språket. Sverige har under lång tid varit framträdande inom barnfilmen och det är viktigt att denna tradition kan upprätthållas. Mot bakgrund av detta har parterna i 2006 års filmavtal enats om att särskilda medel även fortsättningsvis skall avsättas för förhandsstöd till barn- och ungdomsfilm och att dessa medel skall förstärkas.

I promemorian anförs vissa argument för att det nuvarande förhandsstödet till barn- och ungdomsfilm bör begränsas till barnfilm, företrädesvis filmer som riktar sig till barn upp till 12 år. Efter kritiska synpunkter från flera remissinstanser har dock parterna i 2006 års filmavtal enats om att stödet skall bibehålla sin nuvarande inriktning.

Även för kort- och dokumentärfilmen är det nödvändigt med särskilda stödinsatser. Kortfilmens relation till långfilmen kan jämföras med poesins och novellens relation till romanen inom skönlitteraturen. Kortfilmen har ett värde som egen konstnärlig uttrycksform, och har också på senare år rönt ett ökat intresse hos publiken. Inom kortfilmen ryms ofta en större konstnärlig frihet och större möjligheter till experiment än i de längre och dyrare formaten. Inom kortfilmen finns, som påpekats, en högre andel kvinnliga filmare än inom långfilmskategorin. Kortfilmen kan också fungera som en språngbräda för filmare på väg till långfilmen. Genom stöd till kortfilmen värnas därför hela filmkonstens utveckling.

Svensk dokumentärfilm har en lång och betydelsefull tradition, som är viktig att upprätthålla. Intresset för dokumentärfilm ökar nu internationellt och svensk dokumentärfilm har på senare år rönt stora framgångar vid prestigefyllda internationella filmfestivaler. Samtidigt har möjligheterna att producera dokumentärfilm på en ekonomiskt hållbar nivå minskat i Sverige.

Parterna i 2006 års filmavtal har mot bakgrund av detta enats om att det nya avtalet, i likhet med det nuvarande, skall omfatta ett särskilt stöd till kort- och dokumentärfilm och att stödmedlen skall förstärkas. Till det kommer att, som nämnts ovan, stödet till långfilm omfattar även dokumentärfilm i långfilmsformat.

Inom utvecklingsstödet ges stöd till bl.a. det som brukar benämnas växthusverksamhet. Den verksamheten skall även framöver kunna omfatta bl.a. kort- och dokumentärfilm. Till det kommer att Sveriges Television och TV 4 samt de TV-företag som är nya i filmavtalet åtagit sig att inom ramen för sina garantiåtagande satsa medel på såväl nya långfilmer som nya kort- och dokumentärfilmer.

Regeringen bedömer därutöver att det stöd till spridning av kort- och dokumentärfilm som ryms inom nuvarande filmavtal bör bestå inom ramen för den statligt finansierade filmpolitiken utanför filmavtalet, för att även fortsatt främja distributionen av sådana filmer (se avsnitt 9.3.3).

Konstnärsnämndens filmstöd har stor betydelse för produktionen av kort- och dokumentärfilm i Sverige. Stödet bör därför bestå inom ramen för den statligt finansierade filmpolitiken utanför filmavtalet och även i framtiden kunna fungera som ett värdefullt komplement till de stöd som fördelas av Filminstitutet. Regeringens förslag i budgetpropositionen för 2006 innebär att anslaget till Konstnärsnämnden kan förstärkas i förhållande till nivån för 2005.

Sammantaget syftar nämnda åtgärder till att stärka kort- och dokumentärfilmen från 2006.

För en långfilm som kan få produktionsstöd genom 2000 års filmavtal gäller att den skall vara avsedd för normal biografpremiär med normal biografexploatering. Beträffande spelfilm och dokumentärfilm av kortfilmsformat gäller inte samma uttalade krav på biografpremiär, eftersom utrymmet för sådan film är mer begränsat på den ordinarie biografreper-toaren. I praktiken ger Filminstitutet i dag förhandsstöd även till kort- och dokumentärfilmer som i första hand visas på TV, där dessa filmer möter en större publik än de har möjlighet till på biograferna. Den praxis som redan gäller för kort- och dokumentärfilm i detta avseende har tydliggjorts i 2006 års filmavtal.

Den animerade filmen ryms inom flera olika kategorier av film, i synnerhet inom kortfilmen och barnfilmen. Digital animation har dessutom blivit allt vanligare i spelfilm för ungdomar och vuxna. Det är inom animationen som något av det mest nyskapande sker i dag i utvecklingen av filmen som visuellt medium. I Sverige finns flera skickliga animatörer. Samtidigt begränsas produktionen av animerad film i Sverige bl.a. av att produktionen tar lång tid och är kostsam. Det finns anledning att i den framtida filmpolitiken särskilt lyfta fram animationen som uttrycksmedel. Parterna i 2006 års filmavtal har därför enats om att Filminstitutet enligt avtalet skall beakta behovet av animerad film.

2006 års filmavtal bygger liksom tidigare 1993 års och 2000 års avtal på att Filminstitutets styrelse anlitar konsulenter för bedömningen av vilka filmprojekt som skall få förhandsstöd. Konsulentsystemet fungerar på det hela taget väl och bör därför bestå även under en ny avtalsperiod. Den nämnd för bedömningen av långfilmsprojekt som infördes i 2000 års filmavtal som ett komplement till konsulentsystemet har däremot inte fungerat som den var avsedd. Filmavtalets parter har därför enats om att nämnden skall avskaffas för att åter ersättas av två långfilmskonsulenter.

Utöver de grundläggande bestämmelser för fördelningen av förhandsstöd som anges i avtalet har det hittills inte funnits formella riktlinjer för konsulenternas uppdrag. För att ge stödhanteringen en ökad kontinuitet och förutsebarhet har filmavtalets parter enats om att uppdra åt Filmin-

stitutet att senast den 1 januari 2006, med utgångspunkt i avtalet och efter samråd med filmbranschen och TV-företagen, utforma riktlinjer för konsulenternas uppdrag.

Prop. 2005/06:3

8.3.2 Förhandsstöd i form av utvecklingsstöd

Utvecklingsstödet är ett strategiskt viktigt stöd i 2000 års filmavtal. Stödet omfattar projektstöd till manusförfattare, producenter och regissörer, s.k. växthusverksamhet för unga filmskapare, stöd till fortbildning för etablerade filmskapare samt företagsstöd till oberoende producenter. De olika stöden syftar till att ge mer tid för den process i filmproduktionen som föregår filminspelningen, till att främja tillväxten av nya talanger inom filmen och till att utveckla kompetensen hos mer etablerade filmskapare och även andra som arbetar i för filmproduktionen centrala funktioner.

Utvecklingsstödet som helhet är väsentligt för en filmpolitik som syftar till att vitalisera produktionsmiljön och till att stimulera förnyelsen av svensk film. Mot bakgrund av detta har parterna i 2006 års filmavtal enats om att utvecklingsstödet skall ingå även i det nya avtalet och att medlen till stödet skall utökas. Erfarenheten av 2000 års filmavtal visar att i synnerhet stödet till manusutveckling och insatserna för unga filmskapare behöver förstärkas.

Det skall även inom ramen för det nya filmavtalet finnas möjlighet för manusförfattare, producenter och regissörer att söka stöd för att kunna presentera ett så genomarbetat filmprojekt som möjligt. Manus- och projektstöden syftar till att ge dessa kreativa krafter möjligheter till arbetskontinuitet och tjäna som komplement till andra former av förhandsstöd.

I 2000 års filmavtal ges möjligheter för Filminstitutet att utöver filmkonsulenter anlita en konsulent för bedömning av hur utvecklingsstöden skall fördelas. Samma möjlighet finns inom ramen för 2006 års filmavtal. Som påpekats har filmavtalets parter vidare uppdragit åt Filminstitutet att efter samråd med filmbranschen och TV-företagen utforma riktlinjer för konsulenternas uppdrag (se avsnitt 8.2.2).

Inom ramen för Filminstitutets växthusverksamhet kan unga filmskapare göra novellfilmer i olika genrer. Novellfilmen har i sig ett stort värde. För många filmberättelser är novellfilmens format det optimala. Men novellfilmen är även en väl fungerande form för att utveckla unga regissörer, manusförfattare och producenter med ambitioner att senare gå vidare till långfilm. Även inom ramen för 2006 års filmavtal finns det utrymme för en växthusverksamhet för unga filmskapare. Verksamheten skall även framöver kunna omfatta såväl kort- och dokumentärfilm som experimentell film och animationer.

Filminstitutet har i samarbete med Sveriges Television under loppet av nuvarande avtal vid sidan av växthusverksamheten gjort en särskild satsning på spelfilmer i novellfilmsformat. Satsningen har varit framgångsrik. Det finns även i det nya avtalet möjlighet till fortsatta satsningar på novellfilm i samarbete med TV-företag. Sådana eventuella satsningar bör även kunna inkludera dokumentärfilm.

Det krävs utblick, lyhördhet och kunskap för att Sverige skall kunna inta en aktiv roll i den utveckling som kontinuerligt sker inom den internationella filmen. Det är därför viktigt att tillgodose behovet av fortbildning för etablerade filmskapare och andra som arbetar i för filmen centrala funktioner, t.ex. filmfotografer eller filmklippare. Svenska filmskapare och andra i för filmen viktiga yrkeskategorier bör kunna följa utvecklingen genom att delta i utbildningar, t.ex. inom EU:s Mediaprogram, eller genom arbete i andra länder. Fortbildningsstödet i 2006 års filmavtal kan lämnas till manusförfattare, producenter, regissörer och andra som arbetar i för filmens utformning viktiga yrken.

Det stöd till oberoende producenter som infördes i och med 2000 års filmavtal skall även det bestå i 2006 års avtal. Den svenska producentmarknaden är i hög grad fragmenterad och i mycket stor utsträckning projektbaserad. Stödet till oberoende producenter ger möjligheter för produktionsbolag att bygga upp en större kontinuitet i verksamheten, vilket i sin tur främjar bredden och variationen inom producentledet.

Liksom tidigare skall stödet ge utrymme för producenten att arbeta med flera projekt samtidigt, liksom inom Mediaprogrammets *slate funding*, dvs. stöd för utveckling av s.k. paket av minst tre filmprojekt av samma produktionsbolag. Stödet avser även fortsättningsvis producenter av långfilm, vilket utöver spelfilm för vuxna kan inbegripa även barnfilm, animerad film och långa dokumentärer. Mot bakgrund av att insatserna för att stärka oberoende producenter måste vara av långsiktig karaktär har parterna i 2006 års filmavtal enats om att i det nya avtalet avskaffa den tidsbegränsning på högst tre år som i dag finns för stödet.

Som redovisas i promemorian har filmavtalets parter diskuterat möjligheten att inom ramen för utvecklingsstödet på försök införa ett stöd för produktion av långfilmer som i likhet med vad som gäller för stöden till kort- och dokumentärfilm och till novellfilm skall kunna lämnas oavsett om filmen är avsedd att ha premiär på biograf eller i TV. Något sådant stöd införs dock inte i 2006 års avtal.

För utvecklingsstödet som helhet skall enligt 2006 års filmavtal gälla samma jämställdhetsmål och redovisningskrav som för förhandsstödet. Mot bakgrund av utvecklingsstödet strategiskt viktiga betydelse har parterna i 2006 års filmavtal dessutom enats om att behovet av ökad jämställdhet särskilt skall beaktas vid fördelningen av utvecklingsstödet.

8.3.3 Stöd till regionala produktionscentrum

Ännu för ett knappt decennium sedan spelades de allra flesta svenska långfilmer in i Stockholmsregionen. Sedan slutet av 1990-talet har det skett en genomgripande förändring av det svenska filmlandskapet. Regionala satsningar på produktion av långfilm främst inom ramen för de tre regionala produktionscentrumen Film i Väst i Västra Götalandsregionen, Filmpool Nord i Norrbotten och Film i Skåne har lett till att den absoluta huvuddelen av svensk långfilm numer produceras i dessa regioner. En mindre del av de regionala produktionscentrumens medel utgörs av det stöd till regionala produktionscentrum som infördes i 2000 års filmavtal.

Regionaliseringen har på många sätt varit vitaliserande för svensk film. Den har inte bara medfört ny finansiering för produktionen, utan också givit plats för nya miljöer, berättelser och uttryck i de filmer som produceras. Mot bakgrund av detta har parterna i 2006 års filmavtal enats om att ett stöd till regionala produktionscentrum skall ingå även i det nya avtalet och att det skall förstärkas. Stödet skall ha samma krav på lokal eller regional motprestation som i dag. Liksom tidigare bör det samtidigt beaktas att långfilmsproduktion inte är möjlig på för många platser i landet. Det skulle inte vara rationellt att sprida de produktionsresurser som filmavtalet genererar över hela landet. Mot bakgrund av detta bedöms att stödet skall kunna fördelas till högst fyra regionala produktionscentrum, dvs. ytterligare ett produktionscentrum jämfört med i dag.

Det regionala resurscentrumet Film Stockholm har med stöd av Mälardalsrådets kulturutskott och Länsstyrelsen i Stockholms län lagt fram en rapport, Varför görs det så lite film i Stockholm-Mälardalen?, om regionaliseringen av svensk film och förutsättningarna för en storregional filmfond i Stockholm-Mälardalen. Rapporten har även lämnats till dåvarande Kulturdepartementet (dnr U2005/729). I rapporten läggs förslag om en regional filmfond, även benämnd som ett fjärde och kompletterande produktionscentrum, för produktion av långfilm och annan film i Stockholm-Mälardalen. Enligt många bedömare i branschen bör ett eventuellt fjärde produktionscentrum av den typ som i dag finns i Västra Götalandsregionen, Norrbotten och Skåne förläggas till Stockholm-Mälardalen, bl.a. mot bakgrund av den väl utvecklade infrastruktur för filmproduktion som sedan tidigare finns i regionen. Det ankommer även fortsättningsvis på Filminstitutet att bedöma vilka regioner som bör få del av stödet till regionala produktionscentrum.

För stödet till regionala produktionscentrum skall enligt avtalet gälla samma jämställdhetsmål och redovisningskrav som för förhandsstödet. De regionala produktionscentrum som får del av avtalets stöd skall för Filminstitutet årligen redovisa könsfördelningen inom de filmprojekt som produktionscentrumen medverkar i, enligt tidigare redovisade riktlinjer (se avsnitt 8.2).

8.3.4 Publikrelaterat filmstöd

Det publikrelaterade filmstödet i 2000 års filmavtal är ett automatiskt efterhandsstöd. Det utgår till producenten i relation till filmens bruttobiljettintäkter från öppna visningar på biograf. Stödet minskar procentuellt ju större andel av filmens finansiering som utgörs av förhandsstöd. Till skillnad från det tidigare efterhandsstödet i 1993 års avtal är det publikrelaterade filmstödet relaterat till producentens egeninsats och därtill försett med en egen budgetram. Budgetramen garanterar att stödet, t.ex. vid publikframgångar för ett stort antal filmer, inte förbrukar resurser på bekostnad av förhandsstödet.

Avsikten är att det publikrelaterade filmstödet skall fungera som en riskgaranti för privat finansiering av svensk film. Det utgör ett alternativ till det konsulentstyrda förhandsstödet och skapar fler möjligheter till finansiering. Erfarenheterna av 2000 års filmavtal visar att det publikre-

laterade filmstödet i många fall är helt avgörande för att filmproduktioner skall komma till stånd. Det fyller därmed en viktig funktion vid sidan av förhandsstöden.

När det publikrelaterade filmstödet infördes bestämdes den årliga budgetramen till 50 miljoner kronor. När staten 2002 höjde sitt bidrag till filmavtalets produktionsstöd utökades den fasta budgetramen till i dag 62,5 miljoner kronor, samtidigt som en större andel av ökande intäkter från biografavgiften avsattes till stödet. Trots redan ökade satsningar står det klart att det publikrelaterade filmstödet behöver förstärkas ytterligare för att till fullo kunna fungera som det är avsett. Stödet måste resursmässigt kunna tåla vissa variationer i produktionen såväl som i publiktillströmningen. Filmens finansiärer måste också veta att de vid en viss bruttobiljettintäkt är garanterade återbetalning av en förutsägbar del av sin investering.

Mot bakgrund av detta förstärks det publikrelaterade filmstödet i 2006 års filmavtal. Den årliga budgetramen har i avtalet satts till 75 miljoner kronor. Samtidigt görs vissa tekniska förändringar av stödvillkoren, bl.a. i syfte att förenkla reglerna och att underlätta Filminstitutets hantering av stödet. I likhet med vad som gäller i 2000 års filmavtal beaktas särskilt barnfilmens behov. För att förtydliga stödets karaktär av riskkapital har parterna vidare enats om att i 2006 års filmavtal införa en regel om skyldighet att återbetala publikrelaterat stöd för filmer som genererar vinst över en viss angiven nivå. Samma regel skall gälla även för förhandsstödet.

8.3.5 Upphovsmannastöd

Upphovsmannastödet, som infördes i och med 2000 års filmavtal, lämnas enligt nämnda avtal i efterhand till manusförfattaren, producenten och regissören till en enskild film och är relaterat till antalet besök till filmen vid öppna visningar på biograf. Stödet delas lika mellan de tre olika kategorierna av upphovsmän. Syftet med stödet har varit att stimulera svenska filmers manusförfattare, producenter och regissörer att medverka i marknadsföringen av filmen för att uppnå en större publik.

En av filmpolitikens uppgifter är att verka för att de filmer som produceras kan nå en så stor publik som möjligt. Enligt Filminstitutets utvärderingar har upphovsmannastödet dock inte uppfyllt sitt syfte; att genom medverkan av upphovsmännen öka publiken. En möjlig orsak till detta kan enligt Filminstitutet vara att stödnivån har varit för låg.

Ett antal remissinstanser, KLYS, Sveriges Dramatikerförbund, Sveriges Regissörer och Teaterförbundet, menar att upphovsmannastödet är betydelsefullt, och att det även bör ses bl.a. som en kompensation för att manusförfattare, producenter och regissörer ofta inte har något tydligt ekonomiskt utbyte av filmens kommersiella exploatering. Detta har dock inte varit huvudsyftet med upphovsmannastödet. Det är viktigt att verka för bättre arbetsvillkor inom svensk filmproduktion, bl.a. för manusförfattare, producenter och regissörer. Detta bör dock – inom ramen för filmpolitiken – åstadkommas främst genom att förbättra villkoren för svensk filmproduktion i allmänhet. De ökade resurserna till svensk film-

produktion bör då koncentreras till förhandsstöden, utvecklingsstödet samt det publikrelaterade filmstödet.

Mot bakgrund av detta har parterna i 2006 års filmavtal enats om att upphovsmannastödet inte skall ingå i ett nytt filmavtal. De medel som har använts för detta ändamål skall i stället i första hand bidra till den nödvändiga förstärkningen av utvecklingsstödet.

8.4 Stöd till distribution och visning av film i hela landet

En av uppgifterna också för en framtida svensk filmpolitik bör vara att medverka till att svensk film når en större publik i alla visningsformer, både i Sverige och utomlands. En annan uppgift bör vara att stimulera till förnyelse och utveckling av distribution och visning av värdefull film och att säkerställa tillgången till ett brett utbud av värdefull film i olika visningsformer i hela landet. Ytterligare en näraliggande uppgift bör vara att upprätthålla och utveckla biografens roll som kulturell mötesplats i hela landet och medverka till att antalet biobesök ökar.

I och med 2000 års filmavtal gavs frågan om tillgänglighet – film i hela landet – ökad prioritet. Insatserna till förmån för distribution och visning ökade markant och en rad nya stöd infördes. De ökade insatserna har som helhet haft stor betydelse för att bredda utbudet av svensk film och för att upprätthålla och utveckla biografstrukturen i Sverige. Samtidigt visar erfarenheterna av nuvarande avtal att stödsystemet i vissa delar behöver anpassas efter förändrade behov och att inriktning och prioriteringar delvis bör justeras för att stöden skall ge än större effekt.

Parterna i 2006 års filmavtal har mot denna bakgrund enats om att avtalet i likhet med 2000 års filmavtal skall omfatta lanseringsstöd, stöd till paralleldistribution samt biografstöd. För att uppnå ökad precision och effekt i insatserna görs dock vissa omprioriteringar och förändringar av stödvillkoren. Lanseringsstödet blir behovsprövat. Biografstödet görs mer flexibelt med hänsyn till att behoven fortlöpande förändras på biografmarknaden. Stöden till distribution och visning skall i tillämpliga fall vara teknikneutrala med avseende på om digital eller analog teknik används. I samband med filmpolitiska insatser och även andra typer av insatser som görs i branschen i syfte att öka antalet biobesök är det angeläget att också öka kunskapen om publiken för att insatserna skall få största möjliga effekt.

Som en följd av förslaget om en uppdelning av ansvaret för filmpolitiken övertar staten ensam finansieringen av flera stöd som i dag ryms i 2000 års filmavtal och som även de på olika sätt främjar spridning och visning av värdefull film. Det gäller stöd till regionala resurscentrum för film och video, stöd till film i skolan, stöd till spridning av kort- och dokumentärfilm samt stöd till visningsorganisationer, filmfestivaler och import och lansering av kvalitetsfilm (se avsnitt 9.3.1, 9.3.2 samt 9.3.3).

8.4.1 Lanseringsstöd

Lanseringsstödet, som infördes i och med 2000 års filmavtal, syftar till att öka spridningen av svensk långfilm och därmed nå en större publik

till dessa filmer. Stödet lämnas till distributör av svensk biografilm, som regel med ett belopp som motsvarar distributörens ekonomiska insats. Om det finns särskilda skäl får stödbeloppets storlek fastställas på annat sätt. Stödbeloppet till en film får dock inte i något fall överstiga 500 000 kronor. Någon behovsprövning görs inte, utan stödet utgår automatiskt.

Lanseringsstödet tillkom mot bakgrund av de ökande kostnaderna för marknadsföringen av film, som gör det svårare att nå ut med filmer som inte har starka finansierare bakom sig eller stöd av framgångar på andra marknader. De flesta är eniga om att lanseringen har blivit allt viktigare för filmens framgångar hos publiken. Samtidigt har lanseringsstödet betydelse delvis ifrågasatts under den gångna avtalsperioden. Enligt Filminstitutets utvärderingar har stödet haft stor betydelse för distributörer som handhar filmer med förväntat liten kommersiell potential och som ofta har små ekonomiska möjligheter att satsa på lansering. Vissa filmer skulle troligen inte få biografdistribution utan lanseringsstöd. Det är däremot, enligt Filminstitutet, svårare att påvisa att stödet har haft någon effekt för filmer där det bara utgör en mindre del av en redan relativt stor lanseringsbudget.

En annan aspekt på lanseringen av svensk film som påtalas i Filminstitutets remissvar och som även diskuterats av filmavtalets parter gäller den relativt korta premiärsäsongen för svensk biografilm. De flesta svenska filmer har premiär under sju av årets månader. Ytterst få har premiär under sommaren. Det leder till att många svenska filmer konkurrerar med varandra om publiken under en begränsad tid. Filminstitutet föreslår därför att en del av lanseringsstödet skall kunna öronmärkas för filmer som har sommarpremiär, för att på så vis bidra till att förlänga den svenska premiärsäsongen.

Mot bakgrund av detta har parterna i 2006 års filmavtal enats om att lanseringsstödet skall ingå även i det nya filmavtalet, men att det inte längre skall utgå automatiskt utan vara behovsprövat. Stödet skall därvid avse filmer med en mindre lanseringsbudget. Ett flertal av de remissinstanser som yttrat sig i denna del tillstyrker en sådan förändring. Filminstitutet kan vid fördelningen av stödet även beakta behovet av lansering som leder till att sprida filmpremiärerna över året.

Genom att lanseringsstödet ges en mer selektiv inriktning minskar resursbehovet för detta stöd. Parterna i 2006 års filmavtal har därför enats om att reducera de medel som avsätts för lanseringsstödet jämfört med i nuvarande avtal.

8.4.2 Stöd till paralleldistribution

Det nuvarande stödet till paralleldistribution av filmkopior syftar till att ge biografer på mindre orter möjlighet att visa aktuell film och att skapa ett bredare filmutbud.

Paralleldistributionen har fått allt större betydelse då filmtitlar tenderar att gå upp i färre kopior och finnas på repertoaren kortare tid än tidigare. Det är publiksuccéerna som skapar ekonomiska förutsättningar för biografers fortlevnad och det är därför viktigt att ge biografer på mindre orter ökade möjligheter att få tillgång till dessa filmer i de fall marknaden ensam inte kan tillgodose behoven. I takt med att ett större antal biogra-

fer i framtiden inför digital visningsteknik kommer problemen med tillgång till aktuell film att minska. Enligt bl.a. Svenska Filminstitutet, Riksföreningen Våra Gårdar och Folkets Hus och Parker kommer det dock under de närmaste åren att finnas ett ökat behov av stöd till paralleldistribution. I första hand gäller detta publikt bred film, men det finns även en efterfrågan på kvalitetsfilm med mindre lanseringsresurser. Även tillgången till digitala filmkopior är än så länge begränsad för de biografier på mindre orter som redan har infört digital visningsutrustning.

Mot bakgrund av detta har parterna i 2006 års filmavtal enats om att förstärka stödet till paralleldistribution. Även filmer med mindre lanseringsresurser skall då omfattas av stödet.

8.4.3 Biografstöd

Biografstödet i 2000 års filmavtal omfattar stöd till biografägare för öppna visningar av svensk film, stöd till biografägare för publikarbete, stöd till upprustning av biografier samt stöd till sådana anordnare av biograf föreställningar som inte är mervärdesskatteskyldiga. Stöden har sammantaget haft betydelse för att upprätthålla och utveckla biografstrukturen i Sverige. Mot bakgrund av detta har parterna i 2006 års filmavtal enats om att samtliga stöd skall ingå även i det nya avtalet.

Stödet till biografägare för öppna visningar av svensk film, som infördes i 2000 års filmavtal, syftar till att motivera biografägare på mindre orter att i högre utsträckning programsätta svensk film. Stödet tillkom mot bakgrund av den svåra ekonomin för många biografägare på i synnerhet mindre orter. Hårt pressad ekonomi ställer krav på stor publik, vilket i många fall kan leda till att svensk film väljs bort så att publiken inte får någon chans att se den. Det finns olika uppfattningar om i vilken mån stödet till biografägare för öppna visningar av svensk film har stimulerat till att öka programsättningen av svensk film på biograf. Medan Filminstitutet har menat att det snarare är antalet producerade svenska filmer som påverkar programsättningen anser Folkets Hus och Parker att stödet bidrar till att svensk film bokas i större omfattning. De flesta är dock eniga om att stödet har gett biografier som lever på marginalen en viss ekonomisk trygghet och på så vis bidragit till att upprätthålla och förstärka biografstrukturen utanför de större städerna. Parterna i 2006 års filmavtal har prövat frågan om villkoret att stödet skall avse visning av svensk film eventuellt bör förändras, men inte funnit tillräckligt starka skäl för en sådan förändring.

Stödet för publikarbete, som infördes i 2000 års filmavtal, syftar till att utveckla biografens roll som kulturell mötesplats och att långsiktigt öka biopubliken. En annan viktig målsättning är att väcka kommunernas intresse och engagemang i biografens framtid. Stödet har, enligt Filminstitutets utvärdering, givit gott resultat. Publiken har ökat på de mindre och medelstora biografier där stödet möjliggjort satsningar som filmfestivaler, nattbio, dagbio och frukostbio.

Stödet till upprustning av biografier syftar till att ge biografier en teknisk standard som bidrar till att biografstrukturen på främst mindre och medelstora orter bevaras och förstärks. Stödet syftar även till att långsiktigt öka publiken på dessa biografier samt att utjämna skillnader i bio-

grafupplevelse mellan storstad och landsbygd. Detta förutsätter i många fall en förnyelse av biografernas tekniska standard. Stödet till biografupprustning har stor betydelse för att små biografier skall kunna hålla en bra teknisk standard på sin utrustning. Stödet är i dag av resursskäl begränsat till visningsteknik, vilket medför svårigheter för biograferna att finansiera annan typ av upprustning. Upprustningsstödet kan inom ramen för biografstödet därför behöva ges en högre prioritet än i dag om behoven bättre skall kunna tillgodoses.

För landets föreningsdrivna biografier gäller sedan 1997 att de skall betala mervärdesskatt på bl.a. filmhyror utan att kunna göra motsvarande avdrag för ingående mervärdesskatt. Skälet till att de föreningsdrivna biograferna saknar avdragsrätt för ingående mervärdesskatt är att ideella föreningar enligt mervärdesskattelagen (1994:200) i regel inte är skattskyldiga för biografverksamhet, dvs. de tar inte ut mervärdesskatt vid försäljningen av biobiljetter. All annan yrkesmässigt bedriven biografverksamhet är däremot sedan den 1 juli 1996 belagd med sex procents mervärdesskatt. Stödet till sådana anordnare av biografföreställningar som inte är mervärdesskatteskyldiga utbetalas mot bakgrund av detta.

Samtidigt som de flesta är eniga om att biografstödet i 2000 års filmavtal fyller en viktig funktion har det framförts kritik mot hur medlen till de enskilda stöden regleras inom ramen för biografstödet. Bland andra Filminstitutet har framfört att regleringen är alltför detaljerad, vilket kan göra biografstödet oflexibelt. För att öka flexibiliteten i insatserna för biograferna i landet har parterna i 2006 års filmavtal enats om att stödet till biografägare för öppna visningar, stödet till lokalt publikarbete, stödet till teknisk upprustning och stödet till sådana anordnare av biografföreställningar som inte är mervärdesskatteskyldiga skall slås samman till ett biografstöd, som kan omfatta samtliga typer av åtgärder. Filminstitutet kan därmed inom ramen för biografstödet göra olika prioriteringar utifrån aktuella behov. Vid fördelningen av stödet skall behov hos biografier på mindre och medelstora orter särskilt beaktas. Det innebär att stödet även i viss utsträckning skall kunna omfatta kvalitetsbiografier eller s.k. komplementsbiografier på större orter. Stödet skall vidare vara teknikneutralt med avseende på om analog eller digital teknik används. Förändringarna tillstyrks i huvudsak av de remissinstanser som yttrat sig i denna del.

8.5 Stöd till samarbete mellan filmbranschen och TV-företagen

Inom ramen för 2000 års filmavtal fördelas stöd till samarbete mellan filmbranschen och TV-företagen. Stödet skall enligt avtalet fördelas av filmbranschens samsamarbetskommitté till filmbranschen och TV-företagen i proportion till deras respektive bidrag till Filminstitutet.

En majoritet av parterna i 2000 års filmavtal har kunnat konstatera att stödet till samarbete mellan filmbranschen och TV-företagen inte har fungerat som det var avsett. Det har bl.a. funnits svårigheter att nå enighet kring hur stödmedlen skall användas. Mot bakgrund av detta har parterna i 2006 års filmavtal enats om att stödet inte skall ingå i det nya avtalet.

8.6 Stöd till åtgärder mot olovlig hantering av film i alla visningsformer

Prop. 2005/06:3

Olovlig hantering av film genom s.k. piratkopiering är ett omfattande internationellt problem som i förlängningen drabbar såväl produktionen som distributionen av film i alla visningsformer. Utöver lagstiftning på området är det högst angeläget att skapa en medvetenhet om frågorna och att genom information och upplysning ändra felaktiga attityder. Samtliga remissinstanser som yttrat sig i denna del, bl.a. Svenska Filminstitutet, KLYS, Sveriges Dramatikerförbund och ett flertal av filmavtalets parter, betonar vikten av åtgärder för att motverka olovlig hantering av film. Vissa av filmavtalsparterna menar samtidigt att ett stöd till sådana åtgärder bör fördelas av branschens parter i filmavtalet.

Mot denna bakgrund har parterna i 2006 års filmavtal enats om att det i avtalet skall ingå ett särskilt stöd till åtgärder mot olovlig hantering av film i alla visningsformer. Stödet skall fördelas av filmbranschen och de i avtalet ingående TV-företagen efter samråd med Filminstitutet, i syfte att bidra bl.a. till det brottsförebyggande arbetet mot piratkopiering.

8.7 Internationell lansering av ny svensk film samt internationella avgifter

En av uppgifterna även för en framtida filmpolitik bör vara att upprätthålla och utveckla det internationella utbytet och samarbetet på filmområdet. En annan betydelsefull uppgift bör vara att medverka till att svensk film når en större publik internationellt.

Enligt 2000 års filmavtal skall Filminstitutet medverka vid internationell lansering av svensk film och lämna stöd till producenter och distributörer av svensk film för sådan lansering. Insatserna för internationell lansering av svensk film under innevarande avtalsperiod har haft stor betydelse för att flytta fram den svenska filmens positioner internationellt, i första hand genom svensk films medverkan i filmfestivaler.

Stödet till internationell lansering förbättrar påtagligt förutsättningarna för att producenten maximalt skall kunna utnyttja de möjligheter att nå ut på den internationella filmmarknaden som en uttagning till en högkvalitativ filmfestival innebär. Vissa svenska filmer har också visat sig ha en stor potential internationellt. Under avtalsperioden har flera svenska filmer med stora framgångar på hemmamarknaden fått en ännu större publik utomlands i olika visningsformer.

Samtidigt som de insatser som gjorts för internationell lansering har varit framgångsrika är det tydligt att de resurser som avsätts för dessa ändamål i dag inte är tillräckliga. För ett filmland som Sverige med en liten inhemsk marknad är det oerhört viktigt att den film som produceras i ökad utsträckning kan nå utanför landets gränser. Mot bakgrund av detta har parterna i 2006 års filmavtal enats om att i avtalet utöka stödet till internationell lansering av ny svensk film.

Som en följd av förslaget om en uppdelning av ansvaret för filmpolitiken övertar staten ensam finansieringen av Filminstitutets egna insatser för internationell lansering av svensk film, liksom institutets övriga utlandsverksamhet, som även den på olika sätt bidrar till att öka intresset

för svensk film utomlands. För att öka de samlade insatserna för internationell lansering av svensk film bör dessa åtgärder utanför filmavtalets ram långsiktigt förstärkas (se avsnitt 9.3.8).

Enligt 2000 års filmavtal skall en del av avtalsmedlen även användas för internationella avgifter. Filminstitutet skall enligt avtalet samarbeta inom Europarådets samproduktionsfond Eurimages och Nordiska Film- och TV-fonden samt åta sig de svenska samordningsinsatserna i anslutning till EU:s Media-program.

Det internationella produktionssamarbetet har ökat i Norden och Europa. Samarbetet har flera positiva effekter. Det bidrar till att öka mångfalden i filmutbudet i Sverige och andra länder. Det stärker filmproduktionen nationellt samtidigt som det bidrar till internationell distribution. Genom samarbetet ökar de samlade ekonomiska resurserna. Svenskt deltagande i internationella kontaktnät för filmbranschen medverkar också till att öka intresset för att bidra till finansiering och distribution av svenska filmer.

Mot bakgrund av detta har parterna i 2006 års filmavtal enats om att en del av de medel som genom avtalet inflyter till Filminstitutet även fortsatt skall finansiera avgifter till samarbetet inom Eurimages och Nordiska Film- och TV-fonden samt till svenska samordningsinsatser i anslutning till Media-programmet.

8.8 Kostnader för administration och förvaltning av filmavtalets stöd

Enligt 2006 års filmavtal skall finansieringen av kostnaderna för Filminstitutets administration, för förvaltning och administration av konsulenternas verksamhet och för hälften av kostnaden för styrelse, ledning och stabsfunktioner rymmas inom avtalet. Ett tak har satts för hur höga dessa kostnader får vara. Vidare anges i avtalet att de medel som Filminstitutets styrelse, genom en effektiv och ändamålsenlig användning av medlen till administration och förvaltning, kan frigöra skall användas till stödändamål.

Regeringens överväganden beträffande kostnaderna för administrationen av Filminstitutets övriga filmpolitiska uppdrag inom ramen för en ny statlig filmpolitik redovisas i avsnitt 9.3.9.

8.9 Reservmedel

Det nya filmavtalet ger, liksom tidigare, en möjlighet till flexibel användning av återstående medel till de stödändamål som anges i avtalet. Detsamma gäller de medel som Filminstitutets styrelse genom en effektiv och ändamålsenlig användning av medlen till administrations- och förvaltningskostnader kan frigöra till stödändamål.

9 Statens ansvar för andra filmpolitiska åtgärder

Prop. 2005/06:3

Som en följd av förslaget om en uppdelning av ansvaret för filmpolitiken övertar staten finansieringen av Svenska Filminstitutets uppdrag inom huvudsakligen det filmkulturella området.

För den statliga filmpolitiken utanför filmavtalets ram beräknar regeringen att det bör avsättas totalt ca 115 miljoner kronor under 2006. Under åren 2007 och 2008 avses statens medel till dessa ändamål öka med 5 miljoner kronor per år. Från och med 2008 uppgår därmed statens bidrag till dessa åtgärder till ca 125 miljoner kronor.

Regeringens bedömning: Filmpolitikens centrala mål, att främja filmkulturell verksamhet, bör inom ramen för de statligt finansierade insatserna ha goda förutsättningar att uppnås.

Promemorians bedömning beträffande vilka filmpolitiska åtgärder som bör rymmas inom ramen för den statliga filmpolitiken utanför ett nytt filmavtal stämmer i huvudsak överens med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser delar promemorians bedömning om vilka filmpolitiska åtgärder som bör rymmas inom den statliga filmpolitiken. Samtidigt betonar flera instanser behovet av ökade resurser till olika filmkulturella ändamål. Viss kritik riktas mot bedömningen att Filminstitutet även fortsättningsvis bör bedriva egen filmdistribution i viss omfattning, vid sidan av stödgivningen till andra distributörer på marknaden. Kritik framförs även mot att det nuvarande stödet till film och video för syntolkning och textning på svenska verkar diskriminerande mot nationella minoritetsspråkgrupper.

Skälen för regeringens bedömning: Insatserna för filmkulturella ändamål m.m. omfattar stöd till regionala resurscentrum för film och video, stöd till film i skolan, stöd till visningsorganisationer, filmfestivaler, import och lansering av kvalitetsfilm, distribution av kort- och dokumentärfilm samt viss filmdistribution i Filminstitutets egen regi, stöd till informationsverksamhet och utlandsverksamhet, filmarkiv, dokumentation, Cinemateket m.m. För att främja funktionshindrades möjligheter att ta del av film- och videoutbudet behövs fortsatt stöd till syntolkning och textning på svenskt språk.

Vidare avser regeringen att ge Filminstitutet i uppdrag att göra en översyn av vilka eventuella åtgärder som kan behöva vidtas för att främja den digitala biografutvecklingen i landet.

Regeringen redovisar nedan de närmare överväganden som ligger bakom bedömningen av statens framtida insatser utanför filmavtalet, för i huvudsak filmkulturella ändamål.

9.1 Målet för andra filmpolitiska åtgärder

Med den föreslagna uppdelningen av ansvaret för den framtida filmpolitiken tydliggörs vad som är ett för staten och berörda branscher gemensamt intresse och vad som bör vara ett rent statligt ansvar. Samtidigt bör

filmpolitiken på nationell nivå alltså ses som en helhet, där alla insatser i och utanför det nya filmavtalet förutsätter och adderar till varandra. Det blir då också av väsentlig betydelse att upprätthålla och i vissa delar även stärka de filmpolitiska åtgärder som föreslås ligga utanför filmavtalet. Det är endast med relevanta och kraftfulla insatser till såväl produktion, distribution och visning som till åtgärder på det filmkulturella området som förutsättningar för en filmpolitisk helhet föreligger.

För de filmpolitiska åtgärder som föreslås ligga utanför 2006 års filmavtal gäller de övergripande mål som anges för inriktningen på insatserna för filmen. De mål som i första hand avses när det gäller de rent statligt finansierade åtgärderna är *att* medverka till att svensk film når en större publik i alla visningsformer, både i Sverige och internationellt, *att* stimulera till förnyelse och utveckling av distribution och visning av värdefull film och säkerställa tillgången till ett brett utbud av värdefull film i olika visningsformer i hela landet, *att* upprätthålla och utveckla biografens roll som kulturell mötesplats i hela landet, *att* främja regional och lokal filmkultur, särskilt med tanke på barn och ungdom, *att* öka intresset för och kunskapen om filmen och den rörliga bilden, *att* bevara filmer och material av film- och kulturhistoriskt intresse och i ökad utsträckning tillgängliggöra dem för forskning och allmänhet samt *att* upprätthålla och utveckla det internationella utbytet och samarbetet på filmområdet.

Målen kommenteras i kapitel 6.

9.2 Stöd till regionala resurscentrum för film och video

En av den framtida filmpolitikens uppgifter bör liksom i dag vara att främja regional och lokal filmkultur, särskilt med tanke på barn och ungdom.

Ett statligt stöd till regionala resurscentrum för film och video infördes 1997. Sedan 2000 ryms stödet inom ramen för filmavtalet. De regionala resurscentrumens verksamhet omfattar filmpedagogik och i varierande grad distribution och visning av kvalitetsfilm och produktion och distribution av kort- och dokumentärfilm. För närvarande är tre av resurscentrumen dessutom regionala produktionscentrum, vilka fungerar som medfinansierare i långfilmsproduktion. Visst stöd fördelas även till denna verksamhet inom ramen för nuvarande avtal. Parterna i 2006 års filmavtal har enats om att i det nya avtalet fortsatt ge stöd till regionala produktionscentrum (se avsnitt 8.3.3). Staten övertar därmed åter ansvaret för finansieringen av stödet till regionala resurscentrum för film och video utanför avtalets ram. Detta ligger i linje med de synpunkter som under innevarande avtalsperiod framförts av bl.a. Regionala filmresurscentrums samarbetsråd.

Främst skall stödet till regionala resurscentrum för film och video enligt gällande riktlinjer användas för verksamheter på filmområdet av och för barn och ungdom. Stödet kan bl.a. användas för stöd, utveckling och samordning av kommunernas arbete med skolbio och videoverkstäder för barn och ungdom, liksom för kompetensutveckling av lärare och annan personal. Stödet kan även användas för andra verksamheter på det filmkulturella området, såsom åtgärder för att främja spridning och visning av kvalitetsfilm eller till s.k. plantskolor för unga filmare inom film

och video. I viss begränsad utsträckning kan stödet därutöver användas för produktion och distribution av kort- och dokumentärfilm. Ett villkor för Filminstitutets stöd är att landsting, kommun eller annan huvudman lämnar bidrag till verksamheten med ett belopp som minst motsvarar Filminstitutets bidrag.

Satsningen på regionala resurscentrum för film och video har varit framgångsrik. I dag utgår stöd från Filminstitutet till 19 regionala resurscentrum, omfattande samtliga svenska län. Stödet har genererat en stor ekonomisk motprestation från regionerna, vilket har bidragit till en snabb utveckling för den regionala filmverksamheten. Genom bildandet av resurscentrumen finns det i dag till skillnad från tidigare en regionalt förmedlande länk till skolbioverksamheten i kommunerna. Det finns också, i en annan utsträckning än förut, finansieringsmöjligheter för kort- och dokumentärfilmare i flera regioner.

Samtidigt som satsningen på regionala resurscentrum för film och video har inneburit ett lyft för det svenska filmlivet har utvecklingen sett olika ut i landets regioner. De resurscentrum som etablerades tidigt har haft en stark utveckling och har i dag de högsta nivåerna när det gäller stöd från Filminstitutet såväl som från regionala och lokala instanser. Många av dessa resurscentrum har därutöver disponerat medel från EU:s strukturfonder. De regionala resurscentrum som har bildats i ett senare skede får i dag betydligt lägre stöd.

Bland de mindre resurscentrumen prioriteras skolbio och filmpedagogisk verksamhet för barn och ungdom, medan insatser för spridning och visning av kvalitetsfilm och för produktion av kort- och dokumentärfilm förekommer i mer begränsad omfattning. Denna prioritering stämmer överens med inriktningen på den nationella filmpolitiken och de riktlinjer för Filminstitutets stöd till regionala resurscentrum för film och video som regeringen har anvisat. Vilken inriktning och omfattning resurscentrumen i övrigt har på sin verksamhet styrs i hög grad av förutsättningar och prioriteringar på regional och lokal nivå.

Denna reservation till trots finns det ett behov av ökade insatser i vissa regioner. Mot bakgrund av detta bör stödet till regionala resurscentrum för film och video långsiktigt förstärkas något inom ramen för den statliga filmpolitiken från 2006. I likhet med stödet till regionala produktionscentrum skall stödet vara förenat med samma krav på regional eller lokal motprestation som gäller i dag.

I den regionala utvecklingspolitiken har f.n. Statens kulturråd, Riksantikvarieämbetet och Riksarkivet uppdraget att vara en samverkanspart i regionalt utvecklingsarbete, bl.a. i arbetet med de regionala utvecklings- och tillväxtprogrammen. Myndigheterna skall bidra med analys-, metod- och kompetensstöd inom sina respektive områden. Bland andra Statens kulturråd, Riksarkivet, Filminstitutet samt Sveriges Kommuner och Landsting framhåller i sina remissvar att även Filminstitutet bör omfattas av uppdraget, då filmen visat sig vara en viktig del i de regionala utvecklings- och tillväxtprogrammen. Mot bakgrund av detta avser regeringen att i regleringsbrevet för 2006 ge även Filminstitutet ett uppdrag som samverkanspart inom regionalt utvecklingsarbete.

Till filmpolitikens uppgifter hör att prioritera insatser som riktar sig till barn och ungdomar. Det bör därför vara en angelägen uppgift även för den framtida filmpolitiken att öka intresset för och kunskapen om filmen och den rörliga bilden. I en tid när rörliga bilder spelar en allt större roll i unga människors liv är det viktigt att bidra till att de unga får tillgång till ett brett och varierat utbud av medieproduktioner och att stimulera de ungas förmåga att reflektera kring mediernas innehåll och sätt att beskriva världen.

Sedan slutet av 1980-talet fördelar Filminstitutet stöd till lokal skolbioverksamhet och ger även ut filmpedagogiskt studiematerial kring de filmer som visas. Stödet, som i dag ryms inom ramen för 2000 års filmavtal, täcker även kostnader för Filminstitutets filmuthyrning och inköp av filmrättigheter till filmer som visas inom ramen för skolbioverksamheten. Målet med stödet till film i skolan är att ge barn och ungdomar möjlighet till kvalitativa filmupplevelser på biograf och till att fördjupa sina kunskaper om rörliga bilder. Stöd till skolbioverksamhet får i dag lämnas till en kommun eller en förening under sammanlagt högst tre år, för att initiera samverkan med lokala biografägare kring filmvisningar för elever på skoltid. För att stöd skall ges krävs att bidrag lämnas från landsting, kommun eller annan huvudman med ett belopp som minst motsvarar Filminstitutets stöd. Vidare krävs en pedagogisk plan och att verksamheten sker i samarbete med en lokal biografägare.

Stödet till film i skolan har bidragit till att många kommuner införlivat filmen och biografifrågorna i den kommunala kulturpolitiken och att arbetet med film och medier blivit en allt viktigare skolutvecklingsfråga. Läsåret 2003–2004 bedrevs skolbio i 181 av Sveriges 290 kommuner. 120 av kommunerna drev verksamheten utan ekonomiskt stöd från Filminstitutet. Den totala publiken beräknas till ca 688 000 besökare. Dessa besökssiffror ingår inte i den officiella film- och biografstatistiken, som enbart bygger på besök vid s.k. öppna visningar.

Satsningen på film i skolan har varit framgångsrik och gjort Sverige till ett föregångsland inom detta område. Stödet till film i skolan bör därför bestå inom ramen för den statliga filmpolitiken från 2006. Samtidigt finns det enligt bl.a. Filminstitutet anledning att ompröva vissa av de villkor för stödet som i dag anges i 2000 års filmavtal, så att stödet på ett mer flexibelt sätt än i dag kan samspela med kommuner och skolor som är i olika utvecklingsfaser i sitt arbete. Bland annat har det visat sig svårt att uppfylla kravet på att det skall finnas en pedagogisk plan redan när skolbioverksamheten inleds. I kommuner där verksamhet har pågått under längre tid kan det finnas behov av stöd för att utveckla mediepedagogiken, och att utvärdera och ytterligare förankra arbetet med film i skolan. Mot bakgrund av målet att fördjupa barns och ungdomars kunskaper om rörliga bilder är det även angeläget att, utöver att visa nyproducerad film, tillgängliggöra filmarvet i större utsträckning än i dag inom ramen för film i skolan. Regeringen avser därför att i regleringsbrevet för 2006 se över mål och villkor för stödet till film i skolan.

Som redogörs för i det följande bör det stöd till distribution av kort- och dokumentärfilm som i dag ryms inom film i skolan särskiljas från

9.4 Stöd och åtgärder för främjande av distribution och visning av värdefull film

En betydelsefull uppgift för den framtida filmpolitiken bör vara att stimulera till förnyelse och utveckling av distribution och visning av värdefull film och att säkerställa tillgången till ett brett utbud av värdefull film i olika visningsformer i hela landet. En annan angelägen uppgift bör vara att upprätthålla och utveckla biografens roll som kulturell mötesplats i hela landet och att medverka till att antalet biobesök ökar.

Inom ramen för 2000 års filmavtal fördelas stöd till visningsorganisationer, filmfestivaler och import och lansering av kvalitetsfilm samt stöd till distribution och visning av kort- och dokumentärfilm. Därutöver bedriver Filminstitutet viss egen import och distribution av i huvudsak barn- och ungdomsfilm och nyrestaurerade filmklassiker.

Visningsorganisationerna har en central betydelse för att upprätthålla och utveckla mindre biografier över hela landet liksom för spridningen av kvalitetsfilm på många orter. Även filmfestivalerna har blivit allt viktigare för filmdistributionen i Sverige. Många filmer skulle aldrig nå en svensk publik om inte filmfestivalerna fanns. Stöden till visningsorganisationer och filmfestivaler bör därför bestå inom ramen för den statliga filmpolitiken från 2006.

Stödet till import och lansering av utländsk kvalitetsfilm är ofta helt avgörande för att den svenska publiken skall ha möjlighet att se film där det talas andra språk än svenska eller engelska. Även vissa engelskspråkiga filmer som bedöms sakna egen ekonomisk bärkraft är i behov av stöd. Ett varierat filmutbud som omfattar filmer från alla delar av världen är grunden för en levande filmkultur. Mångfalden är viktig inte bara för publiken, utan även för att ge svenska filmskapare influenser och inspiration i sitt arbete. Lika viktigt som att svenska filmer i ökad utsträckning kan nå en internationell publik är det att svensk film kan inspireras och influeras av filmer från världens konstnärligt mest framstående filmländer. Erfarenheten av 2000 års filmavtal visar att stödet till import- och lansering av kvalitetsfilm med nuvarande resurser inte har kunnat tillgodosätta behovet av att ta fram filmkopior och att marknadsföra filmerna i den utsträckning som vore önskvärd. Detta har delvis begränsat filmernas publika potential.

Mot bakgrund av detta finns det skäl att ytterligare betona stödet till import och lansering av kvalitetsfilm inom ramen för den statliga filmpolitiken från 2006. Stödet bör då även omfatta versionering av utländsk barnfilm. I förekommande fall bör stödet även kunna omfatta äldre filmer som inte tidigare visats på biograf i Sverige. Vidare bör stödet vara teknikneutralt och kunna ges till filmkopior både för digital och analog biografvisning. Som tidigare redovisats har parterna i 2006 års filmavtal enats om att utöka stödet till paralleldistribution och låta det omfatta även filmer med mindre lanseringsresurser (se avsnitt 8.4.2).

Stödet till distribution av kort- och dokumentärfilm infördes i och med 2000 års filmavtal, mot bakgrund av svårigheterna för kort- och doku-

mentärfilm att nå publiken. Stödet avser svensk film och kan sökas inom samtliga distributions- och visningsformer med undantag av TV, där kort- och dokumentärfilmer redan når sin största publik. Stödet till distribution av kort- och dokumentärfilm har under avtalsperioden varit alltmer efterfrågat bland distributörer. Samtidigt som filmer har fått stöd för biografdistribution har stöd givits till distribution av filmer på video, dvd och även via Internet. I synnerhet dvd och nätverk som Internet har visat sig vara ändamålsenliga nya distributionsformer, som gör det möjligt för filmer av kortare format att nå en större publik. Stödet till distribution av kort- och dokumentärfilm fyller en viktig funktion för att möjliggöra en ökad spridning av filmerna. Satsningen bör därför fortsätta inom ramen för den statliga filmpolitiken från 2006.

När stödet till distribution av kort- och dokumentärfilm infördes bedömdes skolor vara en central målgrupp för de filmer som stödet avsåg. Stödet kom därför att rymmas inom stödet till film i skolan. Mot bakgrund av att stödet visat sig ha en vidare målgrupp än vad som först antogs bör det särskiljas från det övriga stödet till film i skolan för att istället ingå bland stöden för främjande av distribution och visning av värdefull film.

För att uppnå målet om spridning och visning av värdefull film i hela landet bedriver Filminstitutet viss egen import och distribution av film, huvudsakligen barn- och ungdomsfilm och nyrestaurerade filmklassiker. Verksamheten är ett komplement till andra distributörers verksamhet. Kostnaderna för Filminstitutets filmdistribution finansieras inom ramen för stödet till film i skolan. Distributionsverksamheten är en service till dem som arbetar med skolbio, barnfilmklubbar och filmstudiorörelsen. Filminstitutet distribuerar även svenska och internationella klassiker på video. I samband med att nya titlar tillkommer sker en övergång till dvd-formatet.

Svenska Filmdistributörers Förening framhåller i sitt remissvar att flera av stöden för främjande av distribution och visning av värdefull film bör få ökade resurser, men ställer sig tveksamma till Filminstitutets egen distribution. Filmdistributörerna menar bl.a. att Filminstitutet inte är den enda instans som kan utföra detta. Folkets Bio, som även de förordar en förstärkning av flera distributions- och visningsstöd, pekar på att det ligger en risk i att Filminstitutet å ena sidan är importör och konkurrerar med marknadens andra aktörer och å andra sidan är bidragsgivare.

Mot bakgrund av målet om spridning och visning av värdefull film i hela landet bör Filminstitutet fortsätta att bedriva viss distributionsverksamhet inom ramen för den statliga filmpolitiken från 2006. Verksamheten skall dock även fortsättningsvis endast komplettera andra distributörers verksamhet och bör därmed vara flexibel och kontinuerligt anpassas efter hur andra distributörers verksamhet utvecklas.

För att medverka till att svensk film når en större publik i alla visningsformer bör Filminstitutet fortsättningsvis koncentrera sin dvd-utgivning till svensk film. Verksamheten bör då också kunna avse stöd till andra distributörers utgivning av svensk kvalitetsfilm på dvd, företrädesvis svenska filmklassiker.

Riksdagen har den 10 mars 2005 (bet. 2004/05:KrU4, rskr. 2004/05:172) beslutat att tillkännage att regeringen bör överväga och föreslå åtgärder som kan stödja och underlätta en teknikneutral utbyggnad av e-bio i landet.

Dagens teknik för visning av film på biograf är i grunden densamma som när filmen uppfanns i slutet av 1800-talet. Inom produktionen av film har det under de senaste åren börjat ske en övergång till digital teknik. I Sverige har denna utveckling nått långt. Inom videodistributionen har det skett en snabb övergång till det digitala dvd-formatet. Ännu ett steg i denna utveckling är beställvideo, via nätverk som Internet. Ett arbete pågår med inriktning på att inom några år helt ersätta det analoga marknätet för TV-sändningar i Sverige med marksändningar för digital-TV.

När det gäller distribution och visning av film på biograf väntas det enligt bedömningar i branschen ske en motsvarande utveckling under kommande år. Fördelarna med digitala biografier är många. Genom satellitöverföring, bredbandsnät och digitala filmkopior skapas möjligheter till snabbare och billigare filmdistribution än i dag över hela landet. Teknikskiftet kan enligt vissa bedömningar på sikt ge lägre driftskostnader, större spridning av filmer och högre lönsamhet i filmbranschen. Dessutom kan publiken få tillgång till ett mer aktuellt och varierat filmutbud. Film och annan rörlig bild för t.ex. specifika etniska målgrupper kommer att kunna visas med samma tekniska kvalitet som annan film på den kommersiella repertoaren. Detta bör kunna främja biografbesöken i landet.

Folkets Hus och Parker driver sedan ett par år projektet Digitala Hus, med några av Europas första digitala biografier på för närvarande 15 orter i landet. Ytterligare 30 digitala biografier kommer, enligt uppgift, att installeras före årets slut. Projektet har bl.a. gjort det möjligt att på dessa små orter visa aktuell film redan från premiärdagen. Erfarenheterna så här långt av projektet är att publiken på orterna, där tillgången till biografiffilm annars är begränsad, har ökat med 25–30 procent. Folkets Hus och Parkers projekt har på så sätt gett Sverige en framskjuten position i det pågående teknikskiftet.

Samtidigt som den digitala utvecklingen framstår som löftesrik är den inte problemfri. Digitaliseringen är förenad med höga initiala investeringskostnader, men olika finansieringsalternativ har gjort det möjligt för allt fler biografier att övergå till eller pröva digital visningsteknik. Det har också funnits en osäkerhet kring vilka internationella teknik- och säkerhetsstandarder som kommer att gälla för distribution och visning av digital biografiffilm. Dessa osäkerhetsfaktorer har sannolikt bidragit till att utvecklingen ännu inte har påbörjats hos kommersiella biografkedjor i Sverige. En annan konsekvens är att de biografier som i dag har startat digitala visningar hittills har haft svårigheter att få tillgång till kommersiellt attraktiva filmer. Intäkterna från dessa filmer utgör ofta den ekonomiska grunden för biografverksamheten.

Som Europas per capita biograftätaste land, genom de många föreningsdrivna biografier som finns på mindre orter, befinner sig Sverige i ett unikt utgångsläge inför den utveckling som enligt branschens bedöm-

ningar väntar. Att upprätthålla och utveckla biografstrukturen i landet är och bör även i framtiden vara en central uppgift för den svenska filmpolitiken. Därför är det viktigt att biografstrukturen i Sverige inte undermineras när digitaliseringen väl påbörjas i större skala. De biografier på mindre orter som bör ha störst nytta av ett tekniskifte saknar i allmänhet resurser för detta. Det är sannolikt att de i något skede kommer att vara i behov av samhällets insatser. Av det som framkommit följer emellertid också att offentliga insatser bör vara noga avvägda när det gäller inriktning, omfattning och tidpunkt. De ännu så länge höga kostnaderna för investeringar i digital visningsteknik kan väntas sjunka när ett tekniskifte påbörjas internationellt i större omfattning.

Mot denna bakgrund avser regeringen att ge Filminstitutet i uppdrag att på ett aktivt sätt följa den digitala biografutvecklingen, främst när det gäller de biografier som finns på mindre orter, och att utarbeta en plan för hur utvecklingen kan stödjas och främjas i hela landet på ett kostnadseffektivt och långsiktigt hållbart sätt. Uppdraget skall utföras i nära samarbete med de organisationer som i dag bevakar och driver frågor om digital biografutveckling. Resultatet av uppdraget bör redovisas under 2006.

9.6 Stöd till film och video för syntolkning och textning på svenskt språk

Det är en allmän kulturpolitisk ambition att kulturen skall kunna erbjudas alla. Det innebär bl.a. att människor med funktionsnedsättning bereds möjlighet att använda sin kreativitet och sina konstnärliga och intellektuella färdigheter.

Sedan stödet till film och video för syntolkning och textning på svenska infördes i 2000 års filmavtal har det blivit möjligt för hörselskadade och synskadade att uppleva ny svensk film på biograf och video. Stödet används i dag till svensktextning av svensk film på biograf, video och dvd, syntolkade filmvisningar på biograf, utgivning av syntolkad svensk film på video och dvd samt olika tekniska utvecklingsprojekt. Stödet är beträffande biograffilm helt nödvändigt för att nämnda verksamheter alls skall bedrivas. Antalet textade svenska filmer på dvd skulle sannolikt vara färre utan stödet.

Nyproducerade svenska filmer bör även fortsättningsvis göras tillgängliga för såväl synskadade som hörselskadade. Det nuvarande stödet till film och video för syntolkning och textning bör därför bibehållas inom ramen för den statliga filmpolitiken från 2006. Sametinget framhåller i sitt remissvar att nuvarande stöd villkor diskriminerar syn- och hörselskadade inom de nationella minoritetsspråkgrupperna. Regeringen delar uppfattningen att det är väsentligt att tillgodose behoven hos dessa grupper. Stödet bör därför utöver nämnda åtgärder i fortsättningen även avse syntolkning och textning på de nationella minoritetsspråken, i den mån sådant stöd efterfrågas. Begreppet svenskt språk inbegriper utöver svenska även de nationella minoritetsspråken, dvs. samiska, finska, meänkieli, romani chib och jiddisch.

Trots att personer med hörselskada i Sverige utgör en stor potentiell publik har filmförläggare sedan stödet för syntolkning och textning infördes inte framställt textade filmkopior i tillräcklig omfattning för att

filmerna skall kunna nå utanför de större städerna. Även i större städer har det ofta varit svårt att hitta till de textade biografvisningarna, då film-distributörerna inte har gjort någon särskild marknadsföring av textade filmer. Filmdistributörerna å sin sida har hävdat att de textade biografkopiorna nästan inte efterfrågas efter att de visats på den ordinarie biografrepertoaren. Det är angeläget att Filminstitutet för en fortsatt dialog såväl med filmdistributörer som med berörda organisationer så att stödet för syntolkning och textning på svenskt språk kan få största möjliga effekt och för att så många som möjligt kan få del av svensk film.

Det är också viktigt att noga följa den tekniska utvecklingen på området. Den digitalisering av biograferna som väntas ske under kommande år bör på sikt kunna ge biograferna i princip obegränsade möjligheter att visa svensk film både med och utan text till relativt låg kostnad. Digitaliseringen av biograferna och biograffilmen bör även kunna öka möjligheterna att texta svensk film för andra potentiella publikgrupper, såsom människor av utländsk härkomst boende i Sverige.

9.7 Arkiv, dokumentation, Cinemateket m.m.

Filmen har ett värde i sig som konst. Som konst och historisk källa bidrar den även till att öka vår förståelse om oss själva, det samhälle och den tid vi lever i. Det bör därför även fortsatt vara en grundläggande uppgift för filmpolitiken att bevara filmer och material av film- och kulturhistoriskt intresse och att i ökad utsträckning tillgängliggöra dem för forskning och allmänhet.

All den film som hittills har producerats, från filmkonstens början fram till i dag, utgör filmarvet. Allt sedan det första filmavtalet har Filminstitutet haft uppdraget att samla, vårda, bevara och tillgängliggöra filmarvet. Uppdraget har i praktiken avsett spelfilm och dokumentärfilm avsedd för biografvisning, samt därutöver även film litteratur och övrigt filmrelaterat material. Filminstitutets uppdrag utökades under 2002 genom att ett arkiv för icke-fiktiv smalfilm som inte är avsedd för biografvisning etablerades i Grängesberg. All film som inkommer till Filminstitutet bevaras i originalskick, dvs. med dagens visningsteknik i de flesta fall på filmbas. Filminstitutet har en särställning på filmarvets område, som arkiv för film och som nationell kunskapsbank på filmområdet.

Statens ljud- och bildarkiv (SLBA) är Sveriges nationalarkiv för ljud och rörliga bilder. Verksamheten baseras huvudsakligen på bestämmelser i lagen (1993:1392) om pliktexemplar av dokument. Myndigheten skall samla in, bevara och tillhandahålla det mediautbud i Sverige som offentliggörs i form av ljud och rörliga bilder. Filmer som är avsedda för biografvisning bevaras genom överföring till videogram, som i dagsläget inte förmår återge biograffilmens bild- och ljudkvalitet. Aktuella frågor om myndighetens verksamhet behandlas i SLBA-utredningens betänkande Bevara ljud och rörlig bild (SOU 2004:53) och i propositionen Forskning för ett bättre liv (prop. 2004/05:80). Mellan SLBA och Filminstitutet bedrivs ett nära samarbete när det gäller bevarande och tillgängliggörande av material.

Huvuddelen av Filminstitutets arkivverksamhet finansieras i dag inom ramen för 2000 års filmavtal. Som en följd av förslaget om en uppdelning av ansvaret för filmpolitiken övertar staten ensam finansieringen av hela arkivverksamheten. Detta ligger i linje med de synpunkter som under innevarande avtalsperiod har framförts av Filmvetenskapliga institutionen vid Stockholms universitet och SLBA.

Filminstitutets arkivverksamhet regleras i dag utöver i 2000 års filmavtal även i regleringsbrevet för Filminstitutet. Regleringsbrevets mål och åiterrapporteringskrav prövas årligen och har när det gäller bl.a. Filminstitutets arkivverksamhet också utvecklats och förtydligats under innevarande avtalsperiod. Det kan dock finnas anledning att ytterligare se över målen i samband med att staten övertar ansvaret för finansieringen av Filminstitutets arkivverksamhet som helhet, bl.a. när det gäller filmarkivet i Grängesberg.

Insamling, vård, bevarande, tillgängliggörande

Filminstitutets filmarkiv samlar i princip in all film som visas på biograf i Sverige. Insamlingen bygger på frivilliga avtal och regleras inte av lagen (1993:1392) om pliktexemplar av dokument. Enligt avtal deponeras säkerhetsmaterial (negativ, masterkopia, lågkontrastkopia m.m.) till all film som erhåller produktionsstöd från Filminstitutet. Vidare deponeras visningskopior av utländsk film av respektive distributör. Arkivet tillförs dessutom filmmaterial från enskilda filmare och bolag. Vissa arkivfilmer efterfrågas mer än andra och arkivet köper därför i viss omfattning även in nya kopior av filmhistoriskt viktiga filmer.

För att de filmer som samlas in skall kunna tas om hand på bästa sätt måste filmmaterialet granskas innan det arkiveras. Filminstitutets filmtekniska resurser är för närvarande inte av en sådan omfattning att allt inkommande material kan granskas.

Filminstitutet restaurerar även äldre svensk film som annars med tiden hotar att förstöras. Arbetet inriktas dels på svartvit film på nitratfilmsbas, som användes fram till 1953 och är mycket brandfarlig, dels på färgfilm från 1952-1979. Färgerna i den acetatfilm som användes under denna period tenderar att blekna mycket fort. I princip all spelfilm på nitratfilmsbas som finns bevarad är i dag säkerställd. En stor mängd värdefull kort- och dokumentärfilm på nitratfilmsbas återstår dock att rädda. Sedan 1999 har regeringen avsatt särskilda medel till Filminstitutet för att rädda färgfilmen. Sedan projektet inleddes har ett 80-tal av totalt ca 300 filmer restaurerats eller omkopierats. För närvarande genomför Filminstitutet inte någon restaurering av svartvit film från 1953 och framåt, då användningen av nitratfilm upphörde.

Arbetet med att ta emot och vårda film kräver särskilt anpassade lokaler. Filminstitutets lokaler i fastigheten Filmhuset och i Rotebro motsvarar rimliga krav i detta avseende. Genom de klimatanpassade utrymmena hindras kemisk nedbrytning i filmen och man kan räkna med att filmerna kan bevaras i upp till 500 år. I anslutning till filmarkivet i Grängesberg uppförs en byggnad speciellt för bevarande av brandfarlig nitratfilm som tas i bruk under 2005.

Det är angeläget att Filminstitutets insatser för insamling, vård och bevarande av filmer och filmrelaterat material kan fortsätta inom ramen för en ny statlig filmpolitik i minst samma omfattning som tidigare och långsiktigt även förstärkas på vissa områden. Behov som kan identifieras gäller granskning av inkommande material, viss restaurering av svartvit film samt inköp av filmhistoriskt viktiga filmer till filmarkivet.

Digitaliseringen av filmmediet medför både utmaningar och nya möjligheter för filmarkiv världen över. När en större del av landets biografier i framtiden har digitaliserats, såsom många förutspår, kommer nyproducerad biografiffilm inte längre att existera i form av film på filmbas. Filmernas digitalt kodade innehåll kommer troligen regelbundet att behöva överföras, migreras, till nya bärare, vilket på sikt ändrar förutsättningarna för bevarandet. Filminstitutet bör därför noga följa utvecklingen på detta område i samråd med SLBA och Sveriges Televisions arkiv och via internationella forum för arkivfrågor. Utgångspunkten måste vara att digital film skall kunna bevaras på ett säkert sätt i framtiden.

Genom den digitala utvecklingen blir det tekniskt möjligt att väsentligt öka tillgängligheten till arkivmaterial. Överföringen från filmbas till digital form kräver samtidigt betydande ekonomiska insatser och rättighetshavarens medgivande. Det är önskvärt att en större del än i dag av det unika material som samlas in och vårdas av Filminstitutet på sikt kan bli tillgängligt för såväl allmänhet som forskare.

Filminstitutets arkivfilmer görs tillgängliga främst genom visningar på Cinemateket i Stockholm, Göteborg och Malmö. Cinematekets uppdrag är att hålla filmhistorien levande genom att i originalformat visa äldre film och nyare film som inte är tillgänglig på den ordinarie biografrepertoaren. Det ökade utbudet av film i TV och den växande marknaden för ny och äldre film på dvd har medfört en allt hårdare konkurrens för Cinemateket, som de allra senaste åren drabbats av minskade besökssiffror och intäkter. Dessutom har det växande kommersiella intresset för äldre film medfört ökade rättighetskostnader. Det finns dock alltså ett stort intresse för att se film på ett sätt som ger full rättvisa åt filmen som konstverk. Med det ökande intresset för äldre film bör Cinemateket kunna fylla en viktig funktion även i framtiden. Det bör vara en central uppgift för Filminstitutet att även fortsättningsvis göra filmhistorien levande genom visningar på biograf.

Filminstitutet har ett särskilt ansvar för den svenska filmhistorien. Ett omfattande restaureringsprogram för svensk stumfilm har tidigare genomförts och filmerna visas av cinematek och andra kulturinstitutioner runt om i världen. Mauritz Stillers och Victor Sjöströms verk räknas internationellt till de allra främsta i stumfilmens historia. Under 2002 mottog Filminstitutet en stor donation från Ingmar Bergman, med bl.a. fotografier, teckningar, skisser, anteckningar, manuskript och dokumentärt filmmaterial. Stiftelsen Ingmar Bergman har bildats i syfte att vårda och tillgängliggöra Bergmans samlingar och att öka intresset för hans konstnärliga gärning. Svensk films internationella ryktbarhet vilar i hög grad på filmhistorisk grund. Det är angeläget att bidra till att göra det svenska filmarvet ytterligare känt internationellt.

Filminstitutets bibliotek är Sveriges enda specialbibliotek för film. Biblioteket förvärvar regelbundet ämnesrelaterade böcker, tidskrifter och elektroniska resurser och tar även emot donationer och depositioner av

olika typer av filmrelaterat arkivmaterial. Biblioteket drivs i samarbete med Stockholms universitet och är öppet för både forskning och allmänhet. Inom ramen för bestämmelserna för säkerhetsmaterial insamlas bilder, affischer, manus m.m. till all film som fått produktionsstöd från Filminstitutet. Bildarkivets förvärv sker dessutom genom donationer och depositioner. Klipparkivet bevarar och indexerar allt filmrelaterat material i de sex största svenska dagstidningarna.

I samband med den pågående ombyggnaden och upprustningen av Filmhuset flyttar biblioteket med dess samlingar in i nya lokaler. Tillgängligheten för allmänheten till bibliotekets samlingar kommer därmed att väsentligt förbättras, liksom arbetsmöjligheterna för bl.a. forskare och studenter. Det nya biblioteket står färdigt i början av hösten 2005.

Filminstitutets samlingar utgör en viktig källa för universitetsforskningen. Filminstitutet saknar dock för närvarande resurser för att aktivt stödja eller främja akademisk forskning kring arkivets samlingar. Kostnader för framtagning och visning av filmer ur Filminstitutets filmarkiv begränsar dessutom ofta möjligheterna för forskare att studera materialet.

I Filminstitutets uppdrag ingår att informera om och dokumentera filmen som konstart och nöjesindustri. Inom ramen för uppdraget har Filminstitutet dels givit ut egen filmlitteratur, dels givit stöd till utgivning av filmlitteratur i samarbete med bokförlag. Den egna utgivningen har koncentrerats till faktaböcker om i första hand svensk film och filmhistoria, bl.a. uppslagsverket *Svensk filmografi*. Filminstitutets nuvarande resurser ger dock inte möjlighet till att medverka till någon mer regelbunden utgivning av filmlitteratur.

Filminstitutet har som nämnts ovan en särställning på filmarens område, som arkiv för film och som nationell kunskapsbank på filmområdet. Filminstitutet bör därför inom ramen för en ny statlig filmpolitik fortsatt sträva efter att öka tillgängligheten till filmer och filmrelaterat material för forskning och allmänhet. Behov som kan identifieras gäller sammanfattningsvis i första hand Cinemateket samt möjligheter till forskning kring arkivets samlingar.

Filmarkivet i Grängesberg

Filminstitutets ansvar på arkivområdet har utvidgats genom etablerandet under 2002 av ett arkiv i Grängesberg för icke-fiktiv smalfilm som inte är avsedd för biografvisning (se även kapitel 4 och 7). Det gäller hembyggsfilmer, folkrörelse- och föreningsfilmer, beställningsfilmer om industrier och företag, undervisningsfilmer m.m. Verksamheten finansieras redan i dag av särskilda statliga medel utanför filmavtalet. Därutöver utgår f.n. stöd från Statens kulturråd till läns museerna för att inventera och samla in smalfilm i Sverige.

Filmarkivet i Grängesberg är unikt genom sin särskilda inriktning. Samlingarna av film från företag, kommuner, folkrörelser och privata samlare bör på sikt kunna bli en rik källa för forskning, studier och folkbildning, men kan också komma till användning i dokumentära produktioner för undervisning och TV. Samtidigt befinner sig arkivet i Grängesberg i många avseenden ännu i en uppbyggnadsfas. Mängden smalfilm i landet är oerhört stor. En aktuell fråga rör vilka prioriteringar som bör

göras inom ramen för arkivets verksamhet. Filminstitutet har i enlighet med regeringens uppdrag redovisat en i samarbete med forskare fastställd prioriteringsordning för insamling, vård, bevarande och tillgängliggörande av filmer vid filmarkivet i Grängesberg (dnr U2005/5149). Redovisningen kommer att ligga till grund för regeringens ställningstagande till hur verksamheten långsiktigt skall bedrivas.

Filmarkivet i Grängesberg har i sin verksamhet inledningsvis fokuserat på insamling och bevarande av filmmaterial. För att på sikt kunna tillgängliggöra materialet för forskning överförs filmerna till digitalt format. Arkivet driver ett utvecklingsarbete där filmerna lagras digitalt i en databas för att bli tillgängliga on-line för forskning.

Satsningen på uppbyggnaden av filmarkivet i Grängesberg bör inom ramen för den statliga filmpolitiken från 2006 fortsätta i minst samma omfattning som tidigare.

Filmpool Nord

För 2005 får Filmpool Nord, som nämnts, ett statligt stöd på 1 miljon kronor för att bl.a. täcka det ekonomiska bortfall som en successiv minskning av medel från EU:s strukturfonder innebär. Regeringen har i budgetpropositionen för 2005 aviserat att ytterligare medel beräknas att successivt kunna överföras till verksamheten (prop. 2004/05:1, utg. omr. 17, s. 27). Regeringen avser att återkomma till frågan i regleringsbrevet för 2006.

9.8 Informationsverksamhet

I Filminstitutets verksamhet ingår att förmedla information med koppling till svensk film och filmbransch. Filminstitutet erbjuder dels ett marknadsföringsfönster för svensk film, dels olika mötesplatser för kunskaps- och informationsutbyte inom svensk film och filmbransch.

Filmbranschen lanserar och marknadsför svensk film i Sverige av naturliga skäl enligt principen en film i taget. Filminstitutet kan lyfta fram svensk film i hela dess bredd. Filminstitutet arbetar med att stärka svensk film som varumärke, och erbjuder även mer resurssvaga filmgenerer som kort- och dokumentärfilm en möjlighet till exponering mot press och publik. Det sker främst genom den årliga Filmgalan, Malmö Film dagar, säsongspresentationer av filmer samt Filminstitutets hemsida.

Enskilda filmbolag och organisationer som företräder branschens olika yrkesgrupper och intressen har små resurser eller möjligheter att erbjuda kvalificerade mötesplatser för information, analys och debatt om filmens utveckling ur ett innehållsligt, tekniskt och mediepolitiskt perspektiv. På detta område fyller Filminstitutet en viktig samlande funktion för den svenska filmbranschen, bl.a. genom hemsidan, utgivning av tidskriften Teknik & Människa och seminarieriet Arena.

Mot bakgrund av detta bör Filminstitutets informationsverksamhet fortsätta inom ramen för den statliga filmpolitiken från 2006.

Det bör vara en viktig uppgift även för en framtida filmpolitik att upprätthålla och utveckla det internationella utbytet och samarbetet på filmområdet. En annan angelägen uppgift bör vara att medverka till att svensk film når en större publik internationellt.

Förutom att fördela stöd till producenter och distributörer för internationell lansering av svensk film gör Filminstitutet inom ramen för 2000 års filmavtal även egna insatser för lansering av svensk film utomlands. Insatserna koncentreras främst till de internationellt tongivande filmfestivalerna. Framförallt sker detta inom ramen för Scandinavian Films, de nordiska filminstitutens samarbetsorgan, där Filminstitutet är starkt engagerat. Ett annat forum där Filminstitutet medverkar är nätverket European Film Promotion. Filminstitutet informerar även om ny svensk film för den utländska publiken genom en promotionstidning, promotiondvd och via sin hemsida på engelska. Filminstitutet genomför även filmveckor i andra länder. Under 2003 genomfördes i Rom den största svenska satsningen någonsin på ny svensk film.

Filminstitutets internationella arbete utgör en helhet, som både omfattar olika insatser för internationell lansering av ny svensk film och andra insatser för att mer generellt lyfta fram Sverige som en levande och framstående filmnation. Satsningarna på internationell lansering av svenska filmer inbegriper såväl större spelfilmer med tydlig kommersiell potential som kort- och dokumentärfilm, där svenska filmare har hållit en hög konstnärlig profil under senare år. Bland filmintresserade runtom i världen är det framförallt den svenska filmens historia som väcker uppmärksamhet och beundran. Det svenska filmarvet förs ut i världen genom filmarkivets och Cinematekets samarbete med sina motsvarigheter runtom i världen. De olika delarna av Filminstitutets internationella arbete förutsätter och bidrar till varandra på många sätt.

Det är högst angeläget att Sverige som filmland kan höja sin profil och sin ambition internationellt. Här finns det en potential för svensk film både kulturpolitiskt och kommersiellt. I 2006 års filmavtal förstärks stödet till producenter och distributörer för internationell lansering av ny svensk film (se avsnitt 8.7). Förutom att förstärka branschens arbete för internationell lansering av svensk film bör även beaktas Filminstitutets möjligheter att främja svensk film internationellt, både som kulturyttring och som exportartikel. Inom ramen för den statliga filmpolitiken från 2006 bör därför även Filminstitutets egen verksamhet för internationell lansering av svensk film långsiktigt förstärkas.

För att på sikt öka den utländska publiken till svensk film behövs inte enbart ökade resurser till branschen och till Filminstitutet. Det är också av avgörande betydelse att Filminstitutet i samråd med filmbranschen och även andra berörda instanser utvecklar en långsiktig strategi för hur svensk film skall kunna få ett ökat genomslag internationellt. Det är i det sammanhanget inte minst viktigt att analysera på vilka nationella marknader svensk film bör kunna ha störst potential.

Vid sidan av Filminstitutet bedriver Svenska institutet tillsammans med utlandsmyndigheterna visst arbete för främjande av svensk film. Filminstitutet och Svenska institutet samarbetar i dag i viss utsträckning, bl.a. när det gäller arrangemang av filmveckor. Om Sverige skall kunna

höja sin profil som filmland internationellt är det inte minst angeläget att de samlade statliga insatserna för svensk film i utlandet utvecklas i ett helhetsperspektiv.

Prop. 2005/06:3

9.10 Kostnader för administration av statligt stöd till filmpolitiken

Enligt 2006 års filmavtal skall finansieringen av kostnaderna för Filminstitutets administration och förvaltning av avtalets stöd samt hälften av kostnaden för styrelse, ledning och stabsfunktioner rymmas inom avtalet (se även avsnitt 8.8). Därmed bör staten ansvara för finansiering av kostnaderna för administrationen av de filmpolitiska uppdrag staten ger Filminstitutet utanför avtalet och resterande del av kostnaderna för styrelse, ledning och stab.

10 Handlingsoffentlighet i Filminstitutets verksamhet – ändring i sekretesslagen

Regeringens förslag: All verksamhet i Stiftelsen Svenska Filminstitutet utom verksamhet som avser fördelning av stöd enligt filmavtal skall omfattas av reglerna om handlingsoffentlighet. Lagändringen skall träda i kraft den 1 januari 2006 och tillämpas på handlingar som från den tidpunkten inkommer till eller upprättas hos Filminstitutet.

Promemorians förslag stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna: De remissinstanser som yttrat sig över förslaget tillstyrker förslaget eller lämnar det utan erinran.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 2 kap. tryckfrihetsförordningen (TF) har varje svensk medborgare rätt att ta del av allmänna handlingar. En handling är allmän om den förvaras hos en myndighet och är att anse som inkommen till eller upprättad hos myndighet. Huvudregeln för bestämmelserna om allmänna handlingars offentlighet är således att de inte gäller handlingar hos ett enskilt rättssubjekt. Enligt 1 kap. 8 § andra stycket sekretesslagen (1980:100) skall dock det som föreskrivs i TF om rätt att ta del av allmänna handlingar hos en myndighet gälla också hos vissa andra organ. Utmärkande för denna grupp är att de på statens uppdrag handhar förvaltningsuppgifter som innefattar myndighetsutövning eller liknande. I bilagan till sekretesslagen anges vilka dessa organ är samt vilken verksamhet hos det enskilda rättssubjektet som omfattas av handlingsoffentligheten.

Stiftelsen Svenska Filminstitutet är en stiftelse och därmed ett enskilt rättssubjekt. Utgångspunkten är därför att handlingar som inkommer till eller upprättas vid Filminstitutet inte omfattas av handlingsoffentlighet.

I propositionen Ny svensk filmpolitik gjorde regeringen bedömningen att det då inte fanns förutsättningar att låta Filminstitutets verksamhet omfattas av handlingsoffentlighet (prop. 1998/99:131, s. 34 f.). Det skäl

som angavs för bedömningen var att en icke försumbar del av stiftelsens medel utgör bidrag från andra än staten och att det inte var möjligt att skilja ut vad som är statliga medel och vad som är medel från andra finansörer vid stiftelsens handläggning av ärenden. Grunden för regeringens bedömning var att alla filmpolitiska stöd som hanteras av Filminstitutet skulle samlas i 2000 års filmavtal. Kulturutskottet gjorde vid sin behandling av propositionen samma bedömning som regeringen. Utskottet delade alltså uppfattningen att det då saknades förutsättningar för att låta någon del av Filminstitutets verksamhet omfattas av offentlighet inom ramen för TF och sekretesslagen (bet. 1999/2000:KrU5, s. 16 f., rskr. 1999/2000:13).

Med den nu föreslagna uppdelningen av de filmpolitiska stöden blir utgångspunkten en annan än den var inför 2000 års filmavtal.

I tidigare lagstiftningsärenden om handlingsoffentlighet i verksamheter som bedrivs av enskilda rättssubjekt har bl.a. anförts att regeln i 1 kap. 8 § sekretesslagen inte bara är tänkt för sådana verksamheter som i rättslig mening karakteriseras som myndighetsutövning utan att bestämmelsen mer allmänt tar sikte på organ som har hand om allmänna angelägenheter. Ett av de skäl som har anförts för att göra offentlighetsprincipen tillämplig på ett enskilt organs verksamhet är att verksamheten finansieras med offentliga medel (se prop. 1996/97:142, s. 18, jfr även prop. 1997/98:57, s. 17 och prop. 2001/02:38, s. 14).

De stödåtgärder och den del av Filminstitutets verksamhet som avses ligga utanför filmavtalet kommer att finansieras enbart med statliga medel. Mot bakgrund av vad som ovan anförts bör reglerna om handlingsoffentlighet i TF och i sekretesslagen därmed i motsvarande omfattning gälla för Filminstitutets verksamhet. All Filminstitutets verksamhet utom verksamhet som avser fördelning av stöd enligt filmavtal bör därför föras in i bilagan till sekretesslagen i enlighet med bestämmelsen i 1 kap. 8 § andra stycket sekretesslagen. För de stöd som Filminstitutet kommer att fördela inom ramen för ett nytt filmavtal görs samma överväganden som regeringen och riksdagen tidigare gett uttryck för när det gäller 2000 års filmavtal.

Mot bakgrund av det tidigare ställningstagande i frågan om att göra reglerna om handlingsoffentlighet tillämpliga på Filminstitutets verksamhet bör det göras tydligt att lagändringen inte skall ha någon retroaktiv verkan. Det anges därför i bestämmelsen om ikraftträdande att ändringen skall tillämpas på handlingar som från tidpunkten för ikraftträdandet inkommer till eller upprättas hos Filminstitutet.

Detta innebär att Filminstitutet i angivna delar skall tillämpa reglerna om handlingsoffentlighet och att Filminstitutet vid tillämpning av sekretesslagen blir att jämställa med en myndighet. Det innebär vidare att samtliga bestämmelser i 15 kap. sekretesslagen skall tillämpas på den verksamhet som omfattas av handlingsoffentlighet. Regler om registrering och diarieföring blir alltså tillämpliga, liksom frågor om upplysningsplikt, förfarande vid utlämnande av allmänna handlingar och bestämmelser om överklagande. En ytterligare konsekvens av regleringen är naturligtvis att eventuellt förekommande bestämmelser om sekretess blir tillämpliga i den verksamhet hos Filminstitutet som omfattas av handlingsoffentligheten liksom bestämmelserna i arkivlagen (1990:782).

11 Avdrag vid inkomstbeskattningen för avgifter och bidrag

Prop. 2005/06:3

Regeringens förslag: Det skall även fortsättningsvis vara möjligt för avtalsparterna att vid inkomstbeskattningen få avdrag för avgifter och bidrag som betalas till Stiftelsen Svenska Filminstitutet. En hänvisning till 2006 års filmavtal införs därför i 16 kap. 11 § inkomstskattelagen (1999:1229).

Skälen för regeringens förslag: Sedan 1963, då det första filmavtalet ingicks, finns möjlighet att få avdrag för de avgifter och bidrag som betalats till Filminstitutet av berörda avtalsparter. Avdragsrätten reglerades tidigare i en särskild lag (lagen /1963:173/ om avdrag för avgifter till stiftelsen Svenska Filminstitutet, m.m.). Rätten överfördes till 16 kap. 11 § inkomstskattelagen (1999:1229) när den lagen infördes.

Det nya filmavtalet skall gälla från och med den 1 januari 2006 till och med den 31 december 2010, med möjlighet till förlängning tre år i taget. Avtalet är i allt väsentligt uppbyggt på samma sätt som 1993 års avtal. De avgifter och bidrag som betalas in till Filminstitutet med stöd av avtalet är avsedda att användas för att främja svensk filmproduktion och bör enligt regeringens mening även fortsättningsvis vara avdragsgill.

Rätten till avdrag utgör ett undantag från huvudregeln att avdrag bara medges för utgifter för att förvärva och bibehålla inkomster. Avdragsrätten bör därför inte göras vidare än vad som gäller i dagsläget. I det nya filmavtalet – och även i det gällande avtalet från år 2000 – finns en möjlighet för nya bidragsgivare som inte omfattas av filmavtalet och som vill lämna bidrag till de ändamål som anges i avtalet, att ingå ett separat avtal, ett s.k. hängavtal, med staten (22§ och bilaga 2 till 2006 års filmavtal). Enligt nuvarande lagbestämmelse omfattas hängavtal inte av avdragsrätten. Om så skulle bli fallet skulle det innebära en utvidgning av avdragsrätten. Med beaktande av avdragsrättens karaktär av undantagsregel anser regeringen därför att den inte skall utvidgas till att omfatta de bidrag som lämnas av bidragsgivare utanför filmavtalet.

I nuvarande lydelse av 16 kap. 11 § inkomstskattelagen medges avdrag för sådana avgifter och bidrag till Filminstitutet som avses i avtal som träffats den 3 september 1992. Det avtalet ersattes med ett nytt filmavtal år 2000, dock utan att hänvisningen i inkomstskattelagen ändrades. Det saknas skäl att inte medge avdrag för de avgifter och bidrag som lämnats enligt 2000 års avtal. I detta lagstiftningsärende bör därför klargöras att avdrag också bör medges för bidrag som omfattas av 2000 års filmavtal.

12 Ekonomiska och andra konsekvenser

Ekonomiska konsekvenser

I propositionen lämnar regeringen förslag och redovisar bedömningar inom en total ram till filmpolitiken som innebär att staten – under förutsättning att riksdagen fattar erforderliga beslut – under 2006 skall lämna ett årligt bidrag till filmpolitiken inom anslaget 28:36 *Filmstöd* på ca 290

miljoner kronor, under 2007 på ca 300 miljoner kronor samt från och med 2008 på ca 310 miljoner kronor.

Det innebär, jämfört med 2005, en ökning av bidraget med 55 miljoner kronor under 2006, med 65 miljoner kronor under 2007 och med 75 miljoner kronor från och med 2008. Regeringens samlade förslag till statsbudgeten presenteras i budgetpropositionen för 2006 (prop. 2005/06:1, utg.omr. 17).

Det förslag om en uppdelning av filmpolitiken som redovisas i kapitel 7 innebär att 2006 års filmavtal beloppsmässigt kommer att avse ett mindre statligt bidrag än 2000 års filmavtal. Utanför filmavtalets ram kommer staten emellertid att från 2006 finansiera övriga filmpolitiska åtgärder, huvudsakligen inom det filmkulturella området, som under innevarande avtalsperiod legat inom 2000 års avtal. Totalt ökar således statens anslag till filmpolitiken på sätt som beskrivs ovan.

I kapitel 11 föreslås att det även fortsättningsvis skall vara möjligt för avtalsparterna att vid inkomstbeskattningen få avdrag för avgifter och bidrag som betalas till Stiftelsen Svenska Filminstitutet. Den möjligheten har funnits alltsedan det första filmavtalet träffades 1963. Avdragsrätten innebär ett visst inkomstbortfall för staten.

Förslagen innebär inte några nya åtaganden för kommuner och lands-ting.

Andra konsekvenser

De förslag och överväganden som presenteras i promemorian bedöms i övrigt – genom inriktningen på ett tydligt genusperspektiv i såväl riktlinjerna för fördelning av de olika stöden som i övergripande målformuleringar – få en god effekt för ökad jämställdhet mellan kvinnor och män.

Stödet till åtgärder mot olovlig hantering av film bedöms ha betydelse när det gäller det brottsförebyggande arbetet i kampen mot s.k. piratkopiering.

De olika stödåtgärderna bedöms även få betydelse för sysselsättningen och för små företags förutsättningar.

13 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Förslaget behandlas närmare i kapitel 10.

Förslaget innebär att reglerna om handlingsoffentlighet görs tillämpliga på all verksamhet vid Filminstitutet, utom den del av verksamheten som avser fördelning av stöd enligt filmavtal. Lagändringen skall inte ha någon retroaktiv verkan.

Sammanfattning av departementspromemorian Inriktning på filmpolitiken från 2006 (Ds 2005:8)

Prop. 2005/06:3
Bilaga 1

I promemorian lämnas förslag till den inriktning på svensk filmpolitik som bör gälla från 2006.

Det föreslås att filmpolitiken delas upp dels i ett filmavtal mellan staten och berörda branscher som skall gälla under åren 2006–2010 och reglera produktionsstöd till svensk film samt vissa stöd till distribution och visning av film i hela landet, dels i ett helt statligt ansvar för finansiering av Svenska Filminstitutets övriga uppdrag, huvudsakligen inom det filmkulturella området, som därmed regleras utanför avtalets ram.

Den samlade filmpolitiken bör genomföras med följande inriktning. De filmpolitiska insatserna bör syfta till att

- upprätthålla, utveckla och stimulera till förnyelse av värdefull svensk filmproduktion och verka för att svensk filmproduktion skall utgöra en dynamisk tillväxtbransch,
- förbättra kvinnliga filmskapares villkor,
- verka för att svensk film skall spegla hela landet,
- medverka till att svensk film når en större publik i alla visningsformer, både i Sverige och internationellt,
- stimulera till förnyelse och utveckling av distribution och visning av värdefull film och säkerställa tillgången till ett brett utbud av värdefull film i olika visningsformer i hela landet,
- upprätthålla och utveckla biografens roll som kulturell mötesplats i hela landet och medverka till att antalet biobesök ökar,
- främja regional och lokal filmkultur, särskilt med tanke på barn och ungdom,
- öka intresset för och kunskapen om filmen och den rörliga bilden,
- bevara filmer och material av film- och kulturhistoriskt intresse och i ökad utsträckning tillgängliggöra dem för forskning och allmänhet, samt
- upprätthålla och utveckla det internationella utbytet och samarbetet på filmområdet.

Det föreslås vidare att reglerna om handlingsoffentlighet skall göras tillämpliga på den del av Filminstitutets verksamhet som finansieras helt av statliga medel.

Ett nytt filmavtal från 2006

Film är den konstart och kulturella näring som vid sidan av musiken når flest människor i Sverige. I filmproduktionen förenas författare, konstnärer, regissörer, producenter, tekniker och entreprenörer i gemensamma projekt. Kulturpolitiskt är det av stor vikt att svensk film kan produceras och spridas för att Sverige skall kunna behålla en egen identitet på filmområdet.

Näringspolitiskt är svensk filmproduktion också av stor betydelse för tillväxten i Sverige, inte minst när det gäller regionala satsningar och regional utveckling. Filmproduktionen fungerar som ett draglok för hela den audiovisuella sektorn.

Svensk film är, liksom filmproduktionen i de flesta europeiska länder, beroende av stimulans i form av stöd till produktion, distribution och visning. Utan dessa stöd skulle det inte vara möjligt att producera och sprida film i Sverige och därmed skulle filmen inte heller kunna bidra till den svenska tillväxten. Ett nytt filmavtal utgör en garant för en fortsättning på det fruktbara utbyte mellan staten och branschen som gällt sedan början av 1960-talet.

Målet med ett nytt filmavtal bör vara att stödja och stimulera förnyelse och utveckling av värdefull svensk filmproduktion, distribution och visning av film i hela landet, att verka för att svensk filmproduktion skall utgöra en dynamisk tillväxtbransch, att förbättra kvinnliga filmskapares villkor, att svensk film skall spegla hela landet, att svensk film skall nå en större publik i alla visningsformer, både i Sverige och internationellt, samt att antalet biobesök i Sverige skall öka.

En utgångspunkt för ett nytt filmavtal är att det skall genomsyras av ett tydligt genusperspektiv, som kommer till uttryck både i riktlinjerna för fördelningen av de olika stöden och i de övergripande målformuleringarna.

Filmavtalet bör i huvudsak reglera stöd till svensk filmproduktion samt stöd till distribution och visning av film i hela landet.

Inom ramen för produktionsstödet bör följande stöd fördelas. Förhandsstöd till långfilm (inkl. ungdomsfilm), barnfilm, kort- och dokumentärfilm samt utvecklingsstöd med huvudinriktning på manusutveckling och unga filmskapare, publikrelaterat efterhandsstöd och stöd till regionala produktionscentrum. Stöd till kort- och dokumentärfilm skall kunna lämnas oavsett om filmen är avsedd för visning på biograf eller i TV.

Den ökande etniska, kulturella och språkliga mångfalden i svensk film under senare år är en positiv utveckling som inom ramen för förhandsstöden och stödet till regionala produktionscentrum bör stimuleras ytterligare, bl.a. när det gäller film på nationella minoritetsspråk.

Inom ramen för stöd till distribution och visning av film i hela landet bör lämnas stöd till lansering, stöd till paralleldistribution samt biografstöd. I biografstödet bör liksom i nuvarande avtal ingå stöd till biografägare för öppna visningar av svensk film, stöd till biografägare för publikarbete, stöd till upprustning av biografier samt stöd till sådana anordnare av biografställningar som inte är mervärdesskatteskyldiga. För att uppnå ökad precision och effekt i insatserna bör det samtidigt göras vissa omprioriteringar och ske vissa förändringar av villkoren för stöden. Biografstödet bör göras mer flexibelt med hänsyn till att behoven fortlöpande förändras på biografmarknaden. Stöden skall i tillämpliga fall vara teknikneutrala.

Avtalet bör vidare reglera ett stöd till svensk kvalitetsfilm på dvd och stöd till åtgärder mot olovlig hantering av film.

Kostnader för administrationen av filmavtalets stöd skall rymmas inom filmavtalet.

Avtalet skall gälla från den 1 januari 2006 till den 31 december 2010.

Olika filmpolitiska stöd och åtgärder är också nödvändiga för att filmen till fullo skall kunna utnyttja sina möjligheter att nå en bred publik i hela landet, och för att upprätthålla mångfalden i filmutbudet. Här spelar biograferna i landet en central roll, men även andra visningsformers ökade betydelse för att sprida film bör beaktas. Det är vidare en viktig uppgift för filmpolitiken att se till att de filmer som produceras och visas också bevaras för eftervärlden. I takt med att den rörliga bildens uttryck ökar i betydelse i vår samtid är det nödvändigt att i ökad utsträckning även tillgängliggöra dess historia.

För att bibehålla och utveckla denna del av det filmpolitiska området behövs inom ramen för Filminstitutets uppdrag fortsatta insatser till filmarkiv, dokumentation, Cinemateket m.m., till regionala resurscentrum för film och video, till film i skolan, till visningsorganisationer, filmfestivaler, import och lansering av kvalitetsfilm, distribution av kort- och dokumentärfilm samt viss filmdistribution i Filminstitutets egen regi, till informationsverksamhet och utlandsverksamhet. Vidare bör Filminstitutet göra en översyn av vilka eventuella åtgärder som kan behöva vidtas för att främja den digitala biografutvecklingen i landet.

För att främja funktionshindrades möjligheter att ta del av film- och videoutbudet behövs fortsatt stöd till syntolkning och textning på svenska.

Stöd till dessa ändamål föreslås ligga utanför avtalet. Finansieringen av nämnda stöd och verksamheter inom ramen för Filminstitutets uppdrag bör därmed vara ett helt statligt ansvar. Även kostnader för administrationen av statligt finansierade stöd och verksamheter bör belasta det statliga anslaget.

Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1998:100)

Prop. 2005/06:3
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att bilagan till sekretesslagen (1980:100)¹ skall ha följande lydelse.

Bilaga²

Nuvarande lydelse

I enlighet med vad som anges i 1 kap. 8 § skall vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av handlingar hos myndighet i tillämpliga delar gälla också handlingar hos något av de organ som nämns nedan i den mån handlingarna hör till där angiven verksamhet hos organet. Verksamheten anges i förekommande fall med hänvisning till numret i Svensk författningssamling (SFS) på den författning med stöd av vilken verksamheten har uppdragits åt organet.

<i>Organ</i>	<i>Verksamhet</i>
Stiftelsen Norrlandsfonden	förvaltning av statligt reglerade regionala utvecklingslån och lokaliseringsslån som beslutats enligt förordningen (1990:642) om regionalpolitiskt företagsstöd eller motsvarande äldre bestämmelser (SFS 1998:775)
Stiftelsen Svenska Institutet	all verksamhet
Stiftelsen Svensk-norska samsamarbetsfonden	statligt stöd i form av stipendier (SFS 1992:318)

Föreslagen lydelse

I enlighet med vad som anges i 1 kap. 8 § skall vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av handlingar hos myndighet i tillämpliga delar gälla också handlingar hos något av de organ som nämns nedan i den mån handlingarna hör till där angiven verksamhet hos organet. Verksamheten anges i förekommande fall med hänvisning till numret i Svensk författningssamling (SFS) på den författning med stöd av vilken verksamheten har uppdragits åt organet.

<i>Organ</i>	<i>Verksamhet</i>
Stiftelsen Norrlandsfonden	förvaltning av statligt reglerade

¹ Lagen omtryckt 1992:1474.

² Senaste lydelse 2004:1263.

regionala utvecklingslån och lokaliseringslån som beslutats enligt förordningen (1990:642) om regionalpolitiskt företagsstöd eller motsvarande äldre bestämmelser (SFS 1998:775)

Prop. 2005/06:3
Bilaga 2

Stiftelsen Svenska Filminstitutet   *all verksamhet förutom stödgivning enligt filmavtal*

Stiftelsen Svenska Institutet   all verksamhet

Stiftelsen Svensk-norska samsamarbetsfonden   statligt stöd i form av stipendier (SFS 1992:318)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

Förteckning över remissinstanserna

Prop. 2005/06:3
Bilaga 3

Följande remissinstanser har yttrat sig över departementspromemorian Inriktningen på filmpolitiken från 2006 (Ds 2005:8).

Svenska institutet, Ekonomistyrningsverket, Kammarrätten i Stockholm, Statens ljud- och bildarkiv, Stockholms universitet, Dramatiska institutet, Örebro universitet, Lunds universitet, Göteborgs universitet, Karlstads universitet, Statens kulturråd, Konstnärsnämnden, Riksarkivet, Stiftelsen Svenska Filminstitutet, Konkurrensverket, Sveriges Kommuner och Landsting, Sveriges Biografägarförbund, Föreningen Sveriges Filmproducenter, Sveriges Filmthyrareförening u.p.a., Folkets Hus och Parker, Riksföreningen Våra Gårdar, Svenska Filmdistributörers Förening, Sveriges Television AB, Modern Times Group MTG AB, C More Entertainment AB, TeliaSonera Sverige AB, Film i Uppland, Film i Värmland, Film i Väst, Film i Västmanland, Filmpool Jämtland, Film-pool Nord, Film Stockholm, BraTek, Bygdegårdarnas Riksförbund, FilmCentrum, Föreningen För Animerad Film, Göteborg Film Festival, Hörselskadades Riksförbund, Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd (KLYS), Oberoende Filmars Förbund, Folkets Bio AB, Sveriges Dramatikerförbund, Sveriges Förenade Filmstudios, Sveriges Regissörer, Synskadades Riksförbund, Teaterförbundet, women in film and television (wift) Sverige och Sametinget.

Riksrevisionen, Statskontoret, Högskolan i Borås, Konsumentverket och Statens biografbyrå har i sina remissvar angett att de avstår från att yttra sig över promemorian.

Därutöver har skrivelser inkommit från Länsstyrelsen Dalarnas län, Regionala filmresurscentrums samarbetsråd, Stockholm Film Commission, Ludvika kommun, Tempo Dokumentärfestival, Västra Götalandsregionen, Landstinget Västernorrland, Penta plus (Högskolan Dalarna, Högskolan i Gävle, Karlstads universitet, Mälardalens högskola, Örebro universitet), Kommittén aktionsgruppen för barnkultur, Stockholms internationella filmfestival, Västmanlands läns museum, Sveriges Dövas Riksförbund, Örebro läns landsting och Stiftelsen Filmform.

Parterna

1. Svenska staten,
2. Sveriges Biografägareförbund, Folkets Hus och Parker, Riksföreningen Våra Gårdar, Sveriges Filmuthyrareförening u.p.a., Svenska Filmdistributörers Förening u.p.a. och Föreningen Sveriges Filmproducenter, nedan kallade filmbranschen, samt
3. Sveriges Television AB, TV 4 AB (publ.), Modern Times Group MTG AB, Kanal 5 AB och C More Entertainment AB, nedan kallade TV-företagen, har ingått följande avtal.

Avtalet har från statens sida ingåtts med förbehåll för regeringens godkännande.

Avtalets innehåll

1 §

Detta avtal avser finansieringen av Stiftelsens Svenska Filminstitutet (nedan kallad stiftelsen) stöd till svensk film för de ändamål som anges i avtalet. Stiftelsens angelägenheter handhas enligt stiftelseförordnandet av en styrelse (nedan kallad styrelsen) vars ledamöter utses av regeringen.

Målet med avtalet

2 §

Parterna är eniga om att reglerna för stöd till svensk film bör utformas så att de främjar en rationell och effektiv produktion och distribution av svensk film och medför en sund användning av stödmedlen.

3 §

Parterna är eniga om att målet med avtalet skall vara att

- stödja och stimulera förnyelse och utveckling av värdefull svensk filmproduktion samt distribution och visning av film i hela landet,
- verka för att svensk filmproduktion skall utgöra en dynamisk tillväxtbransch,
- förbättra kvinnliga filmskapares villkor,
- främja arbetet mot olovlig hantering av film i alla visningsformer,
- verka för att svensk film skall spegla hela landet,
- verka för att svensk film skall nå en större publik i alla visningsformer, både i Sverige och internationellt, samt att
- verka för att antalet biobesök i Sverige skall öka.

4 §

Parterna är eniga om att verka för att öka jämställdheten på filmområdet. Målet är att stödet till svensk filmproduktion skall fördelas jämnt mellan män och kvinnor.

Målet innebär att andelen kvinnor i för filmproduktionen centrala funktioner skall öka under avtalsperioden. Senast ett år före avtalsperiodens slut bör endera könet, räknat i antal projekt som får stöd, vara representerat till minst 40 procent inom kategorierna manusförfattare, producent och regissör. Målet gäller för filmkategorierna långfilm, barn- och ungdomsfilm respektive kort- och dokumentärfilm.

Stiftelsen skall årligen redovisa könsfördelningen när det gäller manusförfattare, producenter och regissörer i de filmprojekt som får stöd samt de genomsnittliga stödnivåerna för filmer av enbart eller i huvudsak kvinnor respektive män. Även fördelningen inom filmteamet i övrigt i dessa filmprojekt skall redovisas.

Stiftelsens redovisning skall även omfatta de medel som regionala produktionscentrum använder för finansiering av filmprojekt.

Innebörden av vissa begrepp i avtalet

5 §

Med långfilm avses i detta avtal film som har en visningstid motsvarande minst 2000 meter i 35 mm format (eller motsvarande i andra format) och är avsedd för normal biografpremiär med normal biografexploatering. Undantag från regeln om visningstid får medges av styrelsen när det gäller barn- och ungdomsfilm samt dokumentärfilm.

Med film avses i detta avtal även videogram i alla de fall där det är praktiskt lämpligt och motiverat. Med videogram menas i detta avtal en informationsbärare med upptagning av rörliga bilder, med eller utan ljud, som är avsedd att användas tillsammans med en anordning för elektronisk återgivning.

6 §

Med producent avses i detta avtal den fysiska person, det bolag eller annan juridisk person som verkställer produktionen av en film genom att projektutveckla, finansiera, inspela och färdigställa densamma och som därigenom förvärvar och ansvarar för de i filmverket ingående rättigheterna.

Med oberoende producent avses sådan juridisk person enligt första stycket som inte är ett majoritetsägt dotterbolag till företag som ägnar sig åt distributions-, visnings- eller sändningsverksamhet eller är del av en sådan koncern.

7 §

En film anses som svensk under förutsättning att filmen har en svensk producent och att den svenska insatsen av artistiska medarbetare är av påtaglig betydelse.

Med svensk producent avses en person som är bosatt här i landet, ett bolag, ett utländskt företags filial eller annan juridisk person som är registrerad här i landet.

En film som inte har en svensk producent är ändå att anse som svensk under förutsättning att dels den svenska kapitalinsatsen uppgår till 20 procent av produktionskostnaden, dels den svenska insatsen av artistiska medarbetare är av påtaglig betydelse.

Biografavgifter

8 §

Biografägare eller annan anordnare av biografföreställning (nedan kallad biografägare) skall betala en avgift till stiftelsen, motsvarande 10 procent av bruttobiljettintäkten vid föreställningen. Med sådan intäkt avses bruttointkomst enligt de av Filmägarnas Kontrollbyrå Aktiebolag (nedan kallad Kontrollbyrån) fastställda allmänna bestämmelserna vid filmleveranser. Filmhyra skall inte utgå på den del av intäkterna som utgör avgiften. Det är i detta sammanhang utan betydelse för avgiftsplikten om film visas med hjälp av videoteknik eller digital teknik i stället för med traditionell teknik.

9 §

Om antalet biografbesök under sammanlagt sex rullande tolv månadersperioder fr.o.m. den 1 januari 2007 t.o.m. den 30 juni 2007 konstant understiger 15 miljoner besök skall biografavgiften under 2008 vara 7,5 procent. Om antalet biografbesök under åtminstone en sådan tolv månadersperiod är minst 15 miljoner skall biografavgiften vara 10 procent under 2008.

Om antalet biografbesök under sammanlagt tolv rullande tolv månadersperioder fr.o.m. den 1 juli 2007 t.o.m. den 30 juni 2008 konstant understiger 15 miljoner besök skall biografavgiften under 2009 vara 7,5 procent. Om antalet biografbesök under åtminstone en sådan tolv månadersperiod är minst 15 miljoner skall biografavgiften vara 10 procent under 2009.

Om antalet biografbesök under sammanlagt tolv rullande tolv månadersperioder fr.o.m. den 1 juli 2008 t.o.m. den 30 juni 2009 konstant understiger 15 miljoner besök skall biografavgiften under 2010 vara 7,5 procent. Om antalet biografbesök under åtminstone en sådan tolv månadersperiod är minst 15 miljoner skall biografavgiften vara 10 procent under 2010.

10 §

Avgift skall inte utgå för biografföreställning på sådant fast visningsställe där det enligt det register som förs av Kontrollbyrån ges högst fem föreställningar i veckan utöver barnmatinéer.

Med barnmatiné avses föreställning som riktar sig till barn och som börjar senast klockan 17.

Om biografföreställningar har anordnats i syfte att kringgå bestämmelserna om avgiftsplikt får styrelsen besluta att avgiftsplikt föreligger. Innan styrelsen beslutar i sådant ärende skall styrelsen bereda biografägaren och dennes organisation tillfälle att yttra sig.

Styrelsen får medge befrielse från avgift för biografföreställning där filmägare avstår från film- och biografhyra och där biografägare avstår biljettintäkterna till välgörande ändamål. Filmfestivaler och liknande arrangemang får undantas från avgift.

11 §

Biografägaren skall månatligen redovisa och betala in avgifterna direkt till stiftelsen. Regler härom skall fastställas av stiftelsen efter samråd med filmbranschen.

Redovisning skall ske på formulär som fastställs av Kontrollbyrån. För redovisning och inbetalning av avgiftsmedlen skall i övrigt tillämpas de av Kontrollbyrån fastställda allmänna bestämmelserna vid filmleveranser. I dessa bestämmelser skall stadgas att underlåtenhet att betala avgift likställs med underlåtenhet att betala filmhyra.

Biografägaren är skyldig att låta stiftelsen genom kontrollant granska räkenskaperna såvitt gäller avgiftsredovisningen.

12 §

En förbindelse från berörda biografägare att betala avgift enligt detta avtal och att i övrigt följa bestämmelserna i avtalet skall snarast inhämtas genom Kontrollbyråns försorg och överlämnas till stiftelsen. Förbindelsen skall ha den lydelse som framgår av bilaga 1.

Biografägare som underlåter att avge sådan förbindelse skall avstängas från filmleverans. Om avstängning inte sker, trots begäran om det, svarar filmuthyraren mot stiftelsen för de avgifter som belöper på en föreställning där den hyrda filmen visas.

TV-företagens bidrag

13 §

Sveriges Television AB skall månatligen lämna ett bidrag till stiftelsen som motsvarar minst 34 miljoner kronor per kalenderår. Därutöver garanterar bolaget att använda i genomsnitt minst 36 miljoner kronor per år för samproduktion, medfinansiering och köp av visningsrätter vad gäller nya svenska långfilmer samt nya svenska kort- och dokumentärfilmer (garantibelopp). Av garantibeloppet skall minst 15 miljoner kronor

användas för samproduktion och medfinansiering av film som får förhandsstöd genom detta avtal.

I garantibeloppet skall inte inräknas medel som Sveriges Television AB använder till egna produktioner av filmer.

Sveriges Television AB skall före utgången av februari månad varje år, med början 2007, till stiftelsen redovisa garantibeloppets storlek och hur beloppet disponerats.

14 §

TV 4 AB (publ.) skall månatligen lämna ett bidrag till stiftelsen som motsvarar minst 8 miljoner kronor per kalenderår. Därutöver garanterar bolaget att använda i genomsnitt minst 20 miljoner kronor per år för samproduktion, medfinansiering och köp av visningsrätter vad gäller nya svenska långfilmer samt nya svenska kort- och dokumentärfilmer (garantibelopp). Av garantibeloppet skall minst 8 miljoner kronor användas för samproduktion och medfinansiering av film som får förhandsstöd genom detta avtal.

I garantibeloppet skall inte inräknas medel som TV 4 AB (publ.) använder till egna produktioner av filmer.

TV 4 AB (publ.) skall före utgången av februari månad varje år, med början 2007, till stiftelsen redovisa garantibeloppets storlek och hur beloppet disponerats.

15 §

Modern Times Group MTG AB skall månatligen lämna ett bidrag till stiftelsen som motsvarar minst 4 miljoner kronor per kalenderår. Därutöver garanterar bolaget att använda i genomsnitt minst 1 miljon kronor per år för samproduktion, medfinansiering och köp av visningsrätter vad gäller nya svenska långfilmer samt nya svenska kort- och dokumentärfilmer (garantibelopp).

16 §

Kanal 5 AB skall månatligen lämna ett bidrag till stiftelsen som motsvarar minst 2 miljoner kronor per kalenderår. Därutöver garanterar bolaget att använda i genomsnitt minst 0,5 miljoner kronor per år för samproduktion, medfinansiering och köp av visningsrätter vad gäller nya svenska långfilmer samt nya svenska kort- och dokumentärfilmer (garantibelopp).

17 §

C More Entertainment AB skall månatligen lämna ett bidrag till stiftelsen som motsvarar minst 2 miljoner kronor per kalenderår. Därutöver garanterar bolaget att använda i genomsnitt minst 0,5 miljoner kronor per år för samproduktion, medfinansiering och köp av visningsrätter vad gäller nya svenska långfilmer samt nya svenska kort- och dokumentärfilmer (garantibelopp).

18 §

Prop. 2005/06:3
Bilaga 4

Bidragen och garantibeloppen från TV-företagen skall den 1 januari varje år räknas upp med två procent, med början den 1 januari 2007.

Med nya svenska långfilmer och nya svenska kort- och dokumentärfilmer avses i 13–17 §§ filmer som har premiärvisning i respektive visningsfönster.

Föreningen Sveriges Filmproducenters bidrag

19 §

Föreningen Sveriges Filmproducenter skall årligen lämna ett bidrag till stiftelsen som motsvarar de intäkter som inflyter till föreningen, dock högst 2 miljoner kronor. Medlems- och serviceavgifter från föreningens medlemmar samt direkta bidrag eller stöd till föreningen skall inte anses som sådana intäkter som skall ligga till grund för bidrag till stiftelsen.

Statens bidrag

20 §

Staten skall – under förutsättning att riksdagen fattar erforderliga beslut – lämna ett årligt bidrag till stiftelsen för åtgärder inom ramen för detta avtal på 175 miljoner kronor under 2006, på 180 miljoner kronor under 2007 och på 185 miljoner kr från och med 2008.

Bidrag från annan än avtalspart

21 §

Staten, filmbranschen och TV-företagen är överens om att fortsatt aktivt verka för utökad finansiering av avtalet genom tillkommande parter. De parter som främst bör knytas till avtalet är aktörer som visar eller på annat sätt exploaterar film.

22 §

Om annan än de som är parter i detta avtal vill lämna bidrag till de ändamål som anges i avtalet skall ett separat avtal ingås mellan detta avtals parter och bidragsgivaren. Staten får, för övriga parters räkning, ingå sådant avtal med annan bidragsgivare.

Avtalet skall i huvudsak ha den lydelse som framgår av bilaga 2.

23 §

De medel som tillförs stiftelsen enligt detta avtal skall användas till följande ändamål.

1. Avgifter till internationellt samarbete
2. Produktionsstöd till svensk film
3. Stöd till distribution och visning av film i hela landet
4. Stöd till internationell lansering av ny svensk film
5. Stöd till åtgärder mot olovlig hantering av film i alla visningsformer

Avgifter till internationellt samarbete

24 §

Av de medel som varje räkenskapsår inflyter till stiftelsen skall en del användas till avgifter till samarbetet inom Eurimages och Nordiska Film- och TV-fonden samt till svenska samordningsinsatser i anslutning till Media-programmet. Storleken på avgifterna och insatserna bestäms inom ramen för internationella överenskommelser.

Produktionsstöd till svensk film

25 §

Produktionsstöd till svensk film skall omfatta följande stödformer.

1. Publikrelaterat stöd
2. Förhandsstöd till långfilm, barn- och ungdomsfilm, kort- och dokumentärfilm samt till utvecklingsstöd
3. Stöd till regionala produktionscentrum

26 §

Av de medel som under ett räkenskapsår inflyter till stiftelsen skall 75 miljoner kronor användas till publikrelaterat stöd. Av tillgängliga medel för publikrelaterat stöd får styrelsen under ett räkenskapsår avsätta högst 10 procent för användning till samma ändamål under kommande räkenskapsår. Styrelsen får också inom de angivna ramarna för stödet utfärda ansvarsförbindelser för kommande räkenskapsår.

27 §

Publikrelaterat stöd skall lämnas till svenska långfilmer för öppna visningar på biograf. Stödet skall baseras på filmens bruttobiljettintäkter under sex månader efter filmens premiär.

För film som är finansierad med förhandsstöd får det publikrelaterade stödet motsvara högst 50 procent av bruttobiljettintäkterna. För film som inte till någon del är finansierad med förhandsstöd får det publikrelate-

rade stödet motsvara högst 75 procent av bruttobiljettintäkterna. Utvecklingsstöd enligt 30 § räknas inte som förhandsstöd i detta sammanhang.

Publikrelaterat stöd till barnfilm får motsvara 100 procent av filmens bruttobiljettintäkter.

Styrelsen får vid behov justera procentsatserna och fastställa ett maxbelopp för de olika filmkategorierna med beaktande av tillgängliga medel. Styrelsen skall därvid sträva efter största möjliga tydlighet och framförhållning, för att underlätta planeringen av nya filmprojekt. Producenten skall tidigast sex månader före inspelningsstart lämna en anmälan till stiftelsen.

Stödet skall utbetalas till dess att producenten fått återbetalning med en av styrelsen beslutad procentsats av fastställd egeninsats. Som egeninsats får endast räknas intäktsberättigad finansiering genom privatkapital eller finansiering av i detta avtal medverkande TV-företag.

Vid fastställande av vid vilken tidpunkt som producenten skall anses ha fått full ersättning för egeninsatsen skall hänsyn tas till att 25 procent av filmens bruttobiljettintäkter kan beräknas tillfalla producenten vid sidan av stödet.

Publikrelaterat stöd skall vara återbetalningspliktigt enligt de riktlinjer som anges i bilaga 3.

28 §

Efter avräkning för avgifter till internationellt samarbete enligt 24 § och för publikrelaterat stöd enligt 26 § skall en del av de medel som under ett räkenskapsår inflyter till stiftelsen användas för övriga produktionsstöd till svensk film enligt följande.

Minst 46 procent skall användas till förhandsstöd till långfilm, minst 10 procent till förhandsstöd till barn- och ungdomsfilm, minst 9 procent till förhandsstöd till kort- och dokumentärfilm, minst 7 procent till utvecklingsstöd och minst 2 procent till stöd till regionala produktionscentrum.

Av dessa medel får styrelsen avsätta högst 10 procent inom var och en av stödformerna för användning till samma ändamål under kommande räkenskapsår.

29 §

Förhandsstöd skall endast utgå till producenter som kan redovisa en ambitiös plan för filmens spridning i olika visningsformer. Om producenten i planen anger att filmen också skall visas i TV, på videogram eller i annan visningsform skall det vid bedömningen beaktas om visning förutsätts ske i de i avtalet medverkande TV-företagens kanaler eller om visning eller spridning sker genom den som lämnar bidrag enligt 22 §.

Förhandsstöd till kort- och dokumentärfilm skall kunna ges oavsett om filmen är avsedd att ha premiär på biograf eller i TV.

Förhandsstöd skall vara återbetalningspliktigt enligt de riktlinjer som anges i bilaga 3.

30 §

Utvecklingsstödet skall omfatta projektstöd till manusförfattare, producenter och regissörer, växthusverksamhet för unga filmskapare, stöd till fortbildning för etablerade filmskapare samt företagsstöd till oberoende producenter.

Vid fördelning av stödet skall behovet av ökad jämställdhet på filmområdet särskilt beaktas.

Företagsstöd till en oberoende producent får ges med högst 1 miljon kronor årligen.

31 §

För stöd till regionala produktionscentrum krävs att bidrag lämnas från landsting, kommun eller annan huvudman med ett belopp som minst motsvarar det stöd som lämnas inom ramen för detta avtal.

De regionala produktionscentrum som får stöd skall till stiftelsen årligen redovisa fördelningen mellan män och kvinnor samt andra uppgifter enligt 4 § tredje stycket när det gäller de medel som respektive produktionscentrum använder till finansiering av filmprojekt.

32 §

Styrelsen skall ansvara för att tillgodose behovet av värdefull svensk filmproduktion genom att stöd ges till såväl långfilm som kortfilm. Styrelsen skall även beakta behovet av dokumentärfilm, film riktad till barn och ungdom samt animerad film.

Styrelsen skall vidare tillse att stödet ger yngre och nya filmskapare möjlighet att utveckla sina färdigheter, främst genom stöd till kortfilm. Härvid kan undantag medges från kravet på plan för visning och spridning enligt 29 § första stycket.

Stöd till distribution och visning av film i hela landet

33 §

Stöd till distribution och visning av film i hela landet skall omfatta följande stödformer.

1. Lanseringsstöd och stöd till paralleldistribution
2. Biografstöd

34 §

Efter att avräkning gjorts för avgifter till internationellt samarbete enligt 24 § samt för publikrelaterat stöd enligt 26 § skall en del av de medel som under ett räkenskapsår inflyter till stiftelsen användas för stöd till distribution och visning av film i hela landet enligt följande. Minst 2 procent skall användas till lanseringsstöd, minst 3 procent till stöd till paralleldistribution och minst 7 procent till biografstöd.

Av dessa medel får styrelsen avsätta högst 10 procent inom var och en av stödformerna för användning till samma ändamål under kommande räkenskapsår.

Stöden till distribution och visning av biografiffilm skall i tillämpliga fall vara teknikneutrala med avseende på om analog eller digital teknik används.

35 §

Lanseringsstöd skall efter behovsprövning ges till distributör av svensk långfilm med ett belopp som motsvarar distributörens ekonomiska insats, dock högst 500 000 kronor. Stödbeloppet skall fastställas av styrelsen före filmens premiär.

Om det, med hänsyn till tillgängliga medel eller omständigheterna i övrigt, finns särskilda skäl får styrelsen fastställa stödbeloppets storlek på annat sätt än vad som anges i första stycket. Styrelsen kan därvid beakta behovet av lansering som leder till att sprida filmpremiärerna över året.

Stöd till paralleldistribution på mindre orter skall även innefatta filmer med små lanseringsresurser.

36 §

Biografstöd skall omfatta stöd till biografägare för öppna visningar av svensk film, stöd till biografägare för publikarbete, stöd till upprustning av biografier samt för stöd till sådana anordnare av biograf föreställningar som inte är mervärdesskatteskyldiga. Stödet skall i tillämpliga delar vara teknikneutralt med avseende på om analog eller digital teknik används.

Vid fördelningen skall behov hos biografier i mindre och medelstora orter särskilt beaktas.

Stöd till internationell lansering av ny svensk film

37 §

Efter avräkning för avgifter till internationellt samarbete enligt 24 § samt för publikrelaterat stöd enligt 26 § skall minst 2 procent av de medel som under ett räkenskapsår inflyter till stiftelsen användas till stöd till producer och distributörer för internationell lansering av ny svensk film.

Stöd till åtgärder mot olovlig hantering av film i alla visningsformer

38 §

Efter avräkning för avgifter till internationellt samarbete enligt 24 § samt för publikrelaterat stöd enligt 26 § skall minst 2 procent av de medel som under ett räkenskapsår inflyter till stiftelsen användas till stöd till åtgärder mot olovlig hantering av film i alla visningsformer. Stödet skall fördelas av filmbranschen och TV-företagen efter samråd med stiftelsen.

39 §

Efter avräkning för avgifter till internationellt samarbete enligt 24 § samt för publikrelaterat stöd enligt 26 § skall högst 8 procent av de medel som under ett räkenskapsår inflyter till stiftelsen användas för administration av filmavtalets stöd, för förvaltning och administration av konsulenternas verksamhet samt för hälften av stiftelsens kostnader för styrelse, ledning och stabsfunktioner. Maximalt får 20 miljoner kronor användas till dessa ändamål.

Reservmedel

40 §

Stiftelsen får använda återstående medel som under ett räkenskapsår inflyter till stiftelsen till de stödändamål som anges i avtalet.

Detsamma skall gälla de medel som styrelsen genom en effektiv och ändamålsenlig användning av medlen till administrations- och förvaltningskostnader kan frigöra till stödändamål.

Konsulenter

41 §

För bedömningen av vilka filmprojekt som skall få förhandsstöd samt hur utvecklingsstödet skall fördelas skall styrelsen anlita konsulenter, varav minst två långfilmskonsulenter.

Sökande skall kunna presentera samma projekt för bedömning av flera konsulenter.

För konsulenternas uppdrag finns riktlinjer som utformats av stiftelsen efter samråd med filmbranschen och TV-företagen.

42 §

Konsulenterna skall ha tidsbegränsade uppdrag. Vid tillsättande av konsulenter skall styrelsen sträva efter en jämn könsfördelning.

43 §

Styrelsen skall varje verksamhetsår ge konsulenterna en ekonomisk ram inom vilken de till styrelsen kan rekommendera stöd.

44 §

Filmbranschen och TV-företagen förbinder sig att verka för att detta avtal efterlevs. Organisationer som är bundna av avtalet är skyldiga att söka förmå sina medlemmar att följa avtalets bestämmelser.

45 §

Filmer som erhåller produktionsstöd och/eller lanseringsstöd skall göras tillgängliga på gängse kommersiella villkor för alla medlemmar i branschorganisationer som är parter i detta avtal.

Övriga bestämmelser

46 §

En förutsättning för avtalets giltighet är *att* Europeiska gemenskapens kommission godkänner de stödformer som anges i avtalet, samt *att* riksdagen godkänner att ett nytt filmavtal begränsas till produktionsstöd till svensk film och vissa stöd till distribution och visning av film i hela landet samt att staten övertar ansvaret för finansiering av stiftelsens övriga uppdrag, huvudsakligen inom det filmkulturella området.

47 §

Staten får säga upp avtalet till omedelbart upphörande, om annan avtalspart bryter mot avtalet i väsentlig omfattning.

48 §

Om riksdagen inte fattar de beslut som enligt 20 § förutsätts för statens insats, är övriga parter inte längre bundna av avtalet.

49 §

Organisation inom filmbranschen får säga upp avtalet till omedelbart upphörande, om nöjesskatt för biograföreställningar återinförs eller om annan skatt av väsentligen samma karaktär och effekt införs eller om mervärdesskatten på filmvisning höjs. Detsamma gäller, om rätten att göra avdrag för biografavgiften vid beräkning av nettointäkten av rörelse vid taxering för inkomst begränsas eller avskaffas.

50 §

Sveriges Television AB får säga upp avtalet till omedelbart upphörande, om riksdagen fattar beslut som innebär väsentliga förändringar av de

ekonomiska ramar som företaget verkar inom eller som innebär väsentlig förändring av inriktningen på företagets verksamhet.

Detsamma gäller om rätten att göra avdrag för bidrag till stiftelsen vid beräkning av nettointäkten av rörelse vid taxering för inkomst begränsas eller avskaffas.

51 §

TV 4 AB (publ.) får säga upp avtalet till omedelbart upphörande, om Sveriges Television AB eller annat programföretag som har tillstånd att sända rikstäckande TV-sändningar med analog sändningsteknik får tillstånd att sända reklam mot betalning.

Detsamma skall gälla om TV 4 AB (publ.) förlorar sitt tillstånd att för kanalen TV 4 sända marksänd television med digital teknik eller, så länge möjligheten till televisionssändningar med analog sändningsteknik består, rätten att här i landet sända televisionsprogram med analog sändningsteknik.

Detsamma gäller om rätten att göra avdrag för bidrag till stiftelsen vid beräkning av nettointäkten av rörelse vid taxering för inkomst begränsas eller avskaffas.

TV 4 AB (publ.) har rätt att påkalla överläggningar med övriga parter om villkoren i avtalet när TV 4 AB:s (publ.) möjligheter till televisionssändningar med analog teknik har upphört helt.

52 §

Modern Times Group MTG AB får säga upp avtalet till omedelbart upphörande, om Sveriges Television AB, eller annat programföretag vars verksamhet finansieras genom TV-avgift enligt lagen (1989:41) om TV-avgift och som har tillstånd att sända rikstäckande TV-sändningar med digital teknik, får tillstånd att sända reklam mot betalning.

Detsamma gäller om Viasat Broadcasting UK Limited förlorar sin rätt att sända marksänd television med digital teknik eller om väsentlig förändring sker i sändningsrättens omfattning.

Detsamma gäller om rätten att göra avdrag för bidrag till stiftelsen vid beräkning av nettointäkten av rörelse vid taxering för inkomst begränsas eller avskaffas.

53 §

Kanal 5 AB får säga upp avtalet till omedelbart upphörande, om Sveriges Television AB, eller annat programföretag vars verksamhet finansieras genom TV-avgift enligt lagen (1989:41) om TV-avgift och som har tillstånd att sända rikstäckande TV-sändningar med digital teknik, får tillstånd att sända reklam mot betalning.

Detsamma gäller om företaget förlorar sin rätt att sända marksänd television med digital teknik eller om väsentlig förändring sker i sändningsrättens omfattning.

Detsamma gäller om rätten att göra avdrag för bidrag till stiftelsen vid beräkning av nettointäkten av rörelse vid taxering för inkomst begränsas eller avskaffas.

Prop. 2005/06:3
Bilaga 4

54 §

C More Entertainment AB får säga upp avtalet till omedelbart upphörande, om Sveriges Television AB, eller annat programföretag vars verksamhet finansieras genom TV-avgift enligt lagen (1989:41) om TV-avgift och som har tillstånd att sända rikstäckande TV-sändningar med digital teknik, får tillstånd att sända reklam mot betalning.

Detsamma gäller om företaget förlorar sin rätt att sända marksänd television med digital teknik eller om väsentlig förändring sker i sändningsrättens omfattning.

Detsamma gäller om rätten att göra avdrag för bidrag till stiftelsen vid beräkning av nettointäkten av rörelse vid taxering för inkomst begränsas eller avskaffas.

55 §

Om part som har rätt att säga upp avtalet enligt någon av bestämmelserna i 47–54 §§ utnyttjar den rätten får varje annan part påkalla överläggningar med övriga parter om villkoren i avtalet.

Uppsägningshandling skall tillställas samtliga avtalsparter.

56 §

Föreningen Sveriges Filmproducenter får påkalla överläggningar om villkoren i avtalet tidigast i januari 2008, om ansträngningarna att nå kompletterande finansiering inte leder till att nya medel tillförts avtalet.

57 §

Detta avtal träder i kraft den 1 januari 2006 och skall gälla till och med den 31 december 2010.

Uppsägning av avtalet skall ske senast ett år före avtalstidens utgång. Vid utebliven uppsägning förlängs avtalet med tre år åt gången.

Sedan avtalet har varit i kraft i två år får varje part påkalla överläggningar med övriga parter om villkoren i detta avtal.

58 §

Om avtalet upphör att gälla vid avtalstidens utgång utan att ersättas av ett nytt avtal, skall de avgifter som redovisats för åren 2009 och 2010 användas enligt bestämmelserna i avtalet, om inte parterna kommer överens om annat.

59 §

Prop. 2005/06:3
Bilaga 4

Tvist om tolkningen eller tillämpningen av detta avtal eller om rättsförhållande som har sin grund i avtalet skall avgöras genom skiljedom enligt lag. Skiljeförfarandet skall äga rum i Stockholm. På parts begäran skall Stockholms tingsrätt utse samtliga tre skiljemän.

Detta avtal har upprättats i tolv likalydande exemplar av vilka varje part tagit ett.

Stockholm den 15 september 2005

För staten
Leif Pagrotsky

För Sveriges Biografägareförbund
Jan Bernhardsson

För Sveriges Television AB
Christina Jutterström

För TV 4 AB (publ.)
Jan Scherman

För Riksföreningen Våra Gårdar
Lars Gillegård

För Folkets Hus och Parker
Åke Gustavsson

För Föreningen Sveriges Film-
producenter
Christer Nilson

För Sveriges Filmuthyrareförening
u.p.a
Eric Broberg

För Svenska Filmdistributörens
Förening u.p.a
Mattias Nohrborg

För Modern Times Group MTG
AB
Hasse Breitholtz

För Kanal 5 AB
Manfred Aronsson

För C More Entertainment AB
Per Tengblad

Mot detta avtal har Filmägarnas
Kontrollbyrå AB inte någon erin-
ran.
Björn Gregfelt

Förbindelse; biografavgifter

Undertecknad anordnare av biografföreställning/biografägare, som har tagit del av gällande filmavtal och de särskilda regler som anges i avtalets 8-12 §§, åtar sig härigenom gentemot Stiftelsen Svenska Filminstitutet att under den tid som avtalet är i kraft betala in avgifter enligt avtalet och låta en av stiftelsen utsedd kontrollant granska räkenskaperna såvitt gäller avgiftsredovisningen. Vidare åtar sig undertecknad att i övrigt följa avtalets bestämmelser samt att godta att underlåtenhet att betala avgift likställs med underlåtenhet att betala filmhyra.

Avtal med bidragsgivare utanför filmavtalet

Mellan Svenska staten, som företrädare för parterna i 2006 års filmavtal, och NN har följande avtal ingåtts.

Avtalet är ingått under förbehåll av regeringens godkännande.

1 §

NN skall årligen lämna ett bidrag till Stiftelsen Svenska Filminstitutet på ... miljoner kronor. Medlen skall användas till de ändamål som anges i filmavtalet. (Därutöver avser NN att använda i genomsnitt ... miljoner kronor årligen för samproduktion och medfinansiering vad gäller film som får stöd enligt nämnda avtal.)

2 §

Detta avtal träder i kraft ... och skall gälla till och med ... .

Uppsägning av avtalet skall ske senast ett år före avtalstidens utgång. Vid utebliven uppsägning förlängs avtalet med tre år åt gången, under förutsättning av att 2006 års filmavtal förlängs eller ett nytt motsvarande filmavtal ingås.

3 §

Tvist om tolkningen eller tillämpningen av detta avtal eller om rättsförhållande som har sin grund i avtalet skall avgöras genom skiljedom enligt lag. Skiljeförfarandet skall äga rum i Stockholm. På parts begäran skall Stockholms tingsrätt utse samtliga tre skiljemän.

Riktlinjer för återbetalning av publikrelaterat stöd och förhandsstöd

Återbetalning av produktionsstöd i form av publikrelaterat efterhandsstöd och förhandsstöd till långfilm skall påbörjas när en film uppbär nettointäkter, dvs. när intäkterna överstiger det belopp som motsvarar producentens och andras investeringar som berättigat till intäktsandelar, inkluderat ett påslag om 35 procent av godkänd finansiering. Återbetalning skall ske med en andel motsvarande stödets totala andel av produktionskostnaden.

Underlag för återbetalning är samtliga intäkter från alla länder och alla visningsformer. Producenten skall årligen redovisa samtliga intäkter till stiftelsen. Återbetalningsskyldigheten upphör när stödet har återbetalats, dock senast fem år efter filmens premiär.

Övriga bestämmelser för återbetalning fastställs av stiftelsen.

Till 1 §

Filmbranschen och TV-företagen får nominera personer till två av ledamotsplatserna i styrelsen.

Till 8 §

Parterna noterar att Sveriges Biografägareförbund (SBF) och Sveriges Filmuthyrareförening u.p.a. (SFUF) har träffat en överenskommelse vad gäller köp och bokning av biografbiljetter fr.o.m. den 1 januari 2006 och under den gällande filmavtalsperioden.

Överenskommelsen innebär att det vid internet- och telefonbokning och därefter köp i kassa utgår en bokningsavgift på 10 kr per boknings-tillfälle, som medlemmarna i SFUF förbinder sig att inte inkludera i beräkningsunderlaget för filmhyra. Ingen bokningsavgift utgår vid internet- eller telefonköp. Genom erbjudanden som är avgiftsfria kan biografägare ge kund rätt till gratis internet- och telefonbokning.

Till 22 §

Parterna förutsätter att de medel som stiftelsen får av bidragsgivare utanför detta avtal används för de ändamål som anges i avtalet.

Till 36 §

Parterna förutsätter att tillämpningen av stöd till biografägare för öppna visningar av svensk film inte hindrar, snedvrider eller hämmar konkurrensen på ett sätt som inte är förenligt med den näringsrättsliga lagstiftningen.

Till 41 §

Parterna förutsätter att stiftelsen senast den 1 januari 2006, med utgångspunkt i avtalet och efter samråd med filmbranschen och TV-företagen, utformar riktlinjer för konsulenternas uppdrag.

Till 57 §

Parterna avser att fortsätta arbetet inom Filmavtalets arbetsgrupp under avtalsperioden. I arbetet skall bl.a. ingå att behandla för branschen viktiga frågor, t.ex. upphovsrättsliga frågor som arbetet mot piratkopiering och användning av s.k. piratkort, liksom frågor om teknikutveckling, utvecklingen och den ökade användningen av nya visningsfönster för film, samt behovet av kunskap om filmpubliken.

Arbetsgruppen skall vid minst två tillfällen per år hålla möten tillsammans med styrelseordföranden i stiftelsen, för att i det sammanhanget kunna ta upp frågor om hur styrelsen efterlever avtalets intentioner och mål.

Enskild protokollsanteckning från TV 4 AB (publ.),
Modern Times Group MTG AB, Kanal 5 AB och C More
Entertainment AB

Prop. 2005/06:3
Bilaga 4

Det noteras i anslutning till detta avtal följande beträffande reklamavbrott vid visning av film i tv. Som parter till detta avtal finns kommersiella tv-bolag vars finansiering består av annonsintäkter. Bolagen bidrar till Filmavtalet och till produktionen av svensk film. En förutsättning för bolagens investeringar och visningar av film i sina respektive kanaler är att filmerna finansieras med nämnda annonsintäkter.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 22 september 2005

Närvarande: Statsministern Persson, statsråden Ringholm, Freivalds, Sahlin, Pagrotsky, Östros, Messing, Y. Johansson, Bodström, Nykvist, Andnor, Nuder, M. Johansson, Hallengren, Björklund, Holmberg, Österberg, Orback, Baylan

Föredragande: Leif Pagrotsky

Regeringen beslutar proposition 2005/06:3 Fokus på film – en ny svensk filmpolitik.